

Załącznik

do uchwały nr ... / 2022

Rady Ministrów

z dnia ..... 2022 r.

PROGRAM OPERACYJNY EFMR

CCI	2014PL14MFOP001
Tytuł	European Maritime and Fisheries Fund - Operational Programme for Poland
Wersja	8.0
Pierwszy rok	2014
Ostatni rok	2020
Kwalifikowalny od	2014-01-01
Kwalifikowalny do	2023-12-31
Nr decyzji KE	
Data decyzji KE	

1. PRZYGOTOWANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO I ZAANGAŻOWANIE PARTNERÓW	4
1.1 PRZYGOTOWANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO I ZAANGAŻOWANIE PARTNERÓW	4
1.2 WYNIKI EWALUACJI EX-ANTE	7
1.2.1 Opis procesu ewaluacji ex-ante	7
1.2.2 Przegląd zaleceń wynikających z ewaluacji ex ante oraz krótki opis sposobu, w jaki zostały uwzględnione	8
2. SWOT I IDENTYFIKACJA POTRZEB.....	15
2.1 ANALIZA SWOT I IDENTYFIKACJA POTRZEB	15
2.2 WSKAŹNIKI KONTEKSTOWE UKAZUJĄCE SYTUACJĘ POCZĄTKOWĄ	52
3. OPIS STRATEGII.....	62
3.1 OPIS STRATEGII PROGRAMU OPERACYJNEGO	62
3.2 SZCZEGÓŁOWE CELE I WSKAŹNIKI REZULTATU	70
3.3 ODPOWIEDNIE ŚRODKI I WSKAŹNIKI PRODUKTU	76
3.4 OPIS KOMPLEMENTARNOŚCI PROGRAMU Z INNYMI EUROPEJSKIMI FUNDUSZAMI STRUKTURALNYMI I INWESTYCYJNYMI	88
3.4.1 Uzgodnienia dotyczące komplementarności i koordynacji z innymi europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi (EFSI) oraz z innymi odpowiednimi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania EFMR.....	88
3.4.2 Główne działania planowane w celu osiągnięcia zmniejszenia obciążeń administracyjnych.....	91
3.5 INFORMACJE NA TEMAT STRATEGII MAKROREGIONALNYCH LUB STRATEGII MORSKICH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	94
4. WYMAGANIA DOTYCZĄCE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW W RAMACH EFMR	96
4.1 OPIS SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW NATURA 2000 I WKŁADU PROGRAMU W USTANOWIENIE SPÓJNEJ SIECI OBSZARÓW ODBUDOWY STAD RYB, OKREŚLONYCH W ART. 8 ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE WPRYB.....	96
4.2 OPIS PLANU DZIAŁANIA DOTYCZĄCEGO ROZWOJU, KONKURENCYJNOŚCI I ZRÓWNOWAŻONEGO CHARAKTERU ŁODZIOWEGO RYBOŁÓWSTWA PRZYBRZEŻNEGO	97
4.3 OPIS SPOSOBU OBLICZANIA UPROSZCZONYCH KOSZTÓW ZGODNIE Z ART. 67 UST. 1 LIT. B) – D) RWP.....	97
4.4 OPIS SPOSOBU OBLICZANIA DODATKOWYCH KOSZTÓW LUB UTRACONYCH DOCHODÓW ZGODNIE Z ART. 97	98
4.5 OPIS SPOSOBU OBLICZANIA REKOMPENSATY ZGODNIE Z ODPOWIEDNIMI KRYTERIAMI OKREŚLONYMI DLA KAŻDEGO Z DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH NA PODSTAWIE ART. 40 UST. 1, ART. 53, 54, 55, 67 I ART. 69 UST. 3 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 508/2014	101
4.6 W PRZYPADKU ŚRODKÓW W ZAKRESIE TRWAŁEGO ZAPRZESTANIA DZIAŁALNOŚCI POŁOWOWEJ NA PODSTAWIE ART. 34 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 508/2014 TAKI OPIS MUSI OBEJMOWAĆ CELE I ŚRODKI, JAKIE NALEŻY PODJĄĆ W CELU ZMNIJSZENIA ZDOLNOŚCI POŁOWOWEJ ZGODNIE Z ART. 22 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1380/2013. NALEŻY RÓWNIEŻ ZAMIEŚCIĆ OPIS METODY OBLICZANIA PREMII PRZYZNAWANEJ NA MOCY ART. 33 I 34 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 508/2014.	103
4.7 FUNDUSZE WSPÓLNEGO INWESTOWANIA NA WYPADEK NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK KLIMATYCZNYCH ORAZ INCYDENTÓW ŚRODOWISKOWYCH	106
4.8 OPIS WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ	106
4.8.1 Pomoc techniczna z inicjatywy państwa członkowskiego.....	107
4.8.2 Ustanowienie sieci krajowych.....	108
5. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT ZINTEGROWANEGO ROZWOJU TERYTORIALNEGO...110	110
5.1 INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA RLKS	110
5.1.1 Opis strategii na rzecz RLKS	110
5.1.2 Wykaz kryteriów stosowanych przy wyborze obszarów rybackich.....	118
5.1.3 Wykaz kryteriów wyboru dla strategii rozwoju lokalnego	119
5.1.4 Jasny opis odpowiednich ról rybackich lokalnych grup działania (RLGD), instytucji zarządzającej lub wyznaczonego organu we wszystkich zadaniach wykonawczych dotyczących strategii.....	122
5.1.5 Informacje na temat zaliczek na rzecz RLGD	124
5.2. INFORMACJE NA TEMAT ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH	125
6. SPEŁNIENIE WARUNKÓW WSTĘPNYCH.....127	127
6.1 OKREŚLENIE MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE WARUNKÓW WSTĘPNYCH I OCENA ICH SPEŁNIENIA	127
6.1.2 Mające zastosowanie ogólne warunki wstępne oraz ocena ich spełnienia	135
6.2 OPIS DZIAŁAŃ, KTÓRE NALEŻY PODJĄĆ, PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH I HARMONOGRAMU REALIZACJI	137
6.2.1 Działania przewidziane w celu spełnienia szczególnych warunków wstępnych dotyczących EFMR.....	137
6.2.2 Działania przewidziane w celu spełnienia ogólnych warunków wstępnych.....	137
7. OPIS RAM WYKONANIA	139
7.1 TABELA: RAMY WYKONANIA	139

8. PLAN FINANSOWY.....	147
8.1 CAŁKOWITY WKŁAD EFMR PLANOWANY NA KAŻDY ROK (W EUR)	147
8.2 WKŁAD EFMR I WSKAŹNIK WSPÓLFINANSOWANIA DLA PRIORYTETÓW UNII, POMOCY TECHNICZNEJ I INNEGO WSPARCIA (W EUR).....	148
8.3 WKŁAD EFMR W CELE TEMATYCZNE EFSI.....	149
9. ZASADY HORYZONTALNE.....	150
9.1 OPIS DZIAŁAŃ, W KTÓRYCH NALEŻY UWZGLĘDNIĆ ZASADY OKREŚLONE W ART. 5*, 7 I 8 RWP.....	150
9.1.1 <i>Promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji</i>	150
9.1.2 <i>Zrównoważony rozwój</i>	150
9.2 WSKAZANIE SZACUNKOWEJ KWOTY WSPARCIA, KTÓRA MA BYĆ WYKORZYSTANA NA CELE ZWIĄZANE ZE ZMIANAMI KLIMATU.....	152
10. PLAN EWALUACJI.....	154
CELE I PRZEDMIOT PLANU EWALUACJI.....	154
ZARZĄDZANIE I KOORDYNACJA	154
TEMATY I DZIAŁANIA W RAMACH EWALUACJI	156
STRATEGIA DOTYCZĄCA DANYCH I INFORMACJI.....	157
RAMY CZASOWE	159
SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EWALUACJI RLKS	160
KOMUNIKACJA	161
ŚRODKI.....	162
11. WARUNKI DOTYCZĄCE WDRAŻANIA PROGRAMU.....	164
11.1 OKREŚLENIE INSTYTUCJI I INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCYCH	164
11.2 OPIS PROCEDUR MONITOROWANIA I OCENY	164
11.3 OGÓLNY SKŁAD KOMITETU MONITORUJĄCEGO.....	169
11.4 SKRÓCONY OPIS DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH REALIZOWANYCH ZGODNIE Z ART. 120	170
12. INFORMACJE NA TEMAT PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA WDRAŻANIE SYSTEMU KONTROLI, INSPEKCI I EGZEKWOWANIA	172
12.1 PODMIOTY WDRAŻAJĄCE SYSTEM KONTROLI, INSPEKCI I EGZEKWOWANIA	172
12.2 KRÓTKI OPIS ZASOBÓW LUDZKICH I FINANSOWYCH DOSTĘPNYCH DO CELÓW KONTROLI, INSPEKCI I EGZEKWOWANIA PRZEPISÓW W ODNIESIENIU DO RYBOŁÓWSTWA.....	172
12.3 GŁÓWNY DOSTĘPNY SPRZĘT, W SZCZEGÓLNOŚCI LICZBA STATKÓW, STATKÓW POWIETRZNYCH I ŚMIGŁOWCÓW	173
12.4 WYKAZ WYBRANYCH RODZAJÓW OPERACJI.....	177
12.5 ZWIĄZEK Z PRIORYTETAMI OKREŚLONYMI PRZEZ KOMISJĘ	183
13. GROMADZENIE DANYCH.....	185
13.1 OGÓLNY OPIS DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GROMADZENIA DANYCH PRZEWIDZIANYCH NA OKRES 2014–2020	185
13.2 OPIS DOTYCZĄCY METOD PRZECHOWYWANIA DANYCH, ZARZĄDZANIA NIMI I ICH WYKORZYSTYWANIA	188
13.3 OPIS SPOSOBU OSIĄGNIĘCIA NALEŻYTEGO ZARZĄDZANIA FINANSAMI I ZARZĄDZANIA ADMINISTRACYJNEGO W ZAKRESIE GROMADZENIA DANYCH	189
14. INSTRUMENTY FINANSOWE.....	192
14.1. OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	192
14.2 WYBÓR ŚRODKÓW EFMR, KTÓRYCH WDRAŻANIE JEST PLANOWANE ZA POŚREDNICTWEM INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	192
14.3 ORIENTACYJNE KWOTY PLANOWANE DO WYKORZYSTANIA ZA POŚREDNICTWEM INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH..	193
DOKUMENTY	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.
OSTATNIE WYNIKI ZATWIERDZENIA	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.

1. PRZYGOTOWANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO I ZAANGAŻOWANIE PARTNERÓW

1.1 Przygotowanie programu operacyjnego i zaangażowanie partnerów

Na wstępie zaznaczyć trzeba, iż konsultacje dotyczące potrzeb środowiska rybackiego i naukowego rozpoczęły się w latach 2010 i 2011, czyli jeszcze przed opublikowaniem przez Komisję Europejską (KE) projektu rozporządzenia o EFMR. Spotkania były zorganizowane oddzielnie dla przedstawicieli rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego, przetwórców ryb oraz środowiska nauki, co zaowocowało licznymi postulatami. Zostały one wykorzystane przez Departament Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zarówno na etapie prac nad ww. projektem rozporządzenia o EFMR, jak również podczas prac nad dokumentami programowymi.

Proces przygotowania Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” koordynuje minister właściwy do spraw rybołówstwa, który będzie pełnił rolę instytucji zarządzającej (IZ). W celu opracowania Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” minister właściwy do spraw rybołówstwa powołał grupę roboczą. W skład grupy roboczej weszli przedstawiciele m.in. Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego, organizacji pozarządowych środowisk rybackich oraz ochrony środowiska, przedstawiciele nauki oraz ministra właściwego ds. gospodarki morskiej, w którego kompetencji jest Zintegrowana Polityka Morska. Ponadto, w posiedzeniach przedmiotowej grupy roboczej uczestniczyli przedstawiciele instytucji zaangażowanych w tworzenie i realizację PO RYBY 2014–2020 oraz instytucji odpowiedzialnej za zbieranie danych rybackich w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Grupa ta pełniła rolę opiniodawczo-doradczą ministra w zakresie m.in. opracowania podziału środków finansowych na poszczególne priorytety, cele szczegółowe i działania PO RYBY 2014–2020, a także opracowania zasad udzielania pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze”.

W celu jak najlepszego przygotowania projektu PO RYBY 2014–2020 prace odbywały się zarówno na posiedzeniach plenarnych, jak i w podgrupach tematycznych.

W 2013 r. odbyło się **7 spotkań**.

- Posiedzenie plenarne grupy roboczej do spraw opracowywania projektu *Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze”* – **26 czerwca 2013 r.**
- Podgrupa do spraw rybołówstwa morskiego – **27 czerwca 2013 r.**
- Podgrupa do spraw akwakultury – **27 czerwca 2013 r.**
- Podgrupa do spraw podejścia terytorialnego (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność) – **10 lipca 2013 r. i 6 sierpnia 2013 r.**
- Podgrupa do spraw nauki, gromadzenia danych, ochrony środowiska, Zintegrowanej Polityki Morskiej – **10 lipca 2013 r.**
- Podgrupa do spraw rozwiązań systemowych – **5 sierpnia 2013 r.**

W 2014 r. odbyło się **6 spotkań**.

- Posiedzenia plenarne grupy roboczej do spraw opracowywania projektu *Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze”* – **23 stycznia 2014 r. i 29 lipca 2014 r.** Należy dodać, iż posiedzenie plenarne, ze względu na kluczowe znaczenie dla ostatecznego kształtu projektu PO RYBY 2014–2020 odbyło się z udziałem rozszerzonego grona przedstawicieli różnych środowisk.
- Podgrupa do spraw podejścia terytorialnego (RLKS) – **13 lutego 2014 r., 16 kwietnia 2014 r., 15 maja 2014 r. i 24 lipca 2014 r.**

W konsultacjach społecznych projektu PO RYBY 2014–2020 trwających od 11 września do 14 października 2013 r. brały udział organizacje producentów, stowarzyszenia, zrzeszenia rybaków, uczelnie wyższe, urzędy marszałkowskie, Lokalne Grupy Rybackie, przedstawiciele Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego oraz urzędów morskich. Ponadto, PO RYBY 2014–2020 konsultowany był z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, w którego kompetencji jest Zintegrowana Polityka Morska, a także z instytucją odpowiedzialną za zbieranie danych rybackich w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz z wieloma innymi podmiotami (42). Napłynęło około 450 uwag merytorycznych i redakcyjnych, 270 dotyczyło opisów działań w ramach poszczególnych priorytetów zawartych w projekcie PO RYBY 2014–2020. Pozostałe uwagi dotyczyły m.in. analizy SWOT, opisu sektora rybackiego, Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, rozwiązań w zakresie wdrażania PO RYBY 2014–2020, zbierania danych, kontroli i egzekwowania oraz ochrony środowiska.

Należy zauważyć, iż najbardziej intensywne prace miały miejsce w podgrupie do spraw podejścia terytorialnego (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność)). Wynikało to przede wszystkim ze złożoności zagadnień w zakresie wdrażania tego podejścia. Efekty prac znajdują odzwierciedlenie w rozdziale 5.

Ponadto, najważniejszymi kwestiami omawianymi na posiedzeniach pozostałych podgrup tematycznych i posiedzeniach plenarnych były: wybór działań do realizacji w ramach PO RYBY 2014–2020, wysokość alokacji na poszczególne działania oraz poziom dofinansowania.

Uwzględniono główny postulat środowiska rybaków morskich, którym było utrzymanie wsparcia w zakresie trwałego i tymczasowego zaprzestania działalności połowowej.

Jednogłośnie poparcie miało wsparcie dla szeroko pojętych inwestycji w akwakulturę oraz działań środowiskowych, w tym dla działania *Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe*. Kilka kwestii jednak wywołało sprzeczne postulaty, między innymi temat

wdrażania działania *Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury*, czy też działania *Rekompensaty dla akwakultury ekologicznej*. Ostatecznie w ramach kompromisu postanowiono wdrażać pierwszy z wymienionych działań, lecz z ograniczoną alokacją. Z kolei, w odniesieniu do działania *Rekompensaty dla akwakultury ekologicznej*, przychylnono się do zdania większości przedstawicieli środowiska i działanie to nie zostało uwzględnione do wdrażania w ramach PO RYBY 2014–2020.

Ostatnie konsultacje społeczne projektu PO RYBY 2014–2020 odbyły się na przełomie lipca i sierpnia 2014 r. i zostały zapoczątkowane na posiedzeniu plenarnym grupy roboczej do spraw opracowywania projektu *Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”* w dniu 29 lipca 2014 r. Następnie, podmioty biorące udział w konsultacjach tj. m. in. organizacje producentów, stowarzyszenia, zrzeszenia rybaków, przedstawiciele nauki, urzędy marszałkowskie, Lokalne Grupy Rybackie, przedstawiciele Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego, urzędów marszałkowskich, przedstawiciele ministra właściwego ds. gospodarki morskiej oraz instytucji odpowiedzialnej za zbieranie danych rybackich w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa mogli nadsyłać uwagi do projektu PO RYBY 2014–2020 w terminie do dnia 8 sierpnia 2014 r. Przedmiotowe konsultacje były poświęcone podziałowi środków finansowych z EFMR na poszczególne priorytety i działania PO RYBY 2014–2020.

Odnośnie do debaty nad poziomem alokacji dla poszczególnych priorytetów i działań, dyskusja skupiała się na trzech priorytetach: *Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy, Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy i Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej*. Dyskutowano o względnym zrównoważeniu alokacji dla pierwszych z wymienionych wyżej priorytetów, ze wskazaniem na *Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy*. Zgodne jest to z podejściem polskiego Rządu, jak również szczególnym priorytetem nadanym akwakulturze w reformie WPRyb.

Natomiast sprzeczne postulaty dotyczyły priorytetu *Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej*. Część przedstawicieli środowiska rybackiego, szczególnie reprezentujących sektor akwakultury, postulowała o jak najmniejszą alokację, z kolei pozostała część środowiska, w tym przedstawiciele obecnie funkcjonujących lokalnych grup rybackich, postulowała o zwiększenie alokacji. Ostatecznie zapadła decyzja o pozostawieniu dla tego priorytetu alokacji na poziomie 15% całości środków finansowych przyznanych Polsce z budżetu EFMR

Z innych kwestii postulaty dotyczyły głównie podniesienia alokacji na priorytet *Wspieranie obrotu i przetwarzania*, a w szczególności zapewnienia środków finansowych na realizację działania *Przetwórstwo produktów rybołówstwa i akwakultury* oraz *Środki dotyczące obrotu w zakresie przedsięwzięć na rzecz promocji produktów rybnych i rybactwa*.

W kwestii poziomu dofinansowania operacji, które będą realizowane w ramach działań PO RYBY 2014–2020, dyskusja dotyczyła możliwości udzielania 100% dofinansowania. Był to postulat głównie instytutów naukowych oraz organizacji pozarządowych, powołujących się na możliwości, jakie daje art. 95 ust. 3 rozporządzenia o EFMR. Argumentem w tym przypadku jest niezdolność tych podmiotów do ponoszenia jakichkolwiek kosztów w związku z realizacją planowanych przedsięwzięć. Niemniej jednak, mając na uwadze jak najefektywniejsze i racjonalne wydatkowanie środków finansowych oraz doświadczenia z okresu programowania 2007–2013, IZ postanowiła ograniczyć do minimum wkład z PO RYBY 2014–2020 na poziomie 100% kosztów kwalifikowanych dla beneficjentów innych niż podmioty administracji publicznej. Ma to zapewnić znaczne zwiększenie poziomu dofinansowania w stosunku do średniej przewidzianej w ramach EFMR (50% kosztów kwalifikowalnych), a jednocześnie zapewnia udział wkładu własnego beneficjentów, co ograniczy do minimum realizację operacji zbyt kosztownych lub nieprzydatnych dla sektora.

Powyższe kwestie, choć w części nieznajdujące odzwierciedlenia w PO RYBY 2014–2020, były niezbędne do wstępnego ustalenia alokacji na priorytety oraz zasad realizacji PO RYBY 2014–2020.

1.2 Wyniki ewaluacji ex-ante

1.2.1 Opis procesu ewaluacji ex-ante

W 2013 r. MRiRW, ogłosiło postępowanie przetargowe na wykonanie oceny ex-ante PO. W wyniku procedury przetargowej, wyłoniony został wykonawca, tj. firma EU Consult Sp. z o.o.

Przedstawiciel wykonawcy oceny ex-ante PO, brał udział w spotkaniach grupy roboczej do spraw opracowania projektu PO RYBY. Między wykonawcą oceny ex - ante, a zamawiającym miała miejsce stała korespondencja mailowa oraz kontakty telefoniczne, celem sprawnego przeprowadzenia oceny ex-ante. Jednocześnie miało miejsce indywidualne spotkanie z wykonawcą w siedzibie MRiRW, podczas którego został on zaznajomiony z aktualnymi informacjami na temat PO. Począwszy od stycznia 2014 r. firma EU-Consult Sp. z o.o. przekazywała za pośrednictwem poczty elektronicznej, ocenę, uwagi i sugestie dotyczące poszczególnych fragmentów projektu PO.

W październiku 2014 r. wykonawca oceny ex-ante przekazał pierwszą wersję raportu końcowego z oceny ex-ante. Pierwsza wersja raportu stanowiła jedynie streszczenie oceny ex-ante i została przedstawiona MRiRW przede wszystkim w celu uzgodnienia kształtu raportu końcowego. W listopadzie 2014 r. został przekazany do MRiRW kolejny projekt raportu końcowego z oceny ex-ante. Ze względu na fakt, że wykonawca nie uwzględnił znacznej części zgłoszonych przez MRiRW uwag (m. in. nie opisano przyjętej metodologii oraz nie opisano przebiegu wielu analiz), zorganizowano spotkanie robocze z wykonawcą

ewaluacji, na którym przedstawiono firmie EU – Consult Sp. z o.o. niezbędne wymagania dotyczące raportu końcowego z oceny ex-ante.

W grudniu 2014 r. wykonawca przedstawił kolejną wersję raportu końcowego z oceny ex-ante. Ponieważ nie zawierała szczegółowego procesu analizy dotyczącej wyznaczania wskaźników w ramach PO oraz wyznaczania kamieni milowych, MRiRW po raz kolejny wezwało ewaluatora do dokonania poprawek. W tym samym miesiącu ewaluator przedstawił ostateczną wersję raportu końcowego z oceny ex-ante.

Ewaluacja ex ante została przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny (spoza struktury organizacyjnej IZ i niezależny od niej). IZ nie miała wpływu na kształt przedmiotowej oceny. Dodatkowo, należy wskazać, iż ocena została wykonana z punktu widzenia trafności, spójności, skuteczności, efektywności i użyteczności PO, w odniesieniu do krajowych i unijnych dokumentów strategicznych. Wykorzystano również dorobek i doświadczenia krajowe ewaluatora wynikające z oceny programów operacyjnych w poprzednich okresach programowania.

Ewaluator do pierwszej wersji PO, zatwierdzonej przez polski rząd, nie zgłosił uwag/zaleceń i IZ uznała, że dokument jest opracowany prawidłowo. Na dalszym etapie prac, ewaluator przedstawił sugestie i zalecenia do drugiej wersji PO, zweryfikowanej o uwagi KE. Wszystkie uwagi ewaluatora IZ przeanalizowała i odpowiednio uwzględniła w PO. Ewaluator nie był zobowiązany do oceny Raportu flotowego i Planu działania, dlatego też działania realizowane w ramach PU1 były poddane ewaluacji tylko pod kątem zgodności z krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi.

1.2.2 Przegląd zaleceń wynikających z ewaluacji ex ante oraz krótki opis sposobu, w jaki zostały uwzględnione

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
1 - Analiza SWOT, ocena potrzeb	Brak zaleceń ewaluatora.	
2 - Budowanie logiki interwencji, w tym wkład w strategię "UE 2020", wewnętrzna spójność proponowanego programu i jego relacja z innymi	Brak zaleceń ewaluatora.	

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
odpowiednimi instrumentami, stworzenie wyrażonych ilościowo celów końcowych i pośrednich oraz dystrybucja środków budżetowych		
3 - Spójność ze wspólnymi ramami strategicznymi, umową partnerstwa, odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów przyjętymi zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE oraz – w stosownych przypadkach na poziomie krajowym – krajowym programem reform	Po analizie dokumentów dotyczących wspólnych ram strategicznych (załącznik I do rozporządzenia nr 1303/2013), Umowy Partnerstwa, krajowego programu reform oraz Zalecenia Rady z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 r., należy stwierdzić, iż PO RYBY 2014-2020 jest spójny z tymi dokumentami. Niemniej koniecznym jest literalne wykazanie tej spójności w samym Programie. Sugeruje się zatem przededagowanie rozdziału 3.1 Opis strategii Programu Operacyjnego, w którym to rozdziale powinny znaleźć się odniesienia do ww. dokumentów, tak aby spójność ta została w sposób jasny zobrazowana.	Zalecenie uwzględnione. Rozdział 3.1 został gruntownie przededagowany.
4 - Uzasadnienie dla form wsparcia proponowanych w programie (art. 66 RWP)	Zgodnie z art. 66 rozporządzenia nr 1303/2013 o wspólnych przepisach (RWP), wsparcie przyjmuje formę dotacji, nagród, pomocy zwrotnej i instrumentów finansowych. Projekt Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" nie przewiduje możliwości	W wyniku przeprowadzonej analizy, jak również mając na uwadze doświadczenia wynikające z wdrażania Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybnactwa i nadbrzeżnych obszarów rybnackich 2007 – 2013" stwierdzono, że wdrażanie

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
	<p>udzielania pomocy zgodnie z przepisami dotyczącymi instrumentów finansowych. Należy rozważyć możliwość udzielania wsparcia tego rodzaju.</p>	<p>instrumentów finansowych jest niezasadne. Na podstawie przepisów krajowych beneficjenci będą mogli występować o zaliczki na wydatki określone w zestawieniu rzeczowo-finansowym umowy o dofinansowanie. Bazując na doświadczeniach z wcześniejszej perspektywy finansowej 2007-2013 system ten się sprawdził i cieszył się dużym zainteresowaniem beneficjentów.</p>
<p>5 - Zdolności w zakresie zasobów ludzkich i administracji oraz zarządzania programem</p>	<p>Dla zachowania spójności samego Programu i załącznika nr 4 "Skrócony opis systemu zarządzania i kontroli" należałoby dokonać stosownego uzupełnienia treści rozdziału 11 Programu. O ile w rozdziale tym wskazuje się instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu, o tyle nie podaje się liczby osób zaangażowanych we wdrażanie Programu w poszczególnych instytucjach oraz nie przedstawia struktury organizacyjnej ww. instytucji wdrażających program, w tym zarządzającej nim. Wspomniane schematy powinny obrazować również podział zadań w ramach zaangażowanych instytucji. Sugeruje się zatem, rozbudowanie rozdziału 11 o wymienione elementy.</p>	<p>Zalecenie nieuwzględnione, gdyż zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym KE (UE) nr 771/2014 z dnia 14 lipca 2014 r. ustanawiającym zasady, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do modelu dla programów operacyjnych (...), w przedmiotowym rozdziale nie ma miejsca na rozbudowanie go o elementy wskazane w zaleceniu ewaluatora. Jednocześnie, mając na uwadze strukturę systemu SFC2014, nie jest możliwe dodanie w nim elementów, o których mowa w zaleceniu. Ponadto, podkreślenia wymaga fakt, iż informacje o których uzupełnienie postuluje ewaluator, są zawarte w</p>

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
		załączniku nr 4 do Programu „Skrócony opis systemu zarządzania i kontroli”. Reasumując, należy stwierdzić, iż mimo nieuwzględnienia zalecenia w zakresie uzupełnienia rozdziału 11, to zalecenie jest de facto wypełnione biorąc pod uwagę zapisy ww. załącznika nr 4.
6 - Procedury monitorowania programu i gromadzenia danych niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji	Wskazane byłoby gromadzenie danych o beneficjentach nie tylko w podziale na płeć, ale również uwzględniając wiek oraz poziom wykształcenia i wykształcenia. Stosowanie tych wskaźników statystycznych umożliwi prawidłową ocenę, jakiego rodzaju beneficjenci stanowią grupę docelową Programu Operacyjnego, zarówno w sektorze rybołówstwa i akwakultury, jak i powiązanych z nimi sektorach. Ponadto, ewaluator zwraca uwagę, że projekt Programu Operacyjnego "rybołówstwo i morze" nie zawiera opisu systemu gromadzenia danych, monitoringu i ewaluacji. Program operacyjny nie powinien zawierać szczegółowych procedur wewnętrznych w tym zakresie, jednak brak uproszczonego schematu w tym zakresie uniemożliwia ocenę, czy system zarządzania gwarantuje, że gromadzone będą wszystkie niezbędne dane, potrzebne do prawidłowego monitoringu i	Zalecenie uwzględnione. Instytucja zarządzająca uzupełniła Program Operacyjny, dołączając uproszczony schemat systemu monitoringu i ewaluacji. System przewiduje bieżący monitoring oraz możliwość uzyskania zbiorczych danych w dowolnym momencie. Większość niezbędnych do monitoringu i oceny danych znajdować się będzie w systemie informatycznym wspierającym wdrażanie PO RYBY 2014- 2020. Instytucja Zarządzająca określi wykaz danych niezbędnych do celów monitoringu i ewaluacji nie znajdujących się w systemie informatycznym i ustali szczegółowy sposób ich przekazywania przez instytucje pośredniczące. Ponadto, w systemie opisano funkcjonalności systemu informatycznego wspierającego wdrażanie Programu Operacyjnego Rybactwo i morze, a także wskazano sposób

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
	ewaluacji Programu Operacyjnego.	pozyskiwania danych niezbędnych na potrzeby monitoringu i ewaluacji.
7 - Działania mające na celu wspieranie równości szans kobiet i mężczyzn, przeciwdziałanie dyskryminacji i promowanie zrównoważonego rozwoju	Ewaluator proponuje ponowne przeprowadzenie analizy tekstu Programu Operacyjnego pod kątem rozwiązań mających na celu wspieranie szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji i promowanie zrównoważonego rozwoju. W szczególności badanie powinno mieć na celu zagwarantowanie, iż w ramach PO RYBY 2014 – 2020 zapewnione jest równe traktowanie oraz równy dostęp do pomocy finansowej ze środków EFMR bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Ponadto sugeruje się ponowną analizę tekstu PO RYBY 2014 – 2020 pod kątem promowania przez ten Program zrównoważonego rozwoju.	Zalecenie uwzględnione. W wyniku przeprowadzonej analizy treści PO RYBY 2014 – 2020 stwierdzono, iż Program uwzględnia zasadę równości szans oraz zapobiegania dyskryminacji. Przyjęte w PO rozwiązania w zakresie przyznawania pomocy finansowej ze środków EFMR oraz działania przewidziane do wsparcia umożliwiają równy dostęp do środków pomocy finansowej z EFMR ze względu na opisane obok kryteria. Jednocześnie PO przyczynia się do promocji zrównoważonego rozwoju, który, zgodnie z definicją określoną w Strategii Europa 2020, oznacza wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Promocji zrównoważonego rozwoju będą służyć działania przewidziane do realizacji w ramach PO, takie jak np. ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej oraz trwałe zaprzestanie działalności połowowej. Działania te przyczyniają się do pozytywnego wpływu rybactwa na środowisko, w tym też stanu zasobów ryb w Morzu Bałtyckim.

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
8 - Działania planowane w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów	W Programie Operacyjnym „Rybnactwo i morze” zawarto szereg działań, których celem jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów. Jednak projekt Programu nie wskazuje jednoznacznie, że zostanie zapewniona możliwość składania wniosków o dofinansowanie w sposób elektroniczny, za pośrednictwem sieci Internet. Zapewnienie takiej możliwości znacznie ułatwiłoby aplikowanie zwłaszcza wnioskodawcom mieszkającym w większej odległości od miast wojewódzkich, w których swoje siedziby mają instytucje pośredniczące Programu.	Zalecenie uwzględnione. Instytucja zarządzająca nie ma możliwości zagwarantowania przed uzgodnieniem ostatecznego kształtu PO, w ramach jakich środków zapewniona zostanie możliwość aplikowania o dofinansowanie za pośrednictwem sieci Internet, oraz czy taka możliwość zostanie wprowadzona. W chwili obecnej trwają prace polegające na szacowaniu kosztów implementacji platform aplikacji dla poszczególnych środków. Mając na uwadze właściwe wydatkowanie środków, możliwość elektronicznego aplikowania z całą pewnością nie będzie wprowadzona dla środków, dla których przyznano alokację w marginalnej wielkości, gdyż koszt budowy odpowiednich modułów może stanowić koszt niewspółmierny do alokacji danego środka. W odniesieniu do pozostałych środków, decyzja zostanie podjęta po przeprowadzeniu kalkulacji kosztów implementacji tego rozwiązania, jak również po zasięgnięciu opinii potencjalnych wnioskodawców na temat zainteresowania aplikowaniem za pośrednictwem sieci Internet.

Temat	Zalecenie	W jaki sposób uwzględniono zalecenie lub dlaczego go nie uwzględniono
9 - Wymagania dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	<p>1) uzupełnienie rozdziału: „Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska (w tym obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem) oraz ocena potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”” o informacje ogólne na temat istniejących problemów ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego PO – obecnie zawarte informacje w ww. rozdziale odnoszą się tylko do obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem (środowisko morskie i wody śródlądowe),</p> <p>2) weryfikacja przeprowadzonych ocen potencjalnego oddziaływania na środowisko poszczególnych Działań PO i ewentualnie dokonanie ponownej ich oceny, mając na uwadze pełny zakres wsparcia tych Działań, przewidziany projektem rozporządzenia PE i Rady w sprawie EFMR,</p> <p>3) przedstawienie propozycji rekomendacji realizacji poszczególnych Działań PO w celu zapobieżenia lub ograniczenia potencjalnego negatywnego ich oddziaływania na środowisko.</p>	Wszystkie zalecenie ewaluatora zostały wypełnione.

2. SWOT I IDENTYFIKACJA POTRZEB

2.1 Analiza SWOT i identyfikacja potrzeb

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	---

Mocne strony

1. Doświadczona i wykwalifikowana kadra rybacka oraz długa tradycja polskiego sektora rybackiego.
2. Doświadczone zaplecze naukowo-doradcze i potencjał innowacyjny. W Polsce istnieje kilka instytutów naukowo-badawczych oraz szkół wyższych z wieloletnim doświadczeniem i wykwalifikowaną kadrami. Ich potencjał jest o tyle istotny, iż brały one udział również we wdrażaniu funduszy dla rybactwa w latach 2004–2006 oraz 2007–2013. Są to:
  - Morski Instytut Rybacki – PIB w Gdyni,
  - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie,
  - Akademia Morska w Szczecinie,
  - Akademia Morska w Gdyni.
3. Znaczna liczba zmodernizowanych **portów rybackich**. Zauważyć należy, iż wyładunki polskich statków rybackich są silnie skoncentrowane w kilku portach. Około połowa wyładunków (48%) w latach 2004–2011 została zrealizowana w dwóch portach: Kołobrzegu i Władysławowie. Aż 90% [M1] wyładunków było obsługiwanych tylko przez 10 portów rybackich na 69 portów i przystani rybackich łącznie. Po Kołobrzegu i Władysławowie, w następnej kolejności należy wymienić: Hel, Ustkę, Darłowo, oraz w mniejszym zakresie Gdynię, Dziwnów, Świnoujście, Łebę i Jastarnię. Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Wybrzeża Zachodniego, Wybrzeża Środkowego, Wybrzeża Wschodniego i Zalewu Wiślanego w 2011 r. przedstawia załącznik nr 5 do PO RYBY 2014–2020.
4. Flota rybacka przystosowana do prowadzenia zróżnicowanej działalności połowowej. Większość polskich statków rybackich, w zależności od potrzeb może prowadzić połowy zarówno ryb pelagicznych (szprota i śledzia), jak i dorsza.
5. Specyfika rybołówstwa śródlądowego. Obecnie odłowy profesjonalne w wodach śródlądowych wynoszą ok. 3 tys. ton. W wodach śródlądowych wielkość połowów

najważniejszych gatunków przedstawia się następująco (RRW-23 za 2013 r. - zestawienie danych o gatunkach, których złowiono ponad 100 ton):

- leszcz - 998 t,

- płoć - 332 t,

- szczupak - 294 t,

- sielawa - 174 t,

- okoń - 169 t,

- lin - 159 t,

- sandacz - 138 t,

- krap - 129 t.

6. Wielkość połowów prowadzonych przez rybaków zawodowych na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie ulegała zmniejszeniu na rzecz połowów o charakterze rekreacyjnym. Szacuje się, że w połowach wędkarskich w Polsce odławianych jest 10–15 tys. ton ryb, natomiast amatorski połów ryb uprawia czynnie około 1,5 mln osób. Rybołówstwo śródlądowe w Polsce jest prowadzone w sposób zupełnie odmienny od metod stosowanych w rybołówstwie morskim, a co za tym idzie, również zakres wsparcia finansowego powinien być adekwatny do potrzeb.

Słabe strony

1. Polska nadal dysponuje doświadczoną i wykwalifikowaną kadrą rybacką. Niemniej duży niepokój budzi stale malejąca atrakcyjność zawodu rybaka i brak zainteresowania młodych ludzi pracą w tym zawodzie. Jest to poniekąd skutek

braku kształcenia w tym zawodzie na poziomie zawodowym oraz wyższym, a także odejścia rybaków do innych zawodów.

2. Niska jakość produktów rybactwa, w tym utrata jakości na etapie wyładunku.
3. Znaczna część floty, ze względu na wiek, a co za tym idzie stan technologiczny, nie jest przystosowana do prowadzenia działalności połowowej przy użyciu odpowiedniego sprzętu i technik.
4. Niechęć środowiska rybackiego i przedstawicieli lokalnego biznesu do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi. Przejawia się to również obawą części rybaków przed nowymi wyzwaniami dotyczącymi rozwoju.
5. Zawód rybaka o dużym poziomie uciążliwości. Wynika to z kilku czynników, wśród których należy wymienić przede wszystkim konieczność pracy w zmieniających się warunkach meteorologicznych. Ponadto, wpływ na to ma w największej mierze zaawansowany wiek polskiej floty rybackiej. Według stanu na 2011 r., najstarsza flota bałtycka stacjonuje w porcie Jastarnia. Średni wiek kutra w tym porcie to aż 52 lata, a łodzi–30 lat. Sytuacja nie jest o wiele lepsza w pozostałych portach, w których wiek floty kutrowej i łodziowej wynosi odpowiednio: Darłowo (51 i 28 lat), Dziwnów (51 i 18 lat), Łeba (49 i 23 lata). Wszystko to powoduje, że bezpieczeństwo i komfort pracy rybaka jest jednym z niższych w gospodarce.
6. Brak substytucyjności gatunkowej. Polskie statki rybackie opierają swoją działalność na połowach 3 najważniejszych gospodarczo gatunkach ryb, tj. dorszu, szprocie i śledzi. Wszystkie one są regulowane limitami połowowymi i wpływają bezpośrednio na możliwości dywersyfikacji połowów. Gatunki te również w latach wcześniejszych były gatunkami, które w głównej mierze polska flota rybacka eksploatowała, zatem bez względu na fakt limitowania tych gatunków, stanowią one podstawę działalności rybackiej polskich armatorów statków rybackich.
7. Trudności w przeprowadzaniu przez instytuty naukowo-badawcze odpowiedniej ilości badań z zakresu wzajemnego oddziaływania między rybołówstwem, a gatunkami niecelowymi, a także wpływem rybołówstwa na ekosystem morski. Wpływa to na trudność oszacowania oddziaływania na rybołówstwo gatunków konfliktowych takich jak: kormoran, wydra, czapla, foki. Jeśli chodzi o wody śródlądowe, szczególnie dotkliwie są straty powodowane przez kormorana na wodach śródlądowych, zarówno w rybołówstwie, jak i hodowli ryb. Problemem jest również brak rzetelnych danych w zakresie skali problemu (liczb lub procentowego udziału strat w stosunku do dochodów).
8. Zaburzona ciągłość dróg migracji ryb, zwłaszcza gatunków dwuśrodowiskowych. Do tego dochodzi element konfliktu interesów pomiędzy poszczególnymi użytkownikami wód płynących oraz spór kompetencyjny w odniesieniu do realizacji inwestycji udrażniających trasy migracji ryb. Ze względu na potrzebę zachowania zasobów ryb, szczególnie gatunków dwuśrodowiskowych, konieczne jest przekonanie użytkowników wód o potrzebie budowy dróg migracji oraz wsparcie inwestycji w celu udrożnienia tych dróg.
9. Wysoka energochłonność rybołówstwa. Dla przykładu jednostka o długości ok. 26 metrów zużywa 87 litrów oleju napędowego na godzinę, co z jednej strony wpływa na niskie wyniki ekonomiczne, a także na wysokie zanieczyszczenie powietrza i nieefektywność energetyczną.
10. Brak odpowiedniej infrastruktury niezbędnej do zagospodarowania przyłowów (niechcianych połowów) w miejscach wyładunku.

11. Duża liczba niezmodyfikowanych **przystani rybackich**. Występuje jednocześnie, konieczność uzupełnienia infrastruktury portowej, w szczególności pod kątem zagospodarowania przyłków.
12. Bardzo ograniczone wsparcie dla rybołówstwa śródlądowego. Jak wspomniano w słabych stronach, ten segment gospodarki charakteryzuje się własną specyfiką. Powiązanie wsparcia z pomocą przyznawaną w zakresie sektora rybołówstwa morskiego, nie uwzględnia m.in. faktu, iż w niektórych państwach członkowskich w ramach rybołówstwa śródlądowego, nie używa się do połowów statków.
13. Rybołówstwo jest jedną ze składowych planowania przestrzennego obszarów morskich. W tym aspekcie szczególną uwagę zwraca się na możliwość konfliktów z obszarami połowowymi, które mogą być wywołane m. in. lokalizacją farm wiatrowych. Stąd też dąży się do pogodzenia różnych aspektów planowania przestrzennego dla całościowo rozumianej gospodarki morskiej.

Możliwości

1. Wzrost zapotrzebowania na produkty rybne, w tym upowszechnianie zdrowego modelu życia i postrzegania ryb jako zdrowej żywności. Od wielu lat panuje stagnacja w konsumpcji ryb. Kształtuje się ona w Polsce na poziomie 12,6 kg na osobę rocznie (wg stanu na 2013 r., Rynek Rybny).
2. Podtrzymanie tradycji zawodu rybaka. W oparciu o średnie wyniki zatrudnienia na jednostkach uzyskane z danych zawartych w formularzach RRW-19 za 2013 r. i liczbie aktywnych jednostek pozostających w Rejestrze Statków Rybackich w dniu 31.12. 2013 r., określono szacunkowe zatrudnienie w polskiej flocie połowiącej na Morzu Bałtyckim w 2013 r. Wyniki tego szacowania przedstawia Tabela 16. W 2013 r. na 873 jednostkach wykazujących połowy w 2013 r. szacunkowe zatrudnienie wynosiło 2213 osoby, co dawało 1406 pełnych etatów.
3. Jednocześnie, odpowiednie i nowoczesne warunki pracy na statkach rybackich oraz w portach lub miejscach wylądunku mogą przyczynić się do napływu młodych ludzi do tego zawodu. Jest to szczególnie istotne z uwagi na zauważalny zanik zawodu rybaka. Tym samym zostanie utrzymana wieloletnia tradycja wykonywania zawodu rybaka w Polsce.
4. Kluczowym jest wzrost konkurencyjności produktów rybactwa. Szansą jest wykorzystanie, pomimo obserwowanej w poszczególnych latach stagnacji w spożyciu ryb, istniejącego potencjału rynkowego dla sprzedaży ryb i produktów rybnych. Średnie spożycie ryb w UE na 1 mieszkańca wynosi ponad 20 kg rocznie. W Polsce spożycie ryb wynosi ok. 12 kg. Oznacza to, że jest potencjał rynkowy wzrostu poziomu konsumpcji. Wzrost jest możliwy poprzez kampanie uświadamiające zalety zdrowotne konsumpcji ryb, działania marketingowe: reklama, wydłużenie okresu sprzedaży karpia, który jest w tej chwili tradycyjnie związany ze świętami Bożego Narodzenia oraz oferowanie karpia w postaci półproduktu, łatwego do przygotowania. Prowadzone badania konsumenckie wykazały, że brak takich półproduktów jest barierą ograniczającą wzrost konsumpcji.
5. Dywersyfikacja źródeł dochodów rybaków oraz zwiększenie wartości dodanej produktów rybactwa. Jest to głównie związane z małą liczbą dni połowowych dla polskich jednostek rybackich. Średnia liczba takich dni bowiem wynosi ok.:
  - o 90,5 w 2007 r.,

- 72,5 w 2008 r.,
  - 74,7 w 2009 r.,
  - 74 w 2010 r.,
  - 76,9 w 2011 r. ,
  - 81,4 w 2012 r.,
  - 85,5 w 2013 r.
6. Unikanie, a w efekcie zmniejszenie przyłówów ptaków i ssaków morskich poprzez zastosowanie innowacyjnych technik połowu i środków technicznych przyczyni się do bardziej zrównoważonego rybołówstwa.
  7. Efektywne wdrożenie środków ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich. W ramach procesu regionalizacji, w regionie Morza Bałtyckiego został powołany BaltFish, w skład którego wchodzi dyrektorzy do spraw rybołówstwa państw regionu. BaltFish opracowuje rekomendacje związane z m.in. wdrożeniem zapisów WPRyb w zakresie opracowania, rozwijania i wdrażania środków ochrony a także innej współpracy regionalnej. W kontekście takich działań znaczącym jest fakt, że jednym z elementów współpracy regionalnej będzie polskie przewodnictwo w BaltFish planowane w latach 2015/2016.
  8. Osiągnięcie stanu zasobów ryb wykorzystywanych gospodarczo - powyżej poziomu MSY (maximum sustainable yield – maksymalny podtrzymywalny połów). Zgodnie z reformą WPRyb, jest jednym z podstawowych celów do osiągnięcia przez UE. Jest to konieczne do osiągnięcia do 2015 r., tam gdzie to możliwe, ale nie później niż do 2020 r.
  9. Odbudowa populacji ryb dwuśrodowiskowych. Dotychczas był wdrażany plan odbudowy populacji węgorza, niemniej jednak jest wskazane uwzględnienie w takich planach, na mocy przepisów wspólnotowych, również innych gatunków zagrożonych. Polsce zależy w szczególności na opracowaniu i wdrożeniu planu gospodarowania zasobami węgorza, ochrony certy, sieci oraz restytucji jesiotra ostronosego.
  10. Poprawa jakości produktów rybołówstwa oraz zmniejszenie szkodliwego wpływu na środowisko przez modernizację jednostek połowowych. Ze względu na wiek statków floty rybackiej oraz brak wsparcia na wymianę jednostek na nowe, większość użytkowanych jednostek wymaga gruntownej modernizacji pod kątem stosowanych technik połowowych, sposobu transportu produktów rybołówstwa oraz ochrony środowiska.
  11. W zakresie rybołówstwa śródlądowego istnieje możliwość lepszego wykorzystania potencjału ryb słodkowodnych. Działalność tego sektora polega na zrównoważonym wykorzystywaniu możliwości produkcyjnych wód, przy czym zasoby ryb są eksploatowane równocześnie i w różnym stopniu przez rybaków zawodowych i potężną rzeszę wędkarzy (ok. 1 500 000 wędkarzy czynnych). Zarządzanie zasobami ryb, ich ochrona oraz szczegóły gospodarki zarybieniowej są prowadzone w zgodzie z 10-letnim planem gospodarki rybackiej – operat rybacki (opracowywany dla poszczególnych obwodów rybackich wydzielanych na wodach publicznych).
  12. Morskie planowanie przestrzenne pozwalające na utrzymanie równowagi między rybołówstwem i innymi aktywnościami człowieka na morzu.

Zagrożenia

1. Bez znaczącego wsparcia finansowego, należałoby się liczyć z nieosiągnięciem głównych celów WPRyb i powiązanej z nią polityki środowiskowej, np. osiągnięcia poziomu MSY.
2. Zanik zawodu rybaka. Wynika to głównie z ograniczeń połowowych, a co za tym idzie znacznie zmniejszonej rentowności prowadzenia takiej działalności. Do tego dodać należy ryzyko zawodowe oraz wymagające warunki jego uprawiania. Sumując, w konkurencji z innymi zawodami, zawód rybaka stanowi mało atrakcyjną alternatywę.
3. Przyłów organizmów morskich inny niż docelowy, np. makreli, niepoławianej zasadniczo przez polskich rybaków.
4. W przypadku Polski, wskazać należy również szkody wyrządzane przez rosnącą populację fok szarych. Wsparcie i zastosowanie nowych rozwiązań będzie ograniczać konflikt na linii rybacy – gatunki chronione i może służyć ochronie morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich. Administracja rybacka w chwili obecnej nie prowadzi rejestru zdarzeń szkód wyrządzonych przez foki. Jednakże z informacji przekazywanych przez armatorów wynika, iż tendencja tego zjawiska ma skalę rosnącą. Przewiduje się rejestrację zdarzeń przyłowu ssaków morskich jako obowiązkowe raportowanie w formie powiadomień SMS do Centrum Monitorowania Rybołówstwa w Gdyni. Morski Instytut Rybacki w Gdyni prowadzi obecnie pilotażowy dobrowolny program zbierania danych w zakresie szkód wyrządzanych przez foki w połowach komercyjnych. Na chwilę obecną jednak nie ma danych w tym zakresie.
5. Spadek populacji cennych gatunków ryb Morza Bałtyckiego (w przypadku Polski dotyczy to w szczególności populacji dorsza bałtyckiego, gatunku zarządzanego na poziomie UE). Stwierdzić należy, że w związku z dynamicznymi zmianami zachodzącymi w składzie ichtiofauny Morza Bałtyckiego, niepewnością doradztwa naukowego ICES w tym zakresie, oraz wahaniami dostępności możliwości połowowych (limitów połowowych), dochodzi do czasowej nierównowagi pomiędzy zdolnością połowową, a dostępnymi zasobami. Pomimo zredukowania zdolności połowowej o ponad 40% (od dnia przystąpienia Polski do UE do końca 2013 r.) przeważająca część floty bałtyckiej zalicza się do rybołówstwa przybrzeżnego i nie posiada alternatywnych w stosunku do Morza Bałtyckiego łowisk. Kolejny rok z rzędu w doradztwie naukowym ICES brak jest pełnego analitycznego doradztwa naukowego dla dorsza wschodniego, mimo intensywnych wysiłków podjętych przez społeczność naukową w ciągu ostatniego roku. ICES, podobnie jak w 2014 r., nie oparł się na obowiązującym Planie wieloletnim, którego nie uznaje za właściwą podstawę zarządzania. ICES nie notuje problemów z rozradzaniem gatunku, lecz ze spadkiem biomasy dużego dorsza. Doradztwo naukowe ICES w zbyt mało szczegółowy sposób opisuje wszystkie okoliczności mające wpływ na biologiczny stan stad co bardzo utrudnia zarządzanie tym stadem. W doradztwie naukowym brakuje informacji o wielkości biomasy oraz nie ustalono w nim pożądanej wartości śmiertelności połowowej. Na rok 2016 ICES doradza kolejny rok z rzędu znaczącą redukcję kwoty połowowej

dorsza stada zachodniego, co skutkować zapewne będzie kolejnym obniżeniem TAC dla dorsza na rok 2016. Tak duże spadki wpływają bardzo negatywnie na sytuację ekonomiczno-społeczną polskich rybaków.

6. Wyraźny brak zrównoważenia do dostępnych możliwości połowowych statków rybackich należących do segmentu VL1012 PG (statki o długości całkowitej od 10 do 12 m, połowiąjące netami i innymi narzędziami biernymi) oraz VL1218 DFN (statki o długości całkowitej od 12 do 18 m, połowiąjące netami). Ponadto nieznaczne niezrównoważenie do dostępnych możliwości połowowych statków rybackich należących do segmentu VL1218 DTS (trawlerzy denne o długości całkowitej od 12 do 18 m) oraz VL1824 DTS (trawlerzy denne o długości całkowitej od 18 do 24 m). Niezrównoważenie segmentów floty, o których mowa powyżej, zostało zidentyfikowane na podstawie analizy wskaźników biologicznych i technicznych za okres 2012-2014 i ekonomicznych za okres 2011-2013. Analiza i dane w powyższym zakresie została przedstawiona w Raporcie flotowym za 2014 r.

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 1.1. Podniesienie rentowności podmiotów sektora rybołówstwa, w tym dywersyfikacja działalności i zróżnicowanie źródeł dochodów podmiotów rybołówstwa.

Potrzeba 1.2. Zrównoważone zarządzanie zasobami wód morskich i śródlądowych.

Potrzeba 1.3. Efektywniejsze wykorzystywanie zasobów oraz innowacyjne wykorzystanie odrzutów i przyłówów.

Potrzeba 1.4. Wzmocnienie współpracy oraz powiązań nauki z sektorem rybackim.

Potrzeba 1.5. Wykorzystanie środowiskowych i społecznych uwarunkowań rybołówstwa śródlądowego w celu różnicowania prowadzonej działalności.

Potrzeba 1.6. Objęcie pomocą finansową w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej i tymczasowego zaprzestania działalności połowowej statków rybackich należących do segmentów floty w odniesieniu do których przewidziano zastosowanie działań w ww. zakresie, jako narzędzi Planu Działania, zawartego w sprawozdaniu flotowym, o którym mowa w art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013. Dynamiczne zmiany zachodzące w składzie ichtiofauny Morza Bałtyckiego, niepewność doradztwa naukowego ICES w tym zakresie, oraz wahania dostępności możliwości połowowych (limitów połowowych), prowadzące do czasowej nierównowagi pomiędzy zdolnością połowową polskiej floty rybackiej a dostępnymi zasobami, tylko potwierdzają konieczność objęcia pomocą finansową w zakresie trwałego i tymczasowego zaprzestania działalności

połowowej, segmentów floty, ze stwierdzoną strukturalną nadwyżką zdolności połowowej, jak wskazano w planie działania przedstawionym zgodnie z art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

nie dotyczy

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Ze wszystkich priorytetów UE wybranych do realizacji w PO RYBY 2014–2020 priorytet *Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy* jest priorytetem w największym stopniu związanym z wdrażaniem dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej. Stan środowiska morskiego jest opisany w dokumencie pt. „Wstępna ocena stanu środowiska wód morskich polskiej strefy Morza Bałtyckiego”

(http://www.gios.gov.pl/bip/zalaczniki/konsultacje_spoleczne/folder_A/wstepna_ocena_stanu_srodowiska_wod_morskich.pdf).

Poprawa stanu środowiska Morza Bałtyckiego jest problemem, w którego rozwiązanie są zaangażowane wszystkie państwa nadbałtyckie należące do UE. W dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej, w zakresie osiągnięcia dobrego stanu środowiska wód morskich zostały wyznaczone ramy czasowe do 2020 roku. W związku z tym kwestia wdrażania tej dyrektywy oraz działania na rzecz osiągnięcia dobrego stanu środowiska są ściśle powiązane (spójne) z kwestiami zbierania danych rybackich (WPZDR), w tym monitoringiem ichtiologicznym i obserwacją przyłówów ptaków i ssaków morskich. Dodatkowo w ramach współpracy HELCOM wypracowywane są mechanizmy prowadzące do poprawy warunków środowiskowych Morza Bałtyckiego. Ponadto, nowy fundusz współfinansuje realizację polityki morskiej oraz w swoich założeniach ma wspierać innowacyjne projekty (np. zastępowanie sieci rybackich bardziej selektywnymi narzędziami w celu ograniczenia odrzutów) oraz rozwój nowych technologii, które mogłyby prowadzić do obniżenia ewentualnego negatywnego wpływu działalności połowowej oraz zabudowy hydrotechnicznej na środowisko (ograniczenia fizycznego i biologicznego oddziaływania połowów, czy też zabudowy hydrotechnicznej na ekosystem lub dno morskie oraz ciągłość biologiczną rzek). Inne działania, które mogłyby być finansowane z tego źródła to, np. usuwanie porzuconych narzędzi połowowych (usuwanie tzw. sieci-widm), budowa lub instalacja urządzeń służących ochronie i rozwojowi fauny i flory wodnej, gromadzenie danych i doradztwo naukowe oraz zacieśnianie współpracy między rybakami a naukowcami. Art. 40 rozporządzenia o EFMR wprost wskazuje, iż ze

środków finansowych EFMR mogłyby być finansowane działania związane z zarządzaniem chronionymi obszarami morskimi (w tym obszarami Natura 2000), poprawą ich stanu i monitorowaniem.

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

1. W związku z potrzebą dalszego ograniczenia potencjału połowowego, w tym między innymi przez kontynuację w ograniczonym zakresie trwałego i tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, konieczne jest podjęcie kroków na rzecz dywersyfikacji zatrudnienia rybaków. Szczególnie ważną potrzebą jest wspieranie poszukiwania i podejmowania przez rybaków pracy uzupełniającej w stosunku do działalności połowowej. Dodatkowym elementem służącym zachowaniu istniejących miejsc pracy jest różnicowanie dochodów funkcjonujących podmiotów rybołówstwa, w zakresie gospodarki uzupełniającej dotychczasową działalność.
2. W zakresie innowacji szczególną potrzebą jest ulepszanie sprzętu połowowego w kierunku jego większej selektywności oraz ulepszanie technik służących łagodzeniu skutków zmian klimatu.
3. Ponadto, ważną potrzebą jest opracowanie innowacyjnych technologii zagospodarowania i przechowywania niechcianych połowów (tzw. odrzutów), zarówno na statkach rybackich, jak i w procesie przetwarzania. Będzie temu służyć również stworzenie odpowiedniego systemu organizacji i zarządzania takim procesem.
4. Ze względu na ograniczony zakres wsparcia oferowany w rozporządzeniu o EFMR Polska nie przewiduje szczególnych potrzeb w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych i łagodzenia ich skutków. Jednakże Polska uznaje za zasadne wspieranie działań w zakresie wymiany lub modernizacji głównych lub dodatkowych silników na statkach rybackich.
5. W związku z koniecznością ochrony fauny Morza Bałtyckiego istotną potrzebą jest usuwanie oraz unieszkodliwianie utraconych lub porzuconych narzędzi połowowych, takich jak sieci i inne narzędzia wykorzystywane w działalności komercyjnej i połowowej. Zalegające najczęściej na dnie morza narzędzia będą usuwane przez podmioty prowadzące działalność rybacką wspólnie z prośrodowiskowymi organizacjami pozarządowymi. Komplementarnie do tych działań, jest konieczne wsparcie w portach rybackich, przystaniach i miejscach wyładunków w obiekty i sprzęt do zbiórki i unieszkodliwiania usuniętych odpadów. Waga problemu wynika głównie z potrzeby kontynuacji przeprowadzonego przez WWF Polska projektu usuwania sieci z dna Bałtyku oraz z PO RYBY 2007–2013 w

2014 r. W ramach tego typu projektów w przeliczeniu na 1 dzień pracy 1 jednostki usuwano, ok. 200–250 kg odpadów, głównie sieci.

6. Środki pochodzące z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” będą stanowić wsparcie dla opracowania i wdrożenia środków ochrony wynikających z reformy Wspólnej Polityki Rybnactwa, w szczególności do opracowania środków ochrony i zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morza oraz środków technicznych ograniczających niechciany przyłów. Mają również wspierać innowacyjne projekty (np. zastępowanie sieci rybackich bardziej selektywnymi narzędziami w celu ograniczenia odrzutów) oraz rozwój nowych technologii, które mogłyby prowadzić do obniżenia negatywnego wpływu działalności połowowej i hodowli ryb na środowisko (ograniczenia fizycznego i biologicznego oddziaływania połowów na ekosystem lub dno morskie).

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	--

Mocne strony

1. Nowoczesne zaplecze dydaktyczne oraz doświadczona kadra naukowa. Wymienić należy w szczególności:

- Instytut Rybnactwa Śródlądowego w Olsztynie,
- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
- Akademię Rolniczą w Poznaniu,
- Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

2. Wysoko wykwalifikowana kadra zarządzająca obiektami akwakultury.

3. Nowoczesne gospodarstwa pstrągowe i zmechanizowane gospodarstwa karpiove. Należy zauważyć, iż wśród krajów należących do UE, Polska jest jednym z czołowych producentów pstrąga. Historia chowu i hodowli pstrąga liczy w naszym kraju ponad 100 lat. Polska jest również jednym z największych producentów karpia (obok Czech, Niemiec

i Węgier). Roczna produkcja karpia handlowego waha się w granicach 17–18 tys. ton i praktycznie w całości jest przeznaczona na rynek krajowy.

4. Trwający proces modernizacji obiektów akwakultury oraz ulepszania infrastruktury.

5. Pozytywny wpływ stawów na jakość wody w zlewni, poprawę retencji oraz utrzymanie bioróżnorodności.

6. Duży potencjał pozaprodukcyjny (turystyczny i środowiskowy) obiektów akwakultury ze względu na ich położenie przyrodnicze i kształtowanie środowiska oraz tradycyjne metody chowu i hodowli. Gospodarstwa takie mogą oferować również usługi dodatkowe związane z prowadzoną produkcją ryb (np. agroturystyka, łowiska wędkarskie, przetwórstwo ryb, gastronomia).

7. Istniejące profesjonalne zaplecze doradcze z zakresu marketingu, ekonomii i biznesu.

Słabe strony

1. Wysoka kapitałochłonność inwestycji, która decyduje o stosunkowo długim czasie zwrotu.
2. Niskie zróżnicowanie produktów akwakultury – dominacja w produkcji karpia i pstrąga.
3. Przywiązanie do standardowych i tradycyjnych systemów zarządzania i organizacji produkcji. Kwestia ta dotyczy akwakultury karpiowej. Gospodarstwa prowadzące taką produkcję od lat opierają się na tradycyjnym systemie prowadzenia produkcji, z niewielkim zastosowaniem nowoczesnych technologii.
4. Wysokie straty finansowe spowodowane chorobami ryb oraz oddziaływaniem zwierząt wolno żyjących. Szczególnie wysokie straty powodują kormoran, wydra, czapla i bóbr. Szacuje się, iż powodujący największe szkody kormoran zjada rocznie ok. 12 800 ton ryb na wodach śródlądowych. Aktualna oferta ubezpieczycieli jest znikoma. Proponowane wysokości składek ubezpieczeniowych są tak duże, że nie opłacalne dla hodowców.
5. Restrykcyjne procedury oraz przepisy unijne i krajowe wpływające na rozwój akwakultury śródlądowej, w szczególności w zakresie ochrony środowiska i polityki wodnej. Przykładem mogą być obszary NATURA 2000, utworzone na obszarach akwakultury. Zostały one ustanowione na stawach, właśnie dlatego, że prowadzona była w nich hodowla ryb tradycyjnymi metodami. W wyniku prawa UE zwiększono także ochronę kormorana, pomimo iż zwiększanie tej ochrony nie ma racjonalnych przesłanek. W momencie bardzo dużych ograniczeń, narzucanych przez legislację unijną, hodowcom zaburza się dotychczasowe metody gospodarki, co może powodować wycofywanie się ich z takiej działalności, a w konsekwencji zanik gospodarki stawowej i całego ekosystemu danego obszaru, powodującego jego wyjątkowość.

6. Brak konsolidacji inicjatyw producentów w zakresie działań rynkowych. W szczególności objawia się to słabością w negocjacjach z sieciami handlowymi kupującymi produkty gospodarstw akwakultury. Producenci negocjują w większości indywidualnie lub w małych grupach, ze względu na brak silnego reprezentanta.
7. Starzejąca się kadra zarządzająca, w tym właściciele przedsiębiorstw akwakultury.
8. Brak map i baz danych dotyczących terenów przeznaczonych do rozwoju akwakultury. Uniemożliwia to zaplanowanie strategicznego rozwoju akwakultury w Polsce.
9. Niska rentowność gospodarstw akwakultury, które prowadzą działalność w sposób tradycyjny i niezdywersyfikowany. Dotyczy to w szczególności sektora akwakultury karpiowej. Koszt produkcji 1 kilograma karpia, zależnie od warunków przyrodniczych, waha się od 4 do 11,50 zł, natomiast średnia cena zbytu w 2013 r. wynosiła ok. 8,50 zł.
10. Ogromnym problemem jest częste występowanie chorób ryb, tj.: wirusowa krwotoczna posocznica (Viral haemorrhagic septicaemia – VHS), zakażenie herpeswirusem koi (Koi herpes virus – KHV) i brak odpowiedniej profilaktyki w tym zakresie. Składa się na to m.in. niewystarczająca liczba wyspecjalizowanych placówek weterynaryjnych w zakresie kontroli i zwalczania chorób ryb oraz brak produktów leczniczych weterynaryjnych. Możliwość wsparcia w tym zakresie blokuje uzależnienie przyznania pomocy od opracowania i wdrożenia planu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt akwakultury.
11. Niewystarczające powiązanie badań naukowych z realnymi potrzebami praktyki rybackiej.
12. Znaczna część obiektów akwakultury w Polsce jest jedynie dzierżawiona przez hodowców, głównie od Agencji Nieruchomości Rolnych. W związku z tym, istnieje niestabilność i niepewność ciągłości prowadzonej działalności. Efektem jest starzejąca się kadra właścicielska lub zarządzająca przedsiębiorstw akwakultury.
13. Trudności w realizacji inwestycji ze względu na położenie gospodarstw akwakultury w obszarach chronionych, w szczególności na obszarach NATURA 2000

Możliwości

1. Wzrost zapotrzebowania na produkty rybne, w tym upowszechnianie zdrowego modelu życia i postrzegania ryb jako zdrowej żywności. Od wielu lat panuje stagnacja w konsumpcji ryb. Kształtuje się ona w Polsce na poziomie 12,6 kg na osobę rocznie (wg stanu na 2013 r., Rynek Rybny).
2. Zwiększenie produkcji przez wykorzystanie innowacji technicznych lub wiedzy w dziedzinie technologii produkcji w akwakulturze.
3. Poszerzanie zakresu produkcji o nowe i rynkowe gatunki ryb. Coraz większa grupa gospodarstw stara się zdywersyfikować działalność, rozszerzając produkcję o nowe, poszukiwane na rynku rodzaje produktów (w tym materiał zarybieniowy) lub wprowadzając nowe gatunki ryb i raków (np. amur, jesiotr, łosoś atlantycki, rak szlachetny, sum europejski, sum afrykański, troć wędowna, szczupak). Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie do hodowli w Polsce jesiotra w liczbie 500 ton w 2013 r. W Polsce zaczęto jesiotra hodować dopiero w latach

dziewięćdziesiątych XX wieku i rozwój jego hodowli może stanowić ważną alternatywę dla dwóch, wspomnianych wcześniej, tradycyjnych gatunków ryb.

4. Rozwój działalności uzupełniającej, zapewniającej zróżnicowanie źródeł dochodu, w tym turystyki wędkarskiej, z uwagi na walory przyrodnicze i środowiskowe obiektów akwakultury.
5. Modernizacja istniejących obiektów akwakultury i budowa nowych. Dotyczy to gospodarstw pstrągowych, w szczególności modernizacja powinna być ukierunkowana na oszczędne gospodarowanie wodą (recykulaty).
6. Usprawnienie procesów związanych z planowaniem przestrzennym.
7. Wzrost znaczenia zrównoważonej akwakultury (świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska).
8. Zwiększenie współpracy mającej na celu konsolidację działań rynkowych.

Zagrożenia

1. Stagnacja produkcji w akwakulturze. W stosunku do dwóch najczęściej hodowanych w Polsce gatunków ryb, tj. karpia i pstrąga, produkcja w ostatnich latach wynosi odpowiednio ok. 17–18 tys. ton karpia i ok. 15 tys. ton pstrąga.
2. Pomimo prowadzenia chowu i hodowli ryb w nowoczesnych i zmechanizowanych gospodarstwach, ostateczne wyniki produkcyjne uzależnione są od zmienności czynników środowiskowych (dostępność wody, temperatura), albowiem wśród wszystkich funkcjonujących w Polsce gospodarstw niewiele z nich charakteryzuje się prowadzeniem produkcji w zamkniętym obiegu wody i z niskim zapotrzebowaniem na wodę.
3. Małe zainteresowanie młodszych pokoleń prowadzeniem przedsiębiorstw akwakultury, w szczególności dotyczy to gospodarstw karpiowych.
4. Występowanie na rynku produktów akwakultury o niskiej jakości (import, dobrostan).
5. Zmiany klimatyczne, w szczególności zmiana temperatury powietrza. Z powodu tych zmian, niektóre gospodarstwa prowadzące hodowlę pstrąga, zmieniają profil na hodowlę jesiotra. Wynika to z faktu, iż temperatura hodowli jesiotra, jest o kilka stopni wyższa, niż pstrąga, co powoli zmusza hodowców do dywersyfikacji produkcji.
6. Trudności w realizacji inwestycji ze względu na położenie gospodarstw akwakultury na obszarach chronionych stanowi kolejne zagrożenie, którym jest odchodzenie od dobrej praktyki produkcyjnej w gospodarstwach tradycyjnych i zaprzestanie gospodarki rybackiej z powodu poniesionych strat

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 2.1. Zacieśnienie współpracy między hodowcami a światem nauki na potrzeby innowacji i rozwiązań praktycznych w gospodarstwach akwakultury.

Potrzeba 2.2. Utrzymanie lub wzrost poziomu przedsiębiorczości w sektorze akwakultury (w tym zachęcanie do wymiany pokoleniowej kadry zarządczej w przedsiębiorstwach akwakultury, modernizacja i rozwój innowacyjnych gospodarstw akwakultury).

Potrzeba 2.3. Zmniejszanie negatywnego lub zwiększanie pozytywnego oddziaływania na środowisko gospodarstw akwakultury.

Potrzeba 2.4. Dywersyfikacja prowadzonej działalności hodowlanej w ramach akwakultury lub uzupełniającej dotychczasową działalność.

Potrzeba 2.5. Wzmocnienie planowania (przestrzenne, polityka wodna) ze szczególnym uwzględnieniem terenów akwakultury.

Potrzeba 2.6. Podniesienie rentowności podmiotów akwakultury (w tym zapewnienie usług doradczych i usług z zakresu zarządzania i doradztwa).

Potrzeba 2.7. Wspieranie zrównoważonej akwakultury świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska (działania wodno-środowiskowe), wspieranie przejścia sposobu prowadzenia akwakultury (w stosownych przypadkach) z systemu klasycznego na system recyrkulacyjny (o obiegu zamkniętym).

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

Analiza SWOT jest spójna w całości z celami określonymi w wieloletnim krajowym planie strategicznym dla akwakultury pt. *Akwakultura – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014–2020*. Ze względu na charakterystykę polskiej akwakultury, o której mowa w powyższej analizie, cele te zostały podzielone na trzy aspekty:

Cele akwakultury ekstensywnej:

Podstawowymi celami stawianymi przed akwakulturą ekstensywną są:

- utrzymanie istniejącej powierzchni produkcyjnej stawów i jej zrównoważone wykorzystanie,
- zwiększenie dochodowości gospodarstw stawowych,
- wzmocnienie i rozpowszechnienie prośrodowiskowej i prospołecznej roli gospodarki karpiowej.

Cele akwakultury intensywnej:

Podstawowymi celami stawianymi przed akwakulturą intensywną są:

- osiągnięcie i utrzymanie pozycji lidera w UE w produkcji ryb pochodzących z intensywnej akwakultury śródlądowej,
- wzrost udziału ryb pochodzących z polskiej akwakultury intensywnej w rosnącym krajowym rynku ryby świeżej do poziomu przynajmniej 35%, w stosunku do 20,3% w 2013 r.,
- dwukrotne zwiększenie dostaw pochodzących z polskiej akwakultury intensywnej do krajowego przetwórstwa.

Cele dodatkowe wspierające rozwój akwakultury:

- promocja powszechnego spożycia ryb z chowu i hodowli,
- wykreowanie mody na spożycie ryb wyhodowanych po sąsiedzku,
- dywersyfikacja i reorientacja działalności mikro i małych przedsiębiorstw akwakultury,
- ukierunkowanie polskiej nauki, szkolnictwa i administracji na nowe oczekiwania akwakultury na rynku polskim i zagranicznym.

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

W przypadku akwakultury w Polsce nie występuje tzw. marikultura. Co za tym idzie sektor ten, ani wsparcie mu udzielane, nie będzie wpływać bezpośrednio ani pośrednio na wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

1. Zwiększenie zatrudnienia w przypadku obiektów pstrągowych oraz utrzymanie miejsc pracy w sektorze gospodarki karpiowej. Wynika to ze strategii dla akwakultury, w której w przypadku akwakultury pstrągowej zakłada się jej dalszy rozwój, szczególnie w kierunku recykulatów. Natomiast w przypadku akwakultury karpiowej, przewiduje się jedynie modernizację istniejących obiektów, bez zwiększania ich liczby. Jednocześnie, utrzymanie istniejących miejsc pracy powinno być zapewnione przez wprowadzanie do hodowli nowych, perspektywicznych gatunków ryb. Stąd też dwutorowe podejście do polityki zatrudnienia.
2. W zakresie ochrony środowiska ważną potrzebą jest wsparcie prośrodowiskowych walorów obiektów akwakultury. Korzyści z tego tytułu wynikają z aktualnych doświadczeń, które wskazują, że rekompensaty nie tylko wpływają pozytywnie na środowisko na terenie stawów karpiowych, ale również spowodowały powstanie efektu synergii polegającego na stosowaniu w obiektach akwakultury zabiegów agrotechnicznych poprawiających jakość wody oraz dna stawowego.
3. Istnieje szczególna potrzeba dywersyfikacji źródeł energii w obiektach akwakultury, zarówno pstrągowej, jak i karpiowej, w kierunku energii odnawialnej. Podstawą łagodzenia skutków zmian klimatu powinno stanowić w szczególności kształtowanie krajobrazu i regionalnej kontroli klimatu, przez stwarzanie przez obiekty stawowe specyficznego, lokalnego mikroklimatu.
4. Szczególną potrzebą jest wprowadzanie innowacji procesów technologicznych w hodowli pstrąga, szczególnie w zakresie natleniania i odżelazniania (usuwania Fe) wody, usuwania produktów przemiany materii oraz innych technologii poprawiających wartość produktów.
5. W zakresie stawów karpiowych, prowadzących działalność w sposób tradycyjny innowacje będą dotyczyć unowocześniania narzędzi i urządzeń rybackich służących do odłowów, „odpicia” i transportu ryb oraz zabiegów agrotechnicznych na terenie stawów.

Mocne strony

1. Rozbudowana sieć infrastruktury służącej kontroli (porty i przystanie rybackie, centra pierwszej sprzedaży). Wyładunki polskich statków rybackich są silnie skoncentrowane w kilku portach. Około połowa z nich (48%) w latach 2004–2011 została dokonana w dwóch portach: **Kołobrzegu i Władysławowie**. Aż 90% wyładunków była obsługiwana przez 10 portów rybackich na 69 portów i przystani rybackich łącznie. Po Kołobrzegu i Władysławowie, w następnej kolejności należy wymienić: **Hel, Ustkę, Darłowo** oraz w mniejszym zakresie Gdynię, Dziwnów, Świnoujście, Łebę i Jastarnię.
2. Wysoki potencjał ośrodków badawczych. W Polsce istnieje kilka doświadczonych podmiotów zajmujących się tematyką rybołówstwa morskiego, w szerokim zakresie (patrz: mocne strony, priorytet *Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy*).
3. Dodatkowo, w zakresie rybołówstwa śródlądowego i akwakultury również funkcjonuje szereg podmiotów o doświadczonej i wysoko wykształconej kadrze (patrz: mocne strony priorytet *Promowanie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy*).
4. Doświadczenie w obszarze kontroli oraz wysoki poziom kwalifikacji zawodowych kadr kontroli i egzekwowania rybołówstwa. Kontrola jest prowadzona przez 3 **okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego, tj. w Gdyni, Słupsku i Szczecinie**.
5. Wieloletnie doświadczenie w zbiorze danych rybackich i prowadzeniu morskich badań naukowych. Program zbioru danych zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest realizowany przez MIR-PIB. Jest wyznaczony korespondent krajowy i koordynacja programu zbioru danych odbywa się na bieżąco, drogą korespondencyjną lub w miarę potrzeb na krajowych spotkaniach koordynacyjnych. MIR-PIB prowadzi przedsięwzięcia w zakresie zbioru danych rybackich od 2005 r.
6. Multidyscyplinarny charakter prowadzonych badań. W skład badań wchodzi, m.in. ekonomia, biologia, oceanografia czy technologia.
7. Stały dostęp do administracyjnych baz danych rybackich

Słabe strony

1. Przystarzały lokalny system informacyjny w zakresie kontroli rybołówstwa. Dotyczy to wszystkich sektorów, tj. zarówno rybołówstwa morskiego, jak i śródlądowego oraz akwakultury. Efektem tego jest m. in. brak nowoczesnego systemu powiadamiania podmiotu prowadzącego działania kontrolne o czasie i miejscu wyładunków obcych statków.
2. Konieczność stałej modernizacji i aktualizacji elektronicznych systemów monitorowania, kontroli i identyfikowalności rybołówstwa. Wynika to głównie zarówno ze zmian przepisów, zarówno krajowych, jak i unijnych.
3. Niewystarczający potencjał zasobów ludzkich odnośnie do ilości kontroli koniecznych do przeprowadzenia. Około 50% zatrudnionej kadry stanowią inspektorzy przeprowadzający kontrole. Jest ich łącznie w trzech inspektoratach 48 i większość z nich od początku realizacji WPRyb w Polsce zajmuje się przeprowadzaniem kontroli. Należy stwierdzić, że w stosunku do liczby kontroli prowadzonych w Polsce jest to zbyt mała liczba osób. Niezależnie od powyższego liczba kontroli w ostatnich latach kształtowała się na następującym poziomie:
  - 5 878 kontroli w 2011 r.,
  - 7 449 kontroli w 2012 r.,
  - 6 747 kontroli w 2013 r.
4. Niewystarczający potencjał techniczny służb kontrolnych do wdrażania reformy WPRyb.
5. Niska świadomość społeczna w zakresie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania zasad WPRyb. Do tego należy dodać, przede wszystkim niewystarczającą świadomość rybaków i armatorów w zakresie zobowiązań wynikających z reformy WPRyb. Dotyczy to w szczególności takich aspektów reformy jak te w zakresie nieraportowanych, nielegalnych połowów czy też stosowania przepisów WPRyb w ogóle.
6. Reorientacja kadr zajmujących się gromadzeniem danych na często zmieniające się zakresy gromadzenia danych na poziomie UE.

Możliwości

1. Pełniejsza integracja systemów informatycznych podmiotu realizującego działania kontrolne z bazami danych administracji rybackiej. Szybszy i wydajniejszy system kontroli i identyfikowalności rybołówstwa (przepływ i analiza informacji), będzie skutkować uszczelnieniem tego typu działań.
2. Pełniejsze zintegrowanie współpracy wszystkich służb zaangażowanych w działania kontrolne, np. inspektorów rybołówstwa morskiego ze służbami celnymi, granicznymi i rynkowymi.
3. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów zasad i przepisów reformy WPRyb oraz ich znaczenia dla wód morskich i żywych zasobów tych wód.
4. Wprowadzenie nowych technologii i technik w zakresie wdrażania unijnego systemu kontroli oraz egzekwowania.
5. Utrzymanie wysokiego poziomu potencjału ośrodków badawczych. Wiąże się to z koniecznością prowadzenia szkoleń odnośnie do zmieniających się wymagań w zakresie gromadzenia danych oraz wdrażania unijnego systemu kontroli i egzekwowania. Możliwość wymiany doświadczeń z zakresu kontroli.
6. Dostosowanie i modernizacja potencjału technicznego do zmieniających się warunków i wymagań w zakresie kontroli.

Zagrożenia

1. Niespójność danych na poziomie unijnym, różnice w agregacji danych na poziomie unijnym pochodzących z krajów członkowskich. Wynika to również ze specyfiki produkcji w poszczególnych państwach członkowskich, ponieważ każde państwo dokonuje obliczeń na podstawie oddzielnych metodologii.
2. Ryzyko niewykorzystania nowych technologii w zakresie wdrażania unijnego systemu kontroli oraz egzekwowania (regres operacyjny).
3. Stagnacja potencjału ośrodków badawczych. W przypadku braku wsparcia w zakresie wymagań objętych reformą WPRyb oraz aktami prawnymi dotyczącymi kontroli i gromadzenia danych, jak również w zakresie nowych technologii rybackich.

4. Brak spójności w formatach przetwarzania danych w poszczególnych krajach członkowskich, KE i międzynarodowych organizacji rybackich.
5. Rosnące rokrocznie koszty gromadzenia danych, co jest związane ze zwiększającym się zakresem wymaganych danych. Ograniczony jest również dostęp do baz danych administracyjnych dla jednostki zbierającej dane rybackie oraz różnice formatów danych w tych bazach. Wynika to m.in. z przepisów bezpieczeństwa tzw. danych wrażliwych, które uniemożliwiają pełne wykorzystanie ich przez tę jednostkę.

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 3.1. Potrzeba modernizacji systemów informatycznych, w tym lokalnego systemu informatycznego oraz pełniejsza integracja tych systemów z bazami danych administracji rybackiej. Operacje we wskazanym wyżej zakresie będą zgodne z Decyzją Wykonawczą Komisji (2014/464/UE) z dnia 15 lipca 2014 r. określającą priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

Potrzeba 3.2. Szkolenia dla rybaków dotyczące celów i założeń zawartych w WPRyb oraz ich realizacji szczególnie w zakresie nowych technologii oraz wykonywania bezpiecznej żeglugi i rybołówstwa.

Potrzeba 3.3. Podniesienie świadomości podmiotów rybackich na temat konieczności przekazywania danych oraz ich rzetelności.

Potrzeba 3.4. Wsparcie administracji odpowiedzialnej za kontrolę, w tym modernizacja i zakup środków kontroli. Wiąże się z tym również potrzeba konsolidacji oraz podniesienie jakości zadań wykonywanych przez służby kontrolne.

Potrzeba 3.5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa z zakresu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania zasad WPRyb.

Potrzeba 3.6. Włączenie, zarówno do kontroli i egzekwowania, jak i gromadzenia danych, elementów z zakresu rybołówstwa śródlądowego.

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

nie dotyczy

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

nie dotyczy

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

Ze względu na specyfikę wsparcia w ramach tego priorytetu, nie będą realizowane szczególne potrzeby dotyczące zatrudnienia, środowiska, adaptacji do zmian klimatycznych i łagodzenia ich skutków oraz wspierania innowacji. Wynika to przede wszystkim z faktu, że będą wspierane przedsięwzięcia administracyjno-kontrolne, bez konsekwencji dla rynku pracy, czy też środowiska.

Priorytet Unii

4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej

Mocne strony

1. Doświadczenie podmiotów we wdrażaniu podejścia oddolnego w zakresie jednego funduszu, tj. Lokalne Grupy Rybackie, Lokalne Grupy Działania. W ramach EFR 2007–2013 funkcjonuje 48 LGR. Natomiast w ramach EFRROW 2007–2013 działa ponad 300 Lokalnych Grup Działania. Jest to ważny sprawnie działający zbudowany potencjał ludzki, na bazie którego można zbudować rozszerzenie wsparcia na inne fundusze EFSI.
2. Silnie zakorzeniona i ugruntowana pozycja zawodu rybaka w lokalnych społecznościach. Ten profil działalności przez lata kształtował specyfikę obszarów rybackich i akwakultury nie tylko w aspekcie gospodarczo – ekonomicznym, ale i społeczno-kulturowym. Przekłada się to na znaczący wpływ, jaki ma kondycja sektora rybackiego na lokalną gospodarkę i jakość życia mieszkańców na obszarach rybackich i akwakultury.
3. Świadomość społeczna mieszkańców ukierunkowana na realizację wspólnych celów, np. konieczność stworzenia alternatywy zawodowej dla osób odchodzących z rybołówstwa i akwakultury. Dla zwiększenia mobilności zawodowej jest

niezbędne wspieranie mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej, w tym działań służących dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa.

4. Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe obszarów rybackich i obszarów akwakultury. Zdecydowana większość tych obszarów znajduje się na terenach cennych przyrodniczo, w tym NATURA 2000 oraz objętych innymi formami ochrony. Stanowi to potencjał dla rozwoju turystyki, rekreacji i usług.
5. Dostęp do świeżych lokalnych produktów rybnych. Obszary rybackie i obszary akwakultury obfitują w żywność wysokiej jakości potwierdzaną odpowiednimi certyfikatami. Przykładem są produkty tradycyjne. Najnowsze dane z wykazu takich produktów mówią o 46 tradycyjnych produktach rybołówstwa w Polsce. Warto wskazać, że w Polsce istnieją również inne programy promujące wysokiej jakości produkty żywnościowe, takie jak Program Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi - *Poznaj Dobrą Żywność*. Udział w tym Programie jest dobrowolny i mogą uczestniczyć w nim przedsiębiorcy państw członkowskich UE.

Słabe strony

1. Brak doświadczenia i know-how potrzebnego do zmiany profilu działalności rybaków i hodowców ryb, szczególnie na terenach nadmorskich. Przyczyną tego może być niechęć do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi. W takiej sytuacji trudno o nowe idee i pomysły czy innowacyjne rozwiązania dla biznesu związanego z sektorem rybołówstwa i akwakultury.
2. Niewystarczające doświadczenie i brak wieloaspektowej wiedzy z zakresu wdrażania strategii wielofunduszowych. Dotychczas, z kilkoma wyjątkami, lokalne grupy działały odrębnie, korzystając z poszczególnych funduszy. Jednak przykłady podmiotów korzystających jednocześnie z EFRROW i EFR w latach 2007–2013 wskazują, że jest to dobre rozwiązanie i skutkuje większą elastycznością takich podmiotów w szukaniu źródeł pozyskiwania nowych środków finansowych.
3. Problemy związane z monosektorowością i niskim zróżnicowaniem gospodarczym obszarów rybackich i akwakultury. Chodzi w szczególności o niewystarczającą liczbę podmiotów specjalizujących się w branżach innych niż rybołówstwo i turystyka. W konsekwencji, obszary rybackie i akwakultury charakteryzują się słabo zróżnicowanym profilem gospodarczym.
4. Sezonowość dochodów związanych z branżą turystyczną. W warunkach polskich sezon turystyczny trwa generalnie od czerwca do sierpnia, tj. 3 miesiące w skali

roku. Poza sektorem turystycznym mieszkańcy obszarów rybackich i akwakultury mają trudności ze znalezieniem alternatywnych źródeł dochodów a w konsekwencji utrzymaniem płynności finansowej.

5. Mało innowacyjny system łańcucha dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury (od producenta do konsumenta), który gwarantowałby podniesienie dochodów rybaków.
6. Odpływ młodych ludzi z lokalnego i krajowego rynku pracy w wyniku migracji zarobkowej do innych krajów UE. Z danych Central & Eastern Europe Development Institute (CEED Institute) wynika, że ponad 5,6 miliona obywateli 10 krajów Europy Środkowo-Wschodniej należących do UE, przebywa obecnie na emigracji zarobkowej na rynkach „starej” UE. Ponad 30% z nich (prawie 2 mln) to Polacy.

Możliwości

1. Możliwość uzyskania efektu synergii dzięki podejściu wielofunduszowemu przy jednoczesnym zmniejszeniu nakładów administracyjnych. Może to mieć miejsce przy zastosowaniu zasady: 1 obszar - 1 Lokalna - 1 wielofunduszowa strategia. W obecnym okresie programowania najczęściej na jednym obszarze funkcjonowały zarówno Lokalne Grupy Rybackie, jak i Lokalne Grupy Działania (jako oddzielne podmioty). Jednak doświadczenie pokazuje, że jedna silna lokalna grupa, wdrażając strategię wielofunduszową, może osiągnąć lepsze efekty i włączyć do współpracy różnorodne środowiska lokalne gospodarze, jak i społeczne.
2. Nowe trendy w turystyce polegające na poznawaniu własnego kraju, tradycji i kultury. Od kilku lat coraz większą popularnością cieszy się rodzima turystyka polegająca na poznawaniu przez Polaków kultury, specyfiki regionów i ich walorów przyrodniczych. Warto zauważyć, iż w obecnym okresie programowania Lokalne Grupy Rybackie działają na obszarach szczególnie uwarunkowanych kulturowo. Są to np. Kaszuby region kulturowy w północnej Polsce, będący częścią województwa pomorskiego, w którym zamieszkują Kaszubi posługujący się językiem kaszubskim, z odrębną kulturą. Jednym z tradycyjnych zajęć Kaszubów jest rybołówstwo oraz działalność około rybacka. Należy chronić te wartości kulturowe, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości zmiany źródeł dochodów.
3. Rosnące zainteresowanie zdrowym trybem życia oraz dietą bogatą w produkty rybne.
4. Dynamicznie zmieniający się rynek oraz oczekiwania konsumentów wymagają od producentów nowatorskich rozwiązań i innowacyjnego podejścia do klienta na każdym etapie łańcucha dostaw lokalnych produktów rybactwa i akwakultury.

5. Rozwój nowych działalności zapewniających zróżnicowanie źródeł dochodu. Pozwoliłoby to rybakom oraz hodowcom ryb, jak również całym społecznościom danego obszaru, na uniezależnienie się od tradycyjnych źródeł dochodu.
6. Wyjście naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi mieszkających na obszarach rybackich i akwakultury, przez wsparcie przedsiębiorczości i zachęcanie do stworzenia własnego biznesu. Takie wsparcie może przyczynić się do zmniejszenia migracji zarobkowej osób młodych i wysoko wykwalifikowanych z obszarów rybackich i akwakultury.
7. Rozwój współpracy w regionie Morza Bałtyckiego oraz w obszarach śródlądowych w głębi kraju. Zgodnie z reformą WPRyb ciężar odpowiedzialności za zarządzanie zasobami oraz za tworzenie sieci współpracy między lokalnymi i regionalnymi uczestnikami rynku rybnego powinien być przeniesiony na lokalne społeczności rybackie. Instrument Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność może ten proces wspierać, włączając zarówno lokalne społeczności, przedsiębiorców, jak i organizacje pozarządowe

Zagrożenia

1. Słaba współpraca pomiędzy partnerami lokalnymi reprezentującymi różne interesy. Dotyczy to zarówno przedstawicieli sektora rybackiego, jak i innych lokalnych podmiotów gospodarczych oraz społecznych.
2. Przywiązanie do tradycyjnego modelu uzyskiwania dochodów. Dotyczy to zarówno sektora rybackiego, który ma długie tradycje, często wielopokoleniowe, jak i innych lokalnych sektorów gospodarki.
3. Dalszy odpływ osób młodych i wysoko wykwalifikowanych z obszarów rybackich i obszarów akwakultury, ze względu na trudną sytuację na rynku pracy.

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 4.1. Dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem, nie związanych z podstawową działalnością rybacką.

Potrzeba 4.2. Promowanie i ułatwianie przedsiębiorczości lokalnych społeczności rybackich poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

Potrzeba 4.3. Potrzeba zachęcania młodych ludzi do przedsiębiorczości, działalności gospodarczej. Wspieranie działań pobudzających przedsiębiorczość młodych osób, wpływające na zwiększenie ich udziału w rynku pracy, co pomoże zmniejszyć migrację osób młodych i wysoko wykwalifikowanych z tych obszarów.

Potrzeba 4.4. Popularyzacja lokalnych produktów rybnych, a także walorów pozaprodukcyjnych obszarów rybackich i akwakultury. Istotne jest wspieranie przedsięwzięć związanych z zachowaniem dobrego stanu środowiska naturalnego na obszarach rybackich i akwakultury.

Potrzeba 4.5. Wspieranie oddolnych inicjatyw Rybackich Lokalnych Grup Działania i lokalnych partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz rozwoju obszarów rybackich i akwakultury

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

nie dotyczy

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Zakres wsparcia przewidziany w ramach instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność nie jest ukierunkowany na osiągnięcie dobrego stanu środowiska przez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

1. Ze względu na specyfikę obszarów rybackich i akwakultury oraz silną zależność jakości życia mieszkańców od kondycji sektora rybackiego, istnieje potrzeba wsparcia rozwoju gospodarczego. Może się to dokonać przez utrzymanie nowych

miejsc pracy oraz tworzenie alternatywnych źródeł dochodów dla rybaków oraz przedstawicieli innych gałęzi gospodarki związanych z rybactwem. Pozwoli to na zmniejszenie stopnia uzależnienia tych obszarów od zmiennych warunków charakteryzujących lokalny sektor rybacki. Szczególnie jest to ważne na obszarach, gdzie w ostatnich latach nastąpiła znaczna restrukturyzacja sektora.

2. Inną, szczególną potrzebą jest zachowanie w dobrym stanie środowiska obszarów rybackich i akwakultury przez przywracanie lub zabezpieczenie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa lub odtwarzanie pierwotnego stanu środowiska.
3. W zakresie innowacji szczególną potrzebą jest wsparcie i propagowanie nowatorskich rozwiązań na wszystkich etapach łańcucha dostaw lokalnych produktów sektora rybołówstwa i akwakultury z obszarów rybackich i akwakultury. Doświadczenia lokalnych grup rybackich (LGR) z lat 2007–2013 pokazują, że poszukiwanie innowacyjnych metod zwiększania spożycia ryb jest niezbędne ze względu na dynamikę rynku konsumenckiego

Priorytet Unii

5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania

Mocne strony

1. Doświadczona i wykwalifikowana kadra przetwórcza. Wyniki badań MIR-PIB pokazują, że w 2013 r. w zakładach przetwórczych, które określiły główny przedmiot działalności wg kodu PKD 10.20.Z – *Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków*, pracowało **ponad 14 tys. osób** (o 5,6% więcej niż w 2012 r.). Ponad połowa zatrudnionych pracowała w największych zakładach zatrudniających 250 i więcej osób, 35% zatrudnionych pracowało w zakładach średnich zatrudniających od 50 do 249 osób, 12% zatrudnionych pracowało w zakładach małych zatrudnieniu od 10 do 49 osób, a tylko ok. 1% zatrudnionych pracowało w zakładach najmniejszych zatrudniających do 10 osób.
2. Ważną kwestią jest również przedsiębiorczość podmiotów sektora rybactwa i umiejętność radzenia sobie w zmieniających się warunkach rynkowych przez dywersyfikację produkcji. Dla przykładu, w zakładach, dla których przetwórstwo rybne było działalnością dodatkową (inne PKD), zatrudnienie wyniosło ponad 5 tys. osób. Ogółem we wszystkich zakładach zajmujących się przetwórstwem rybnym w 2013 r. pracowało ponad 20 tys. osób.
3. Dostarczanie produktów pożądaných o wysokiej jakości. Jest to możliwe dzięki wysokiej innowacyjności zakładów produkcyjnych, co przekłada się na jakość i atrakcyjny asortyment produktów rybných.

4. Wysoki potencjał magazynowania portowego zapewnia ciągłość dostaw dla zakładów zajmujących się przetwórstwem rybnym. W związku z faktem, że znaczna część zakładów jest zlokalizowana na terenach województw nadmorskich, kreowany jest tym samym duży i otwarty na przechowywane surowce rynek zbytu.
5. W związku z wysoką jakością, polskie przetwory rybne cieszą się uznaniem zarówno na krajowym, jak i międzynarodowym rynku.
6. Potencjał przetwórczy do zagospodarowania ryb morskich i słodkowodnych. Wskazać należy, iż według stanu na 2014 r. 306 zakładów przetwórczych posiada certyfikat na handel z krajami UE. Spośród tych zakładów 73 może dodatkowo sprzedawać na rynki poza UE. Jednocześnie 701 podmiotów zostało dopuszczonych do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej na rynku krajowym (wszystkie dane od Głównego Inspektora Weterynarii).
7. Doświadczenie organizacji rybackich w prowadzeniu profesjonalnych kampanii promocyjnych. Doświadczenia organizacji wskazują wyraźnie, iż najlepsze efekty w zakresie propagowania konsumpcji ryb i przetworów rybnych, mogą przynieść ogólnokrajowe lub nawet międzynarodowe kampanie promocyjne. Przykładem mogą być kampanie promocyjne Stowarzyszenia Producentów Ryb Łososiowatych w zakresie popularyzacji spożycia pstrąga, Stowarzyszenia Promocji Ryb „Pan Karp” w zakresie promocji karpia oraz inne kampanie promujące m.in. dorsza i flądrę. W efekcie tego, np. w okresie od maja do października 2012 r. polskie gospodarstwa domowe zakupiły 2 049 ton pstrągów (24,5% więcej niż w analogicznym okresie 2011 r.). Natomiast w okresie od września 2012 r. do sierpnia 2013 r. gospodarstwa domowe kupiły już 5 625 ton pstrąga (zgodnie ze Strategią Rozwoju Zrównoważonej Akwakultury Intensywnej 2020, Lębork 2013).
8. Wykorzystywanie produktów ubocznych powstałych skutek wyniku głównej działalności przetwórczej. W zasadzie niemal wszystkie zakłady przetwórcze wykorzystują produkty uboczne w maksymalnym stopniu.

Słabe strony

1. Brak organizacji międzybranżowych. W Polsce istnieje już całkiem dobrze rozwinięta sieć uznanych organizacji producentów ryb, tj. skupiających producentów ryb śródlądowych, np. (jesiotrowatych, karpinowatych) oraz producentów ryb morskich. Nie wytworzyły się jednak dotychczas odpowiednie relacje, które pozwolą na formalne powiązanie producentów ryb z przetwórcami w ramach organizacji międzybranżowych.
2. Zgodnie z danymi z Rejestru Uznanych Organizacji Producentów Ryb na koniec 2014 r. w Polsce funkcjonowało 12 organizacji producentów ryb, w tej liczbie 10 organizacji zrzesza producentów ryb morskich (9 organizacji bałtyckich + 1

organizacja dalekomorska). Problemem jest fakt, że część organizacji bałtyckich to organizacje zrzeszające niewielką liczbę członków, co przekładało się na brak realnego wpływu na kształtowanie rynku rybnego na obszarze uznania organizacji. W przypadku organizacji producentów ryb śródlądowych, organizacja zrzeszająca producentów karpia wprowadza na rynek 30% produkcji krajowej karpia konsumpcyjnego a organizacja producentów jesiotrów ponad 35% krajowej produkcji tej ryby konsumpcyjnej. Z powyższych danych wynika, że znaczna część producentów ryb słodkowodnych nie bierze w pełni udziału w rozwoju rynku.

3. Brak koordynacji między okresami połowów, a potrzebami przetwórstwa rybnego. Brak współpracy pomiędzy przetwórcami a producentami ryb. Co za tym idzie, znaczna, sezonowa fluktuacja cen pierwszej sprzedaży dla głównych produktów rybołówstwa.
4. Niski procent armatorów zrzeszonych w uznanych organizacjach producentów ryb. Na dzień 31.12.2013. w Rejestrze Statków Rybackich znajdowało się 838 jednostek, z czego 412 jednostek należało do armatorów będących członkami uznanych organizacji, co stanowi 49,2%.
5. Niski procent przetwórców, którzy są członkami organizacji społecznych. Istnieje jedna organizacja, tj. Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb zrzeszająca przetwórców oraz Polskie Stowarzyszenie Importerów Ryb zrzeszające importerów.
6. Niska świadomość konsumentów odnośnie do takich kluczowych kwestii jak: zrównoważona eksploatacja łowisk, znaczenie spożycia ryb w łańcuchu żywieniowym, jakości produktów rybnych.
7. Niska podaż półproduktów z ryb słodkowodnych po wstępnej obróbce. Wyjątkiem od tej reguły jest przetwórstwo pstrąga, które jest praktykowane zarówno w obiektach hodowlanych, jak i w zakładach przetwórczych.
8. Sezonowość sprzedaży ryb słodkowodnych. W szczególności ma to na celu zwiększenie popytu na karpia, którego niemal cała produkcja, zgodnie z polską tradycją, jest sprzedawana jedynie w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Odmienna sytuacja dotyczy natomiast pstrąga, na który popyt istnieje cały rok.
9. Słabo rozwinięta sieć dystrybucji produktów rybnych, która oferowałaby klientowi dostęp do najwyższej jakości świeżych ryb morskich, owoców morza, czy ryb słodkowodnych.

Możliwości

1. W 2014 r. rozpoczęto prace nad systemem identyfikowalności produktów rybnych. Są one początkiem wdrażania całego systemu, który ułatwi śledzenie pochodzenia produktów. Oprócz uszczelnienia systemu, ma to doprowadzić finalnie również do zwiększenia świadomości konsumentów oraz przejrzystości całego łańcucha produkcyjnego.
2. Poprawienie spójności planów połowowych z planami produkcyjnymi zakładów przetwórstwa ryb.
3. Przejęcie przez organizacje producentów procesów wstępnego przygotowania surowca do przetwórstwa, na co wpływ w dużej mierze ma wspomniany wcześniej wysoki potencjał magazynowania portowego.
4. Zwiększenie zagospodarowania nadwyżek w szczytach połowowych.
5. Wzrost liczby producentów zrzeszonych w uznanych organizacjach. W Polsce, w akwakulturze funkcjonuje ok. 795 gospodarstw a uznane organizacje skupiają jedynie 25,9 % z nich, tzn. 186 producentów. Jeśli chodzi o sektor rybołówstwa morskiego to w uznanych organizacjach producentów skupionych jest 49,2 % wszystkich jednostek połowowych. Znaczna część producentów funkcjonuje poza uznanymi organizacjami mając znikomy wpływ na kształtowanie warunków społeczno-gospodarczych, w których przychodzi im funkcjonować. Zwiększenie udziału producentów w uznanych organizacjach, zapewni im silniejszą pozycję w negocjacjach z odbiorcami ich produktów a kumulacja produkcji w ramach uznanych organizacji pozwoli zawierać korzystniejsze, długofalowe kontrakty z dużymi odbiorcami. Uznane organizacje mogą także w skuteczny sposób kształtować politykę cenową na swoje produkty (poprzez np. stosowanie mechanizmu składowania w sektorze rybołówstwa) lub poprzez rozwijanie nowych metod produkcji, współpracę z ośrodkami naukowymi w celu efektywniejszego wykorzystania dostępnych zasobów itp. W przypadku sektora akwakultury, z uwagi na znaczenie produkcji karpia jedynie wspólne wysiłki producentów skupionych w uznanych organizacjach mogą w realny sposób wpłynąć na wykreowanie tego gatunku jako pożądanego również w okresach innych niż Święta Bożego Narodzenia. Wymaga to jednak zmiany cykli produkcyjnych, dodatkowych inwestycji, kampanii promocyjnych co w przypadku pojedynczych producentów staje się omal niewykonalne.
6. Uzyskanie przez polskich producentów międzynarodowych certyfikatów potwierdzających pochodzenie ryb ze stad zrównoważonych. Zwiększy to możliwość sprzedaży produktów rybnych najbardziej wymagającym uczestnikom rynku, m.in. na potrzeby międzynarodowych sieci handlowych.
7. Większa dywersyfikacja gatunkowa podaży ryb pochodzących z akwakultury. W warunkach polskich może to być przede wszystkim jesiotr, szczupak, sandacz.

Stworzy to nowe możliwości wzrostu popytu na ryby słodkowodne i podaży tych ryb.

8. Wydłużenie sezonów konsumpcji produktów akwakultury. Pozwoli to na zapewnienie rentowności, szczególnie hodowcom karpia, ale również w mniejszym stopniu rybakom morskim, w ciągu całego roku, a nie tylko w okresach zbytu.
9. Wdrażanie innowacyjnych technologii w przetwórstwie ryb związanych z wykorzystaniem produktów ubocznych.
10. Wzrost rentowności podmiotów przez realizację planów produkcji oraz wsparcie odpowiednimi mechanizmami promującymi spożycie ryb przez społeczeństwo. Potrzebna jest bowiem kontynuacja dotychczas stosowanych źródeł finansowania dla organizacji producenckich.
11. Nowe możliwości w zakresie zagospodarowania niechcianych przyłówów. Możliwość taką przewiduje reforma WPRyb.

Zagrożenia

1. Stagnacja spożycia ryb na niskim poziomie ukształtowana przez tradycję i nawyki żywieniowe oraz brak świadomości żywieniowej zalecanej w świetle najnowszych badań dotyczących zdrowego odżywiania. Średnie roczne spożycie ryb w Polsce wynosi ok. 12 kg na osobę przy średniej unijnej wynoszącej ok. 20 kg. Utrzymywanie się spożycia ryb na dużo niższym poziomie niż średnia unijna nie jest skutkiem kryzysu ekonomicznego, który Polska odczuła w znacznie niższym stopniu niż pozostałe państwa członkowskie UE. Wynika to raczej z tradycji i nawyków żywieniowych oraz braku świadomości żywieniowej zalecanej w świetle najnowszych badań dotyczących zdrowego odżywiania. Istnieje potrzeba wzmocnienia działań na rzecz zmiany nawyków żywieniowych Polaków, w tym przy wsparciu środków pochodzących.
2. Niska podaż surowców pochodzących z akwakultury i rybołówstwa państw UE. W obecnej chwili bowiem większość surowca pochodzi z krajów trzecich. Jest to efektem niskich połowów bałtyckich oraz wzmożonego zapotrzebowania sektora przetwórczego na surowiec do produkcji. Zgodnie w wewnętrzными danymi MRiRW w 2013 r. z krajów EFTA (Norwegia, Islandia) sprowadzano do Polski ok. 168 tys. ton surowca (za kwotę 664 mln euro), z krajów MERCOSUR (Ameryka Południowa) – ok. 5 500 ton (za kwotę 14 mln euro), z państw NAFTA (Ameryka Północna i Środkowa) – 12 000 ton (45 mln euro), a z pozostałych (głównie Chiny i państwa Południowej Azji) ok. 108 tys. ton (za kwotę 251 mln euro).

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 5.1. Pełniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie zasobów i surowców oraz innowacyjne wykorzystanie odpadów i odrzutów.

Potrzeba 5.2. Lepsze dostosowanie oferty producentów i przetwórców w zakresie gatunków ryb do oczekiwań rynku .

Potrzeba 5.3. Zwiększenie świadomości konsumentów odnośnie do pochodzenia i wartości odżywczych produktów pochodzących z rybołówstwa oraz wspieranie i rozwijanie sieci dystrybucji oraz powiązanie z wydarzeniami promującymi zdrowy styl życia. Przedsięwzięcia w tym zakresie mogły by być realizowane np. przez uznane organizacje rybackie, promujące w szczególności produkty pochodzące z własnych połowów. Może to przyczynić się do grupowania zarówno producentów, jaki organizacji producenckich w stowarzyszenia.

Potrzeba 5.4. Zwiększenie spożycia ryb w kraju. Niskie spożycie ryb w Polsce wynika głównie z braku nawyków żywieniowych i niewystarczającej świadomości. Spożycie ryb jest związane z tradycjami spożywania dań rybnych w okresach postu. W pozostałych okresach tradycyjnie spożywane są potrawy mięsne i mączne.

W celu zmiany tych nawyków planowane jest przeprowadzanie następujących działań informujących konsumentów:

- włączenie informacji do programów szkolnych,
- emisja spotów informacyjnych o interesującej i atrakcyjnej treści, wskazujących, że również tańsze gatunki ryb, np. śledź, makreła, szprot i karp dostarczają organizmowi człowieka wielu cennych składników odżywczych, takich jak: witaminy z grupy A, B i D oraz składniki mineralne, ponadto mogą być źródłem kwasów tłuszczowych omega-3, dobrze przyswajalnych. Z tego powodu konsumpcja ryb nie powinna być ograniczona do dni postnych.

Potrzeba 5.5. Większe zaangażowanie organizacji producentów w kształtowanie procesów rynkowych. Organizacje producentów koncentrują się na bieżącym rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem swoich organizacji. Alarmują, że spadają ceny na ich produkty, wskazują na zagrożenia wynikające z szerokiego napływu produktów pochodzących z importu oraz sygnalizują spadek opłacalności działalności połowowej. Natomiast zbyt małą wagę przywiązują do własnej aktywności polegającej na długofalowym planowaniu, koncentrowaniu podaży i nawiązywaniu długofalowej współpracy z dużymi odbiorcami swoich produktów (dużymi zakładami przetwórczymi,

dużymi marketami itp.) co mogłoby wpłynąć na stabilizację cen. Rozdrobnione i czasem skłócone środowisko rybackie ma ograniczoną zdolność wpływania na warunki oferowane przez odbiorców ich produktów. Ponadto limity połowowe, w połączeniu z niskimi cenami surowca powinny wymuszać działania organizacji producentów zmierzające do zmniejszenia ilości jednostek rybackich funkcjonujących w polskim rybołówstwie. Limity połowowe przypadające poszczególnym jednostkom uległyby wtedy zwiększeniu a niskie ceny zostałyby zrekompensowane większymi połowami. Oznacza to, że organizacje producentów w większym stopniu powinny wpływać na restrukturyzację rybołówstwa bałtyckiego, tego dużego jaki i małego funkcjonującego na zalewach.

Potrzeba 5.6. Wsparcie rynku produktów rybołówstwa i akwakultury, w szczególności poprzez budowę łańcucha dystrybucji i poprawę jakości tych produktów.

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

nie dotyczy

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Preferowanie nowych technologii przetwórstwa ryb np. przez stosowanie technologii energooszczędnych i pełne zagospodarowanie surowców odpadowych (produkcja mączek rybnych i innych produktów). Priorytet ten będzie komplementarny również ze względu na zaangażowanie się organizacji producentów w prowadzenie odpowiedzialnego, zrównoważonego rybołówstwa. Wsparciem dla ochrony środowiska może być również udoskonalanie technologii oczyszczania ścieków poprodukcyjnych

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

1. W zakresie zatrudnienia szczególną potrzebą jest wsparcie zakładów przetwórczych z sektora MŚP, co zgodnie ze wszystkimi analizami, w tym dokumentem Europa 2020, jest najbardziej prozatrudnieniową gałęzią przedsiębiorczości.
2. W zakresie wspierania innowacji szczególną potrzebą jest kreowanie nowych produktów rybnych. Innowacyjność może dotyczyć nowych form przetworzenia znanych surowców rybnych, form prezentacji i opakowania oraz wyeksponowania cech funkcjonalnych i prozdrowotnych produktów, np. poprzez stosowanie

oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych w myśl rozporządzenia (WE) nr 1924/2006.

3. W zakresie środowiska szczególną potrzebą jest również zagospodarowanie odpadów pochodzących z działalności przetwórczej. Ponadto konieczne jest utrzymanie stanu środowiska naturalnego i zasobów rybnych, który zapewnia ciągłość certyfikacji produktów, np. przyznawanych przez: Global Gap, MSC i inne.
4. Ponadto, nakłady powinny być ukierunkowane na opracowanie projektów innowacyjnych mających na celu wprowadzanie do przetwórstwa technologii energooszczędnych.

Priorytet Unii

6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej

Mocne strony

1. Monitorowanie i koordynowanie ruchu jednostek. Składają się na to systemy radiolokacyjne (przede wszystkim Vessel Traffic Service (VTS) - Służba kontroli ruchu oraz Vessel Traffic Management System (VTMS) – System zarządzania ruchem statków) oraz systemy śledzenia i identyfikacji statków (m.in. Automatic Identification System (AIS) – System automatycznej identyfikacji oraz (LRIT) - System Identyfikacji i Śledzenia Dalekiego Zasięgu).
2. Prowadzenie, przez uczelnie wyższe, akademie morskie, instytuty PAN, jednostki badawczo-rozwojowe, jak i inne jednostki naukowe, badań oraz prac rozpoznawczych i eksploatacyjnych zasobów morskich i przybrzeżnych. Badania naukowe sprzyjają zwiększaniu innowacyjności w przemyśle morskim oraz są niezbędne dla poprawy i zachowania dobrego stanu środowiska morskiego.
3. Wysoki poziom kwalifikacji kadry morskiej, wynikający z poziomu szkolnictwa morskiego w Polsce (Akademia Morska w Gdyni, Akademia Morska w Szczecinie, Akademia Marynarki Wojennej, 10 morskich szkół ponadgimnazjalnych i 26 ośrodków szkoleniowych). Rozwinięta baza dydaktyczna oraz poziom kadry stwarzają odpowiednie warunki dla kształcenia specjalistów sektora gospodarki morskiej na potrzeby krajowego rynku pracy oraz UE

Słabe strony

1. Poziom zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego, które należy do najbardziej zanieczyszczonych akwenów morskich na świecie. Wpływają na to uwarunkowania naturalne (m.in. niskie zasolenie, średnia głębokość wynosi około 53 m, ograniczona wymiana wody w ramach Oceanu Światowego - około 3%

objętości wody podlegające wymianie w każdym roku, całkowita wymiana wody w morzu trwa 25–30 lat) oraz wysoka gęstość zaludnienia w regionie Morza Bałtyckiego (około 85 mln mieszkańców). Zanieczyszczenia przedostają się do niego z różnych źródeł, w tym przede wszystkim z lądu np. rzekami z rolnictwa (azotany, fosforany), obszarów miejskich, przemysłu chemicznego, przemysłu spożywczego, przemysłu metalurgicznego oraz spożywczego i papierniczego. Dla środowiska morskiego mniejszy problem stanowi zanieczyszczanie morza przez statki uprawiające żeglugę.

2. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa.
3. Niewystarczająca współpraca zaangażowanych stron użytkowników przestrzeni morskiej.
4. Zróznicowanie systemów nadzoru i monitoringu morskiego. Obecnie w Polsce funkcjonują sektorowe systemy monitoringu i nadzoru morskiego, z których najważniejsze znaczenie mają systemy administracji morskiej, Straży Granicznej, Marynarki Wojennej i rybołówstwa.

Możliwości

1. Integracja systemów nadzoru morskiego.
2. Badania monitorujące stan środowiska morskiego. Upublicznienie zgromadzonych danych szerokiemu gronu potencjalnych odbiorców, w tym umożliwienie wielokrotnego wykorzystywania informacji sektora publicznego dotyczących tej problematyki oraz zmniejszenie kosztów dostępu do informacji. Monitoring stanu środowiska morskiego oraz dane w tym zakresie są gromadzone i udostępniane na poziomie regionalnym w ramach działań Komisji **ochrony środowiska morskiego Morza Bałtyckim (HELCOM), m.in. na podstawie Strategii oceny i monitoringu HELCOM (HELCOM Monitoring and Assessment Strategy)**.
3. Zwiększenie przepływu informacji między poszczególnymi służbami pochodzącymi z różnych sektorów wyodrębnionych ze względu na funkcje, jakie pełnią:
  - 1) bezpieczeństwo morskie (w tym zadania poszukiwawczo-ratownicze), ochrona na morzu oraz zapobieganie zanieczyszczeniom powodowanym przez statki (SAR, urzędy morskie, Marynarka Wojenna),
  - 2) kontrola rybołówstwa (okręgowe inspektoraty rybołówstwa, Inspekcje Weterynaryjne, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych),
  - 3) reagowanie na zanieczyszczanie mórz i gotowość do jego zwalczania (SAR, urzędy morskie, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska),
  - 4) służby celne (Służba Celna),

5) kontrola graniczna (Straż Graniczna),

6) egzekwowanie prawa w ogólnym zakresie (w szczególności MliR, urzędy morskie, Straż Graniczna),

7) obrona (Marynarka Wojenna).

4. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej skali zagrożeń wywołanych działalnością człowieka, jak i świadomości wrażliwości ekologicznej, przez promowanie ochrony środowiska morskiego.
5. Zapewnienie ochrony oraz zwiększenie dbałości o odtwarzanie europejskich ekosystemów morskich oraz dążenie do zrównoważenia gospodarczego wykorzystania morza w powiązaniu z potrzebą ochrony środowiska morskiego. Na poziomie regionalnym działania na rzecz ochrony Morza Bałtyckiego podejmowane w ramach Konwencji Helsińskiej skupiają się na realizacji Bałtyckiego Planu Działań (BPD), przyjętego na spotkaniu ministerialnym HELCOM 15 listopada 2007 r. w Krakowie, który zakłada osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego Bałtyku do roku 2021. Główne kierunki działań BPD skoncentrowano na eutrofizacji, substancjach niebezpiecznych, bioróżnorodności i ochronie środowiska naturalnego oraz działalności na morzu.
6. Morskie planowanie przestrzenne pozwalające na utrzymanie równowagi między rybołówstwem i innymi aktywnościami człowieka na morzu (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)

Zagrożenia

1. Niewystarczające powstrzymanie negatywnych procesów środowiskowych w odniesieniu do wód morskich. Zanieczyszczenia morza.
2. Pogłębianie presji i negatywnych oddziaływań na środowisko morskie poszczególnych sektorów gospodarki takich, jak żegluga morska, porty morskie, przemysł stoczniowy, rolnictwo, przemysł wydobywczy czy energetyka wiatrowa. Sektory te w różnorodny sposób oddziałują na środowisko Morza Bałtyckiego, należy jednak zauważyć, że wpływ ten jest uzależniony od rodzaju i sposobu funkcjonowania danego sektora.
3. Rozproszenie systemów monitoringu i nadzoru morskiego

Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT

Potrzeba 6.1. Zwiększenie rozpoznawalności i wiedzy na temat zintegrowanej polityki morskiej i jej instrumentów przekrojowych. ZPM ma na celu całościowe podejście do spraw morskich, integrujące poszczególne sektory gospodarki morskiej, przy zastosowaniu trzech instrumentów przekrojowych: wiedzy o morzu, integracji systemów nadzoru morskiego i morskiego planowania przestrzennego.

Potrzeba 6.2. Zwiększenie wiedzy na temat ochrony środowiska morskiego. Powszechna świadomość zagrożeń spowodowana m.in. działalnością gospodarczą człowieka, jak również wiedza o potrzebie ochrony środowiska morskiego ma służyć zahamowaniem destrukcji przyrody. Kontynuacja nadmiernej eksploatacji dóbr będzie powodować dalszą degradację środowiska morskiego. Konieczna jest zmiana tradycyjnego poglądu społeczeństwa ku znajomości rzeczywistych zagrożeń dla Morza Bałtyckiego.

Potrzeba 6.3. Wsparcie możliwości wymiany informacji i poglądów pomiędzy właściwymi służbami, instytucjami oraz organizacjami i społeczeństwem w zakresie spraw morskich.

Zgodność analizy SWOT z wieloletnim krajowym planem strategicznym na rzecz akwakultury

nie dotyczy

Zgodność analizy SWOT z postępowaniem na drodze do osiągnięcia dobrego stanu środowiska poprzez rozwój i wdrażanie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

Analiza SWOT w zakresie Zintegrowanej Polityki Morskiej (ZPM) jest zgodna z postępowaniem we wdrażaniu dyrektywy ramowej. Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej stanowi środowiskowy filar zintegrowanej polityki morskiej i wymaga od państw członkowskich osiągnięcia dobrego stanu środowiska w ich wodach morskich do 2020 r., co pozwoli na ochronę podstawowych zasobów, od których zależy działalność gospodarcza i społeczna związana z morzem. Zobowiązania wynikające z dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej związane z ochroną środowiska morskiego, pozostają jednym z głównych celów oraz stanowią zasadnicze wyzwanie dla zintegrowanej polityki morskiej. Przy wdrażaniu ww. dyrektywy będzie można skorzystać z dalszego rozwoju przekrojowych instrumentów ZPM, a z kolei różne działania niezbędne do wdrożenia dyrektywy, takie jak społeczno-ekonomiczna

analiza działalności człowieka związanej z morzem, przyczynią się do wsparcia dalszego rozwoju zintegrowanej polityki morskiej

Szczególne potrzeby w zakresie zatrudnienia, środowiska, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich oraz wspierania innowacji

1. W zakresie środowiska niezwykle ważna będzie ciągła promocja spraw morskich, jak również wspieranie i wykorzystywanie badań naukowych na rzecz ochrony środowiska morskiego. Uzyskanie dobrego stanu środowiska morskiego wymaga podjęcia szeroko zakrojonych i efektywnych działań, mających na celu ograniczenie presji i negatywnych oddziaływań na środowisko Morza Bałtyckiego. Konieczne są działania na rzecz przywracania i ochrony naturalnych procesów ekologicznych, jak również ochrony flory i fauny oraz cennych siedlisk przyrodniczych, w tym zawartych w istniejących oraz opracowywanych planach ochrony obszarów Natura 2000 oraz w programach ochrony gatunków chronionych. Niezwykle ważne będzie również utrzymanie obecnych miejsc pracy.
2. Zmiany klimatyczne mogą wywoływać znaczne konsekwencje dla regionów nadmorskich, obejmujące zagrożenia systemów ochrony wybrzeża, erozję, zalewanie i podnoszenie poziomu wód morskich. Oddziaływanie to może być jeszcze intensywniejsze w połączeniu z innymi presjami na środowisko morskie. W związku z tym ważnym elementem jest uświadamianie społeczeństwa o konieczności adaptacji do zmian klimatu.
3. W związku z tym, iż integracja systemu nadzoru morskiego ma opierać się na dotychczasowych działających systemach nie będzie szczególnych potrzeb w zakresie innowacji. Efektem integracji systemów monitoringu ma być wydajny kosztowo model współpracy podmiotów pochodzących z różnych sektorów, również z sektora wojskowego. Jego powstanie przyczyni się do zwiększenia efektywności istniejących systemów nadzoru morskiego. Prowadzenie aktywnej promocji znaczenia gospodarki morskiej nie wymaga działań innowacyjnych

2.2 Wskaźniki kontekstowe ukazujące sytuację początkową

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	---

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
1.1.a - Flota rybacka (liczba statków)	2014	873,00	liczba statków	Krajowy rejestr statków rybackich	Dane zgodne z raportem flotowym za 2014 r.
1.1.b - Flota rybacka (kW)	2014	81 538,04	kW	krajowy rejestr statków rybackich	Zdolność połowowa odpowiadająca licencjom połowowym. Dane zgodne z raportem flotowym za 2014 r.
1.1.c - Flota rybacka (GT)	2014	34 033,64	GT	krajowy rejestr statków rybackich	Zdolność połowowa odpowiadająca licencjom połowowym. Dane zgodne z raportem flotowym za 2014 r.
1.3 - Zysk netto	2013	8 200,00	w tysiącach euro	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy	Net Profit = Income from landings + other income – crew costs – unpaid labour - energy costs – repair costs – other variable costs – non variable costs – depreciation cost – opportunity cost of capital (AER). Dane tylko dla rybołówstwa bałtyckiego.
1.4 - Zwrot z inwestycji materialnych aktywów trwałych	2013	8,00	%	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy	ROFTA = net profit / tangible asset value (vessel depreciated replacement value) (AER). Dane tylko dla rybołówstwa bałtyckiego
1.5.a - Wskaźniki zrównoważonego rozwoju biologicznego - wskaźnik zrównoważonego odłowu	2013	1,13	liczba	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy "Zestawienie wskaźników biologicznych i technicznych do raportu za 2013 r. pn. "Raport dotyczący działań Polski, mających na celu osiągnięcie równowagi między zdolnościami połowowymi wielkościami dopuszczalnych połowów """, Gdynia, 31 października 2014 r.	Wskaźnik zrównoważonego odłowu wyznaczono zgodnie ze wskazówkami zawartymi w dokumencie STECF, w oparciu o dane ERS za 2013 r dotyczące połów wg segmentów i gatunków.
1.5.b - Wskaźniki zrównoważenia biologicznego – wskaźnik zagrożonych stad	2013	0,00	liczba	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy "Zestawienie wskaźników biologicznych i technicznych do raportu za 2013 r. pn. "Raport dotyczący działań Polski,	Wskaźnik zagrożonych zasobów ma na celu monitorowanie sytuacji, w których zagrożone stada są eksploatowane przemysłowo. Jeżeli połowy stada mającego status stada zagrożonego stanowią ponad 10% połowów danego segmentu floty lub gdy dana flota wykonuje ponad 10% połowów tego stada, wtedy mamy do czynienia z sytuacją niezrównoważonego odłowu.

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
				mających na celu osiągnięcie równowagi między zdolnościami połowowymi wielkościami dopuszczalnych połowów "" , Gdynia, 31 października 2014 r.	W polskiej strefie ekonomicznej żadne z poławianych komercyjnie stad nie należy do kategorii zasobów zagrożonych według definicji podanej powyżej. Wskaźnik zagrożonych zasobów wynosi 0, co oznacza że według oceny tego wskaźnika mamy do czynienia z sytuacją zrównoważonego połowu.
1.6 - Efektywność paliwowa połowów ryb	2013	160,00	w litrach paliwa/tonach wyładowywanych połowów	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy (MIR-PIB)	Zużycie paliwa w litrach = średnia ilość paliwa zużytego paliwa na 1 dzień połowowy w danym segmencie dla statków, które przesłały RRW-19, przeliczona przez ogólną liczbę dni połowowych w segmentach i całej flocie (dane z dzienników połowowych). Wyładunki tylko dla rybołówstwa bałtyckiego
1.7.a - Rozległość dna morskiego dotkniętego w znacznym stopniu skutkami działalności człowieka w przypadku poszczególnych rodzajów substratów	2013	0,00	%	Wskaźnik 1.7.a zostanie zastąpiony wskaźnikiem "Obszary dna morskiego nienaruszone dennymi, czynnymi narzędziami połowowymi" , którego wartość na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi: 2 miesiące (źródło danej: Narodowy Program Zbierania Danych Rybackich)	wskaźnik 1.7.a, zgodnie z wytycznymi KE nr 2014/3, został zastąpiony wskaźnikiem "Obszary dna morskiego nienaruszone dennymi, czynnymi narzędziami połowowymi" , którego wartość na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi: 2 miesiące
1.7.b - Wskaźnik przypadkowych odłowów waleni na łowiskach	2013	0,00	przyłów na jednostkę nakładu	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Raport z Programu Monitorowania Przypadkowych Połowów Waleni
1.8.a - Liczba zatrudnionych (EPC), w tym mężczyzn i kobiet	2013	1 406,00	EPC	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy	RRW-19 & logbook data. EPC = Full-time equivalent (FTE) based on a threshold of 2000 hours per FTE (AER)
1.8.b - Liczba zatrudnionych (EPC) kobiet	2013	60,00	EPC	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy	RRW-19 & logbook data. EPC = Full-time equivalent (FTE) based on a threshold of 2000 hours per FTE (AER)
1.9.a - Liczba obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą	2013	11,00	liczba	Główny Urząd Statystyczny (GUS)	Liczba obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą na statkach rybackich została ustanowiona na podstawie danych GUS z lat 2009 - 2012 dotyczących wypadków na statkach rybackich w latach 2009 - 2012. Wartość 11 za 2013 r. jest wartością uśrednioną z tych lat. Z danych GUS wynika następująca liczba wypadków na statkach rybackich w poszczególnych latach: 2009 r - 11 wypadków, 2010 r. 16 wypadków, 2011 r. - 9 wypadków, 2012 r. - 9 wypadków

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
1.9.b - % obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą w stosunku do łącznej liczby rybaków	2013	0,65	%	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Odsetek zgłoszonych wypadków w stosunku do łącznej liczby rybaków (1 680)
1.10.a - Zasięg obszarów sieci Natura 2000 wyznaczonych na mocy dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej	2013	7 361,00	km ²	Ministerstwo Środowiska (MŚ)	Powierzchnia tylko wód morskich w granicach obszarów Natura 2000 Powierzchnia (łądowa i morska razem) "morskich" obszarów Natura 2000 (a więc takich, które przynajmniej częściowo obejmują wody morskie w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 934 i 1014) wynosi 8 052 km ² . We wskaźniku podano powierzchnię samych wód morskich objętych obszarem NATURA2000.
1.10.b - Zasięg innych środków ochrony przestrzennej na mocy art. 13 ust. 4 dyrektywy 2008/56/WE	2013	0,00	km ²	Ministerstwo Środowiska	Powierzchnia wód morskich poza granicami obszarów Natura 2000. Wskaźnik można interpretować dwojako. Na potrzeby PO RYBY 2014–2020 wpisano wartość obszarów chronionych poza zasięgiem obszarów Natura 2000. Istnieją jednak inne obszary chronione, ale ich powierzchnia pokrywa się z obszarami Natura 2000 stąd wartość tego wskaźnika byłaby równa 7 361 km ² – jak wskazano we wcześniejszym wskaźniku.

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	--

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
2.1 - Wielkość produkcji akwakultury	2013	37 600,00	tony	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytut Rybactwa Śródlądowego	Dane uzyskane z kwestionariuszy statystycznych RRW-22
2.2 - Wartość produkcji akwakultury	2013	122 000,00	w tysiącach euro	Instytut Rybactwa Śródlądowego	Dane uzyskane z kwestionariuszy statystycznych RRW-22
2.3 - Zysk netto	2013	8 160,00	w tysiącach euro	Instytut Rybactwa Śródlądowego	Zysk netto jest to nadwyżka, która pozostaje po odjęciu wszystkich kosztów, a więc jest różnicą między przychodami całkowitymi ze sprzedaży a kosztami całkowitymi prowadzonej działalności. Zysk netto został wyliczony przy założeniu wartości produkcji 122 000 tys. euro

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
2.4 - Wielkość produkcji akwakultury ekologicznej	2013	24,62	tony	Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS)	Raporty składane przez krajowe jednostki certyfikujące
2.5 - Wielkość produkcji systemu recyrkulacji	2013	2 300,00	tony	Instytut Rybactwa Śródlądowego	Dane uzyskane z kwestionariuszy statystycznych RRW-22 oraz z ankiet (szacunek)
2.6.a - Liczba zatrudnionych (EPC), w tym mężczyzn i kobiet	2013	4 400,00	EPC	Instytut Rybactwa Śródlądowego	Dane uzyskane z kwestionariuszy statystycznych RRW-22
2.6.b - Liczba zatrudnionych (EPC) kobiet	2013	0,00	EPC	Brak danych. Cecha dotychczas nieobjęta monitoringiem	Brak danych. Cecha dotychczas nieobjęta monitoringiem. Kwestionariusze RRW-22 i RRW-23, na podstawie których raportowane są dane dotyczące zatrudnienia, nie wyszczególniają liczby zatrudnionych według płci.

Priorytet Unii	3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyB
-----------------------	---

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
3.A.1 - Łączna liczba poważnych naruszeń w państwach członkowskich w ciągu ostatnich 7 lat	2013	1 108,00	liczba	okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego	Naruszenia w poszczególnych Okręgowych Inspektoratach Rybołówstwa Morskiego: 1) GDYNIA: 2007 r. – 211, 2008 r. – 43, 2009 r. – 54, 2010 r. – 52, 2011 r. – 66, 2012 r. – 53, 2013 r. - 25 2) SŁUPSK: 2007 r. – 407, 2008 r. – 69, 2009 r. – 19, 2010 r. – 19, 2011 r. – 27, 2012 r. – 24, 2013 r. - 39 3) SZCZECIN: 2007 r. – 0, 2008 r. – 0, 2009 r. – 0, 2010 r. – 0, 2011 r. – 0, 2012 r. – 0, 2013 r. - 0 Łącznie we wszystkich inspektoratach w okresie 7 lat - liczba naruszeń to 1 108
3.A.2 - Wylądunki, które podlegają kontroli fizycznej	2013	7,99	%	okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego i Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CMR)	Liczba wszystkich wylądunków: 58 034. Przeprowadzono 4 636 kontroli co daje 7,99%
3.A.3.a - Istniejące zasoby dostępne do celów przeprowadzania kontroli - Dostępne statki i samoloty	2013	8,00	liczba	okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego	Liczba dostępnych statków w 2013 r. w poszczególnych Okręgowych Inspektoratach Rybołówstwa Morskiego: Gdynia - 3, Słupsk - 2, Szczecin - 3

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
3.A.3.b - Istniejące zasoby dostępne do celów przeprowadzania kontroli - Liczba zatrudnionych (EPC)	2013	48,00	EPC	okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego	Inspektorzy rybołówstwa morskiego bezpośrednio zaangażowani w kontrolę zarówno na lądzie jak i na morzu w 2013 r. w podziale na poszczególne Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego: Gdynia - 17, Słupsk - 16, Szczecin - 15
3.A.3.c - Istniejące zasoby dostępne do celów przeprowadzania kontroli - Przydział środków budżetowych (zmiana w ciągu ostatnich 5 lat)	2013	3 131,00	w tysiącach euro	Ustawa budżetowa	Kwota obliczona po kursie euro 4,00 zł
3.A.3.d - Istniejące zasoby dostępne do celów przeprowadzania kontroli - Liczba statków wyposażonych w ERS lub VMS	2013	196,00	liczba	Centrum Monitorowania Rybołówstwa	brak
3.B.1 - Działania związane z gromadzeniem danych - Wypełnienie obowiązku transmisji danych zgodnie z ramami gromadzenia danych dla sektora rybołówstwa (DCF)	2013	82,00	%	Centrum Monitorowania Rybołówstwa	

Priorytet Unii	4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej
-----------------------	---

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
4.1.a - Długość linii brzegowej	2013	770,00	km	1) Główny Urząd Statystyczny - Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2013 r., 2) Cieśliński R, 2010. „Zróżnicowanie typologiczne i funkcjonalne jezior w polskiej strefie brzegowej południowego Bałtyku”, Problemy Ekologii Krajobrazu, T. XXVI. 135-144 Wydawca: Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu.	Długość linii brzegowej – 770 km: - 241 km przypada na Zalew Szczeciński - 529 km przypada na pozostałą część wybrzeża z uwzględnieniem Zalewu Wiślanego (102 km).
4.1.b - Długość głównych dróg wodnych	2013	3 655,00	km	Główny Urząd Statystyczny	Na potrzeby PO RYBY 2014–2020 proponuje się przyjąć definicję "śródlądowe drogi wodne" zawartą art. 9 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 18

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
					lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145, z późn. zm.). W myśl ww. przepisu przez śródlądowe drogi wodne rozumie się śródlądowe wody powierzchniowe, na których, z uwagi na warunki hydrologiczne oraz istniejące urządzenia wodne, możliwy jest przewóz osób i towarów statkami żeglownymi. Wg opracowania "Transport wodny śródlądowy w Polsce w 2013 r." Głównego Urzędu Statystycznego (Urząd Statystyczny w Szczecinie) z lipca 2014 r. długość sieci śródlądowych dróg wodnych w Polsce w 2013 r. wyniosła 3 655 km, z czego: - 2417 km stanowiły uregulowane rzeki żeglowne, - 644 km skanalizowane odcinki rzek, - 336 km – kanały, - 259 km – jeziora żeglowne.
4.1.c Powierzchnia głównych zbiorników wodnych	- 2013	1 885,63	km ²	Główny Urząd Statystyczny	Na potrzeby PO RYBY 2014-2020, proponuje się przyjąć, że zbiornik wodny to zagłębienie terenu wypełnione wodą stojącą. Dodatkowo proponuje się przyjąć, że do obliczenia powierzchni głównych zbiorników wodnych zastosowanie mają dane o: - największych jeziorach w Polsce (rocznik statystyczny RP, 2012 r.) - 617,6 km ² , - większych sztucznych zbiornikach wodnych (rocznik statystyczny RP, 2012 r.) - 520,7 km ² , - gruntach pod stawami (Strategia Karp 2020 LGR, czerwiec 2013 r.) - 747,33 km ² . Razem: 1 885,63 km ²

Priorytet Unii	5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania
-----------------------	--

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
5.1.a - Liczba organizacji producentów	2014	12,00	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Do rejestru uznanych organizacji producentów rybnych na dzień 31 grudnia 2014 r. wpisanych było 12 organizacji.
5.1.b - Liczba zrzeszeń organizacji producentów	2013	0,00	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak zrzeszeń organizacji producentów
5.1.c - Liczba organizacji międzybranżowych	2013	0,00	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak organizacji międzybranżowych

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
5.1.d - Liczba producentów lub podmiotów gospodarczych na organizację producentów	2013	51,80	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Średnia liczba producentów bądź podmiotów gospodarczych na uznaną organizację producentów wynosi 51,8. Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że w przypadku organizacji morskich na jedną uznaną organizację przypada 43,6 jednostki rybackie, a przypadku organizacji akwakultury na uznaną organizację przypada 93 producentów
5.1.e - Liczba producentów lub podmiotów gospodarczych na zrzeszenie organizacji producentów	2013	0,00	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak zrzeszeń organizacji producentów
5.1.f - Liczba producentów lub podmiotów gospodarczych na organizację międzybranżową	2013	0,00	liczba	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak organizacji międzybranżowych
5.1.g - % producentów lub podmiotów gospodarczych będących członkami organizacji producentów	2013	40,10	%	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Średni współczynnik producentów lub podmiotów gospodarczych będących członkami uznanych organizacji producentów wynosi 40,1%. Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że w przypadku organizacji morskich 52% ogólnej liczby jednostek rybackich należało do członków uznanych organizacji, a w przypadku organizacji akwakultury (karp i jesiotr) 26,2 % producentów należało do uznanych organizacji.
5.1.h - % producentów lub podmiotów gospodarczych będących członkami zrzeszenia organizacji producentów	2013	0,00	%	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak zrzeszeń organizacji producentów
5.1.i - % producentów lub podmiotów gospodarczych będących członkami organizacji międzybranżowej	2013	0,00	%	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Brak organizacji międzybranżowych
5.2.a - Roczna wartość produkcji wprowadzonej na rynek na poziomie UE	2013	64 901,00	w tysiącach euro	System Elektronicznego Raportowania (ERS)	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprota i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji. Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
					wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.b - % produkcji wprowadzonej na rynek przez organizacje producentów (wartość)	2013	70,90	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji, Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.c - % produkcji wprowadzonej na rynek przez zrzeszenia organizacji producentów (wartość)	2013	0,00	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji, Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.d - % produkcji wprowadzonej na rynek przez organizacje międzybranżowe (wartość)	2013	0,00	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji, Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
					wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.e - % produkcji wprowadzonej na rynek przez organizacje producentów (wielkość)	2013	85,70	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji, Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.f - % produkcji wprowadzonej na rynek przez zrzeszenia organizacji producentów (wielkość)	2013	0,00	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji, Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji
5.2.g - % produkcji wprowadzonej na rynek przez organizacje międzybranżowe (wielkość)	2013	0,00	%	System Elektronicznego Raportowania	Okres odniesienia: 2009–2011 jako wartość podawana jest średnia dla tego okresu. Dla organizacji bałtyckich obliczenia dla dorsza, śledzia, szprot i storni. Organizacje operujące na Bałtyku i organizacje akwakultury lokują swoją produkcję na terytorium UE. Organizacja dalekomorska w UE lokuje 50% produkcji. W przypadku % wielkości produkcji wprowadzanej na rynek organizacje producentów wprowadzają do obrotu 85,7% krajowej produkcji,

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
					Jednakże z uwagi na charakter funkcjonowania organizacji należy zaznaczyć, że organizacje bałtyckie wprowadzają na rynek 84,8% krajowej produkcji ryb pochodzących z Morza Bałtyckiego, organizacja dalekomorska wprowadza do obrotu 100% krajowej produkcji, a organizacje akwakultury wprowadzają do obrotu 26% krajowej produkcji

Priorytet Unii	6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej
----------------	--

Wskaźnik kontekstowy ukazujący sytuację początkową	Rok odniesienia	Wartość	Jednostka pomiaru	Źródło informacji	Uwaga/Uzasadnienie
6.1 - Wspólny mechanizm wymiany informacji (CISE) służący do nadzoru obszarów morskich UE	2013	0,00	%	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MiR)	Na stan I kwartału 2015 r. nie ma jeszcze decyzji KE, o kształcie wspólnego mechanizmu wymiany informacji (CISE). Po otrzymaniu decyzji KE w tej sprawie Polska oceni stan dostosowania przyszłej architektury CISE do obecnie istniejących, krajowych rozwiązań.
6.2.a - Zasięg obszarów sieci Natura 2000 wyznaczonych na mocy dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej	2013	7 361,00	km ²	Ministerstwo Środowiska	Powierzchnia tylko wód morskich w granicach obszarów Natura 2000. Powierzchnia (lądowa i morska razem) "morskich" obszarów Natura 2000 (a więc takich, które przynajmniej częściowo obejmują wody morskie w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 934 i 1014) wynosi 8 052 km ² . We wskaźniku podano powierzchnię samych wód morskich objętych obszarem NATURA2000.
6.2.b - Zasięg innych środków ochrony przestrzennej na mocy art. 13 ust. 4 dyrektywy 2008/56/WE	2013	0,00	km ²	Ministerstwo Środowiska	Powierzchnia wód morskich poza granicami obszarów Natura 2000 Jest to stan wyjściowy, środki mają być wdrażane do 2020 roku. KZGW opracowało projekt celów środowiskowych dla wód morskich na dalszym etapie będą opracowywane programy środków.

3. OPIS STRATEGII

3.1 Opis strategii programu operacyjnego

Strategia obejmuje PL rybołówstwo morskie, akwakulturę i rybołówstwo śródlądowe oraz przetwórstwo.

Strategia ta jest spójna ze **strategią Europa 2020**. Ponadto, strategia jest spójna z Zaleceniem Rady z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 r. Jednocześnie, kierunki interwencji PO są spójne z **Umową Partnerstwa**. PO realizuje CT3, 4, 6, i 8, które przekładają się na PU specyficzne dla EFMR. Analiza SWOT Programu jest spójna ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020.

PO wspiera **cele zreformowanej WPRyb** określone w art. 2 rozporządzenia 1380/2013. PO obejmuje także wsparcie ZPM, dotyczące opracowania i wdrażania skoordynowanych operacji i procesów decyzyjnych w obszarze Morza Bałtyckiego, regionach przybrzeżnych i sektorem gospodarki morskiej w uzupełnieniu wdrażania WPRyb oraz innych polityk powiązanych. Ma to na celu zapewnienie spójności i integracji w zarządzaniu w obszarze Morza Bałtyckiego.

Dodatkowo, PO przyczyniać się będzie do osiągnięcia dobrego stanu środowiska, zgodnie z art. 1 dyrektywy 2008/56/WE. Do poprawy stanu środowiska na obszarach morskich, w rozumieniu wymienionej dyrektywy, a także ZPM, przyczyni się w szczególności realizacja przepisów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Duże znaczenie dla ochrony środowiska morskiego mają również inne działania wprowadzane aktami normatywnymi, m.in., dyrektywą Rady 91/676/EWG, dyrektywą PE i Rady 2009/147/WE, Dyr. Rady 92/43/EWG, rozporządzeniem PE i Rady 1380/2013, rozporządzenie PE i Rady 1306/2013.

PL zgodnie z rozp. Rady (WE) 812/2004 prowadzi monitoring przyłowy waleni w polskich obszarach morskich. Monitoringiem objęte są jednostki rybackie o dł. ≥ 15 m, prowadzące połowy przy użyciu sieci stawnych skrzelowych (rozm. oczka > 80 mm) oraz włoków pelagicznych. Dodatkowo prowadzony jest monitoring na łodziach z obszaru Zat. Gdańskiej i Puckiej oraz wód położonych wzdłuż Płw. Helskiego. W raportach z realizacji rozp. 812/2004 PL wskazuje na konieczność objęcia monitoringiem przyłowy jednostek o dł. < 15 m. Prace badawcze prowadzone w ramach tego programu nie wykazały, by w narz. połowowe stosowane na polskiej części M. Bałtyckiego przyławiały się morświny. Dodatkowo prowadzono także międzynarodowy projekt SAMBAH, którego celem było zbadanie liczebności i rozmieszczenia morświnów w M. Bałtyckim. Ważnym elementem projektu SAMBAH było wdrażanie nowych metod badawczych, poprzez prowadzenie obserwacji obecności morświnów za pomocą urządzeń akustycznych C-POD. Wyniki badań naukowych ww. projektu wskazują na obecność morświnów zwłaszcza w zachodniej i północnej części M. Bałtyckiego. Zaobserwowano, że w miesiącach letnich morświny gromadzą się również w okolicach Ławicy Środkowej. W związku z powyższym, w chwili obecnej nie planuje się powiększenia obszarów NATURA 2000 Zat. Pucka i Płw. Helski.

Rozważa się aby w przyszłości, po uzyskaniu dowodów naukowych na stałą obecność tego gatunku, dołączyć również morświna do gatunków objętych ochroną w obszarze Natura 2000 Ławica Słupska.

W odniesieniu do minoga morskiego, na podstawie dwóch ekspertyz naukowych, przygotowanych na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, obejmujących badaniami oba gatunki minogów: morskiego oraz rzecznoego, nie stwierdzono występowania minoga morskiego, również tam gdzie spodziewano się odnotować jego występowanie - w obszarach tarlisk minoga rzecznoego. W związku z powyższym, w odniesieniu do minoga morskiego, nie udało się w oparciu o istniejące badania stwierdzić występowania w Polskich Obszarach Morskich. W celu stwierdzenia jego występowania niezbędne jest przeprowadzenie w przyszłości monitoringu w znacznej skali obejmującego Polskie Obszary Morskie.

Działania PL w ramach PO przyczynią się do wsparcia realizacji celów programów Horyzont 2020 oraz BONUS poprzez wpieranie badań naukowych mających na celu zapewnienie zrównoważonego wykorzystania i utrzymania wodnych zasobów biologicznych w celu maksymalizacji społecznych i gospodarczych korzyści i zysków z Morza Bałtyckiego i wód śródlądowych, przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej. Powyższy cel będzie realizowany między innymi poprzez rozwój rybołówstwa zrównoważonego i przyjaznego dla środowiska, a także wspieranie innowacji w zakresie rybołówstwa i akwakultury.

W ramach PO, PL będzie realizowała wszystkie cele EFMR wymienione w art. 5 EFMR, a także wszystkie PU, o których mowa w art. 6. Szczególne miejsce i w związku z tym największe środki finansowe zostaną jednak skierowane do PU 2. W następnej kolejności, znajdują się: PU 1, PU4, PU 5, PU 3 oraz PU 6.

Na podstawie analizy SWOT, zostały wyodrębnione potrzeby, których realizacja odbędzie się przy pomocy odpowiednich działań Programu.

I. Rybołówstwo morskie:

Cel ogólny: zrównoważona eksploatacja zasobów oraz zwiększenie rentowności sektora rybactwa.

1. Podniesienie rentowności podmiotów sektora rybołówstwa, w tym dywersyfikacja działalności i zróżnicowanie źródeł dochodów podmiotów rybołówstwa;
2. Zrównoważone zarządzanie zasobami wód morskich i śródlądowych;
3. Efektywniejsze wykorzystywanie zasobów oraz innowacyjne wykorzystanie odrzutów i przyłłowów;

4. Wzmocnienie współpracy oraz powiązań nauki z sektorem rybackim;

5. Wykorzystanie środowiskowych i społecznych uwarunkowań rybołówstwa śródlądowego w celu różnicowania prowadzonej działalności;

6. Kontynuacja, w ograniczonym zakresie, programów trwałego i tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, które będzie przede wszystkim elementem ochrony zasobów. Dodatkowo, niepewność doradztwa naukowego ICES m.in. z uwagi na dynamiczne zmiany zachodzące w składzie ichtiofauny Morza Bałtyckiego oraz wahania dostępności możliwości połowowych (limitów połowowych), powodują, że dochodzi do czasowej nierównowagi pomiędzy zdolnością połowową, a dostępnymi zasobami. Pomimo zredukowania, od dnia przystąpienia PL do UE do końca 2013 r., zdolności połowowej o ponad 40%, konieczne jest podjęcie dalszych działań w celu osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową, a dostępnymi zasobami. Dodatkowo, należy wskazać, iż przeważająca część floty bałtyckiej zalicza się do rybołówstwa przybrzeżnego i nie posiada alternatywnych, w stosunku do Morza Bałtyckiego, łowisk.

7. Budowa lub instalacja urządzeń służących ochronie i rozwojowi fauny i flory wodnej lub rozbiórka urządzeń hydrotechnicznych w celu przywrócenia ciągłości dróg migracji ryb (fragmentaryzacja rzek).

W odniesieniu do floty morskiej, PL planuje wdrożyć pakiet składający się z działań skierowanych do segmentów floty:

1. określonych w Planie Działania, zawartym w sprawozdaniu flotowym, które nie są zrównoważone do dostępnych możliwości połowowych. Działania te będą polegały na trwałym oraz tymczasowym zaprzestaniu działalności połowowej. Trwałe zaprzestanie działalności połowowej będzie realizowane w drodze złomowania statków rybackich. Przewiduje się także objęcie tym działaniem drewnianych statków rybackich bez ich złomowania, pod warunkiem, że zachowają na lądzie funkcję związaną z dziedzictwem i wycofają zezwolenie połowowe;

2. nieobjętych Planem Działania, tj.:

a. w przypadku segmentów, dla których sprawozdanie flotowe wykazuje brak jednoznacznego trendu zrównoważenia w obszarze wskaźników biologicznych, będzie podejmowane podejście ostrożnościowe i nastąpi wyłączenie statków należących do tych segmentów z działania polegającego na wymianie silników;

b. segmentu floty przybrzeżnej o długości do 10 m, mającego decydujące znaczenie dla ichtiofauny w strefie przybrzeżnej, do którego będą skierowane działania w ramach PU1 ze zwiększeniem intensywności pomocy, o której mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia nr 508/2014.

Segmenty wskazane w lit. a i b będą adresatami działań polegających przede wszystkim na różnicowaniu działalności oraz umożliwieniu pozyskania nowych form dochodów, co w perspektywie długoterminowej pozwoli na uniezależnienie rybaków morskich od dotacji. Rybacy połowiący w ramach tych segmentów będą zachęceni do korzystania z działań prośrodowiskowych. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 12 i 13 rozporządzenia nr 1380/13, PL może objąć pomocą całą flotę połowiącą na obszarze, w którym została ograniczona lub zakazana działalność połowowa.

II. Akwakultura:

Cel ogólny: osiągnięcie i utrzymanie przez PL pozycji lidera w UE w produkcji ryb pochodzących z akwakultury śródlądowej (ekstensywnej i intensywnej). Wielkość produkcji akwakultury w roku 2023 szacuje się na 51 600 ton;

1. Zacieśnienie współpracy między hodowcami a światem nauki na potrzeby innowacji i rozwiązań praktycznych w gospodarstwach akwakultury;
2. Utrzymanie lub wzrost poziomu przedsiębiorczości w sektorze akwakultury (w tym zachęcanie do wymiany pokoleniowej kadry zarządczej w przedsiębiorstwach akwakultury, modernizacja i rozwój innowacyjnych gospodarstw akwakultury);
3. Zmniejszanie negatywnego lub zwiększanie pozytywnego oddziaływania na środowisko gospodarstw akwakultury;
4. Dywersyfikacja prowadzonej działalności hodowlanej w ramach akwakultury lub uzupełniającej dotychczasową działalność;
5. Wzmocnienie planowania (przestrzenne, polityka wodna), ze szczególnym uwzględnieniem terenów akwakultury;
6. Podniesienie rentowności podmiotów akwakultury (w tym zapewnienie usług doradczych, usług z zakresu zarządzania i zastępstw);
7. Wspieranie zrównoważonej akwakultury świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska (działania wodno-środowiskowe), wspieranie przejścia sposobu prowadzenia akwakultury (w stosownych przypadkach) z systemu klasycznego na system recykulacyjny (o obiegu zamkniętym);
8. Rozwijanie lub wprowadzanie nowych gatunków akwakultury o dobrym potencjale rynkowym, stanowiących alternatywę dla dominującego karpia i pstrąga, a także rozwijanie i wprowadzanie w gospodarstwach akwakultury nowych lub ulepszonych produktów,

procesów technologicznych, systemów zarządzania, wiedzy technicznej, naukowej i organizacyjnej.

III. WPRyb:

Cel ogólny: zwiększenie efektywności systemu kontroli rybołówstwa oraz usprawnienie procesu zbioru danych rybackich służących realizacji WPRyb oraz zapewnienie 100% wypełnienia obowiązku transmisji danych;

1. Potrzeba modernizacji systemów informatycznych, w tym lokalnego systemu informatycznego oraz pełniejsza integracja tych systemów z bazami danych administracji rybackiej. Operacje we wskazanym wyżej zakresie będą zgodne z Decyzją Wykonawczą Komisji (2014/464/UE) z dnia 15 lipca 2014 r. określającą priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR;
2. Szkolenia dla rybaków dotyczące celów i założeń WPRyb oraz ich realizacji, w szczególności w zakresie nowych technologii oraz wykonywania bezpiecznej żeglugi i rybołówstwa;
3. Podniesienie świadomości podmiotów rybackich w zakresie konieczności przekazywania danych oraz ich rzetelności;
4. Wsparcie administracji odpowiedzialnej za kontrolę, w tym modernizacja i zakup środków kontroli. Wiąże się z tym również potrzeba konsolidacji oraz podniesienie jakości zadań wykonywanych przez służby kontrolne;
5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa z zakresu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania zasad WPRyb;
6. Włączenie, zarówno do kontroli i egzekwowania, jak i gromadzenia danych, elementów z zakresu rybołówstwa śródlądowego.

Operacje w zakresie kontroli i egzekwowania będą zgodne z Decyzją Wykonawczą Komisji (2014/464/UE) z dnia 15 lipca 2014 r. określającą priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.

IV. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej:

Cel ogólny: rozwój obszarów rybackich i obszarów akwakultury poprzez tworzenie miejsc pracy i rozwijanie alternatywnych źródeł dochodów dla rybaków oraz innych gałęzi gospodarki związanych z rybactwem.

1. Dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem, nie związanych z podstawową działalnością rybacką;
2. Promowanie i ułatwianie przedsiębiorczości lokalnych społeczności rybackich przez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
3. Potrzeba zachęcania młodych ludzi do przedsiębiorczości i zakładania działalności gospodarczej. Wspieranie działań pobudzających przedsiębiorczość młodych osób, wpływające na zwiększenie ich udziału w rynku pracy, co pomoże zmniejszyć migrację osób młodych i wysoko wykwalifikowanych z tych obszarów;
4. Popularyzacja lokalnych produktów rybnych, a także walorów pozaprodukcyjnych obszarów rybackich i akwakultury. Istotne jest wspieranie przedsięwzięć związanych z zachowaniem dobrego stanu środowiska naturalnego na obszarach rybackich i akwakultury;
5. Wspieranie oddolnych inicjatyw RLGD i lokalnych partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz rozwoju obszarów rybackich i akwakultury.

W latach 2007-2013 w ramach osi 4 PO dostępne było ponad 313 mln €. W ramach tej kwoty w PL wybrano do realizacji 48 rybackich strategii rozwoju. Alokacja przyznana na os 4 PO stanowi 30% alokacji przyznanej na os 4 z lat 2007-2013. Niższa kwota wsparcia zapewne nie pozwoli na wsparcie tak dużej liczby grup w okresie 2014-2020. Ponadto zakłada się, że część z obecnie funkcjonujących grup połączy się z grupami utworzonymi w ramach EFRROW na lata 2014-2020. Biorąc powyższe pod uwagę przewiduje się, że w ramach EFMR będzie finansowanych około 1/2 obecnie wspartych LSROR.

V. Wspieranie obrotu i przetwarzania:

Cel ogólny: wzrost konkurencyjności polskiego sektora przetwórstwa produktów rybołówstwa i akwakultury.

1. Pełniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie zasobów i surowców oraz innowacyjne wykorzystanie odpadów i odrzutów;

2. Lepsze dostosowanie oferty producentów i przetwórców w zakresie gatunków ryb do oczekiwań rynku;

3. Zwiększenie świadomości konsumentów odnośnie do pochodzenia i wartości odżywczych produktów pochodzących z rybołówstwa oraz wspieranie i rozwijanie sieci dystrybucji oraz powiązanie z wydarzeniami promującymi zdrowy styl życia. Przedsięwzięcia w tym zakresie, mogłyby być realizowane np. przez uznane organizacje rybackie, promujące w szczególności produkty pochodzące z własnych połowów. Może to przyczynić się do grupowania zarówno producentów, jak i organizacji producenckich w stowarzyszenia;

4. Zwiększenie spożycia ryb w kraju. Niskie spożycie ryb w Polsce wynika głównie z braku nawyków żywieniowych i niewystarczającej świadomości. Spożycie ryb jest związane z tradycjami spożywania dań rybnych w okresach postu. W pozostałych okresach tradycyjnie spożywane są potrawy mięsne i mączne. W celu zmiany tych nawyków planowane jest przeprowadzanie następujących działań informujących konsumentów:

- włączenie informacji do programów szkolnych,
- emisja spotów informacyjnych o interesującej i atrakcyjnej treści,

wskazujących, że również tańsze gatunki ryb, np. śledź, makrela, szprot i karp dostarczają organizmowi człowieka wielu cennych składników odżywczych, takich jak: witaminy z grupy A, B i D oraz składniki mineralne, ponadto mogą być źródłem dobrze przyswajalnych kwasów tłuszczowych omega-3. Z tego powodu konsumpcja ryb nie powinna być ograniczona do dni postnych;

5. Większe zaangażowanie organizacji producentów w kształtowanie procesów rynkowych. Organizacje producentów koncentrują się nad bieżącym rozwiązywaniem problemów związanych z funkcjonowaniem swoich organizacji. Alarmują, że spadają ceny na ich produkty, wskazują na zagrożenia wynikające z szerokiego napływu produktów pochodzących z importu oraz sygnalizują spadek opłacalności działalności połowowej. Natomiast, zbyt małą wagę przywiązują do własnej aktywności polegającej na długofalowym planowaniu, koncentrowaniu podaży i nawiązywaniu długofalowej współpracy z dużymi odbiorcami swoich produktów (dużymi zakładami przetwórczymi, dużymi marketami itp.), co mogłoby wpłynąć na stabilizację cen. Rozdrobnione i czasem skłócone środowisko rybackie ma ograniczoną zdolność wpływania na warunki oferowane przez odbiorców ich produktów. Ponadto, limity połowowe, w połączeniu z niskimi cenami surowca powinny wymuszać działania organizacji producentów zmierzające do zmniejszenia liczby jednostek rybackich funkcjonujących w polskim rybołówstwie. Limity połowowe przypadające poszczególnym jednostkom uległyby wtedy zwiększeniu, a niskie ceny zostałyby zrekompensowane większymi połowami. Oznacza to, że organizacje producentów w większym stopniu powinny wpływać na restrukturyzację rybołówstwa bałtyckiego, zarówno tego dużego jaki i małego, funkcjonującego na zalewach;

6. Wsparcie rynku produktów rybołówstwa i akwakultury, w szczególności przez budowę łańcucha dystrybucji i poprawę jakości tych produktów.

7. PL przykłada dużą wagę do tego, aby organizacje producentów stanowiły silną, odzwierciedlającą wewnętrzną strukturę sektora rybołówstwa i akwakultury reprezentację. Środki w ramach działania z art. 68(1)(a) EFMR skierowane są głównie na tworzenie organizacji producentów sektora akwakultury (Uprzywilejowane będą podmioty z sektora akwakultury) oraz na tworzenie dużych (posiadający powyżej 30 % statków na wnioskowanym obszarze uznania) organizacji producentów sektora rybołówstwa. Przeznaczamy ponadto środki na tworzenie związków organizacji oraz organizacji międzybranżowych.

VI. ZPM:

Cel ogólny: wsparcie tworzenia sprawnego systemu zarządzania morskiego oraz osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska morskiego

1. Zwiększenie rozpoznawalności i wiedzy na temat zintegrowanej polityki morskiej i jej instrumentów przekrojowych. ZPM ma na celu całościowe podejście do spraw morskich, integrujące poszczególne sektory gospodarki morskiej, przy zastosowaniu trzech instrumentów przekrojowych: wiedzy o morzu, integracji systemów nadzoru morskiego i morskiego planowania przestrzennego;

2. Zwiększenie wiedzy na temat ochrony środowiska morskiego. Powszechna świadomość zagrożeń spowodowana m.in. działalnością gospodarczą człowieka, jak również wiedza o potrzebie ochrony środowiska morskiego, mają służyć zahamowaniem destrukcji przyrody. Kontynuacja nadmiernej eksploatacji dóbr będzie powodować dalszą degradację środowiska morskiego. Konieczna jest zmiana tradycyjnego poglądu społeczeństwa ku znajomości rzeczywistych zagrożeń dla Morza Bałtyckiego;

3. Wsparcie możliwości wymiany informacji i poglądów pomiędzy właściwymi służbami, instytucjami oraz organizacjami i społeczeństwem w zakresie spraw morskich.

Polska śledzi zmiany następujące w CISE w celu uzyskania najlepszych możliwych synergii i ustanowienia mechanizmów współpracy niezbędnych do realizacji działań kontroli i nadzoru w ramach innych programów takich jak ISF.

[1] KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, Komunikat Komisji EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Działania zaradcze podjęte przez PL w celu zwalczania skutków wystąpienia epidemii COVID-19.

Sytuacja wywołana COVID-19 zachwiała stabilnością sektora rybactwa i spowodowała poważne zakłócenia w łańcuchu dostaw. Zamknięcie miejsc sprzedaży, punktów zbytu i sieci dystrybucji, spowodowały znaczny spadek cen i wielkości sprzedaży. Dla podmiotów o niewielkiej rentowności, niedysponujących wolnymi zasobami finansowymi, spadek popytu spowodował poważne zagrożenie dla ich płynności finansowej i aktywności gospodarczej.

W pierwszych dniach kryzysu konsumenci zaczęli robić zakupy na zapas. Wykupiono konserwy i produkty głęboko mrożone, ale już w kolejnych tygodniach popyt znacznie osłabł. Braki w sklepach uzupełniono z zapasów w magazynach hurtowych, a z uwagi na ograniczenia w handlu pośrednicy przestali zamawiać towar u producentów, co spowodowało zauważalne problemy w stabilności przepływu kapitału. Lockdown spowodował problemy z zasobami siły roboczej i płynnością dostaw surowca. Nastąpiła całkowita zapaść na rynku ryby świeżej. Znacznemu ograniczeniu uległy połowy krajowe i dostawy produktów z akwakultury. Obostrzenia w ruchu granicznym i transporcie lotniczym wpłynęły na ograniczenie importu i eksportu. Zauważono też odpływ pracowników z granicy, którzy z obawy przed epidemią postanowili wrócić do domu, a wprowadzone zamknięcie granic uniemożliwiło powrót tych pracowników do Polski.

Epidemia COVID-19 to drugi ogromny kryzys po rozległym kryzysie dorszowym, których długofalowe skutki społeczno-gospodarcze oddziałują na sytuację sektora rybactwa w Polsce.

Jako środek zaradczy PL postanowiła wdrożyć działania z art. 33(1)(d), art. 55(1)(b) i art. 69(3).

Działania zaradcze podjęte przez PL w celu zwalczania skutków agresji militarnej Rosji w Ukrainie:

Sytuacja związana z agresją militarną Rosji w Ukrainie spowodowała zakłócenia przepływów handlowych towarów z Rosji i Ukrainy, które mają istotne znaczenie dla sektora rybołówstwa i akwakultury, co finalnie skutkowało gwałtownym przyspieszeniem wzrostu cen kluczowych czynników produkcji, takich jak energia i surowce.

Jako środek zaradczy PL postanowiła wdrożyć pomoc z art. 68 ust. 3.

3.2 Szczegółowe cele i wskaźniki rezultatu

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Zmniejszenie wpływu rybołówstwa na środowisko morskie, w tym unikanie i redukcja, w jak największym stopniu, niechcianych połowów		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.4.a - Zmiany poziomu przypadkowych połowów (w tonach)	-0,75000	tony	
1.4.b - Zmiany poziomu przypadkowych połowów (%)	-20,00000	%	
1.5 - Zmiany efektywności paliwowej połowów ryb		w litrach paliwa/tonach wyładowywanych połowów	✓
1.1.4 - Number of vessels having purchased the gear referred to in art. 38.1.a-c	200,00000	number of vessels	
1.1.5 - Number of vessels having purchased the gear referred to in art. 38.1.d	20,00000	number of vessels	
1.1.6 - Odsetek wyłowionych sieci-widm	50,00000	%	
1.1.7 - Ilość użytego materiału zarybieniowego	7,00000	mln szt.	
1.1.8 - Zmiana odsetka portów i przystani, w których zapewniono możliwość odbioru niechcianych połowów	9,72220	%	

Cel szczegółowy	2 - Ochrona i odbudowa ekosystemów wodnych i ich różnorodności biologicznej		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.5 - Zmiany efektywności paliwowej połowów ryb		w litrach paliwa/tonach wyładowywanych połowów	✓
1.10.a - Zmiany zasięgu obszarów sieci Natura 2000 wyznaczonych na mocy dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej	0,00000	km ²	
1.10.b - Zmiany zasięgu innych środków ochrony przestrzennej na mocy art. 13 ust. 4 dyrektywy 2008/56/WE	0,00000	km ²	
1.2.4 - Number of protected areas NATURA 2000 covered by operations	17,00000	number of areas	
1.2.5 - Zmiana zasięgu obszarów o ulepszonym zarządzaniu	7 361,00000	km ²	

Cel szczegółowy	3 - Zapewnienie równowagi między zdolnością połowową a dostępnymi uprawnieniami do połowów		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.3 - Zmiany w zysku netto		w tysiącach euro	✓
1.6 - Zmiana w % nierównoważonych flot		%	✓
1.3.1 - Zmiana w % nierównoważonych flot	-30,65000	%	

Cel szczegółowy	4 - Podnoszenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa, w tym floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, oraz poprawa bezpieczeństwa lub warunków pracy		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.1 - Zmiany w wartości produkcji	4 440,00000	w tysiącach euro	
1.2 - Zmiany w wielkości produkcji		tony	✓
1.3 - Zmiany w zysku netto	1 287,00000	w tysiącach euro	
1.5 - Zmiany efektywności paliwowej połowów ryb		w litrach paliwa/tonach wyładowywanych połowów	✓
1.7 - Liczba utworzonych miejsc pracy (EPC) w sektorze rybołówstwa lub działalności uzupełniającej	197,00000	EPC	
1.8 - Liczba utrzymanych miejsc pracy (EPC) w sektorze rybołówstwa lub działalności uzupełniającej	302,00000	EPC	
1.9.a - Zmiany w zakresie obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą	-3,00000	liczba	
1.9.b - Zmiana w % obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą w stosunku do łącznej liczby rybaków	-0,17860	%	

Cel szczegółowy	5 - Wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego oraz innowacji, w tym zwiększania efektywności energetycznej, i transferu wiedzy		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.1 - Zmiany w wartości produkcji		w tysiącach euro	✓
1.2 - Zmiany w wielkości produkcji		tony	✓
1.3 - Zmiany w zysku netto	933,00000	w tysiącach euro	
1.5 - Zmiany efektywności paliwowej połowów ryb		w litrach paliwa/tonach wyładowywanych połowów	✓

Cel szczegółowy	6 - Rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.7 - Liczba utworzonych miejsc pracy (EPC) w sektorze rybołówstwa lub działalności uzupełniającej		EPC	✓
1.8 - Liczba utrzymanych miejsc pracy (EPC) w sektorze rybołówstwa lub działalności uzupełniającej		EPC	✓
1.9.a - Zmiany w zakresie obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą		liczba	✓

Cel szczegółowy	6 - Rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
1.9.b - Zmiana w % obrażeń ciała i wypadków związanych z pracą w stosunku do łącznej liczby rybaków		%	✓
1.6.1 - Zmiana odsetka podmiotów, która skorzysta z projektów wymiany doświadczeń	14,22000	%	

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	--

Cel szczegółowy	1 - Wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego, innowacji i transferu wiedzy		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.1 - Zmiana wielkości produkcji akwakultury		tony	✓
2.2 - Zmiana wartości produkcji akwakultury		w tysiącach euro	✓
2.3 - Zmiany w zysku netto		w tysiącach euro	✓
2.1.1 - Zmiana odsetka podmiotów wdrażających innowacje	100,00000	%	

Cel szczegółowy	2 - Zwiększenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw z sektora akwakultury, w tym poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy, w szczególności w MŚP		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.1 - Zmiana wielkości produkcji akwakultury	6 600,00000	tony	
2.2 - Zmiana wartości produkcji akwakultury	18 150,00000	w tysiącach euro	
2.3 - Zmiany w zysku netto	1 432,00000	w tysiącach euro	
2.8 - Liczba utworzonych miejsc pracy	230,00000	EPC	
2.9 - Liczba utrzymanych miejsc pracy	460,00000	EPC	

Cel szczegółowy	3 - Ochrona i odbudowa wodnej różnorodności biologicznej oraz wspieranie ekosystemów związanych z akwakulturą i promowanie zasobooszczędnej akwakultury		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.4 - Zmiany wielkości produkcji akwakultury ekologicznej		tony	✓
2.5 - Zmiany wielkości produkcji systemu recyrkulacji	6 000,00000	tony	

Cel szczegółowy	3 - Ochrona i odbudowa wodnej różnorodności biologicznej oraz wspieranie ekosystemów związanych z akwakulturą i promowanie zasobooszczędnej akwakultury		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.6 - Zmiany wielkości produkcji akwakultury certyfikowanej w ramach dobrowolnych systemów zrównoważonego rozwoju		tony	✓
2.7 - Gospodarstwa akwakultury świadczące usługi w zakresie ochrony środowiska		liczba	✓
2.8 - Liczba utworzonych miejsc pracy		EPC	✓
2.9 - Liczba utrzymanych miejsc pracy		EPC	✓
2.3.5 - Change in net profits	1 302,00000	thousand euros	
2.3.6 - Change in the value of production	16 500,00000	thousand euros	
2.3.7 - reduction of energy consumption in aquaculture facilities incl. moving towards renewable energy	5,00000	%	

Cel szczegółowy	4 - Promowanie akwakultury o wysokim poziomie ochrony środowiska oraz promowanie zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.1 - Zmiana wielkości produkcji akwakultury	1 400,00000	tony	
2.2 - Zmiana wartości produkcji akwakultury	3 150,00000	w tysiącach euro	
2.4 - Zmiany wielkości produkcji akwakultury ekologicznej		tony	✓
2.5 - Zmiany wielkości produkcji systemu recykulacji		tony	✓
2.6 - Zmiany wielkości produkcji akwakultury certyfikowanej w ramach dobrowolnych systemów zrównoważonego rozwoju		tony	✓
2.7 - Gospodarstwa akwakultury świadczące usługi w zakresie ochrony środowiska	795,00000	liczba	
2.4.7 - Change in net profits	304,00000	thousand euros	

Cel szczegółowy	5 - Rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
2.8 - Liczba utworzonych miejsc pracy		EPC	✓
2.9 - Liczba utrzymanych miejsc pracy		EPC	✓
2.5.3 - Number of trained people	2 400,00000	number of people	

Priorytet Unii	3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Poprawa i dostarczanie wiedzy naukowej oraz gromadzenie danych i zarządzanie nimi		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
3.B.1 - Wzrost udziału procentowego spełnienia obowiązku transmisji danych	18,00000	%	

Cel szczegółowy	2 - Wspieranie monitorowania, kontroli i egzekwowania, zwiększanie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej bez zwiększania obciążenia administracyjnego		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
3.A.1 - Liczba stwierdzonych poważnych naruszeń	10,00000	liczba	
3.A.2 - Wyładunki, które zostały poddane kontroli fizycznej	5,00000	%	

Priorytet Unii	4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego, tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności na rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w innych sektorach gospodarki morskiej		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
4.1 - Liczba utworzonych miejsc pracy (EPC)	198,00000	EPC	
4.2 - Liczba utrzymanych miejsc pracy (EPC)	198,00000	EPC	
4.3 - Utworzone przedsiębiorstwa	50,00000	liczba	

Priorytet Unii	5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania
-----------------------	--

Cel szczegółowy	1 - Poprawa organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
5.1.a - Zmiana wartości pierwszej sprzedaży w organizacjach producentów	22 000,00000	w tysiącach euro	
5.1.b - Zmiana wielkości pierwszej sprzedaży w organizacjach producentów	12 000,00000	tony	
5.1.c - Zmiana wartości pierwszej sprzedaży poza organizacjami producentów		w tysiącach euro	✓
5.1.d - Zmiana wielkości pierwszej sprzedaży poza organizacjami producentów		tony	✓

Cel szczegółowy	2 - Zachęcanie do inwestowania w sektor przetwarzania i obrotu		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
5.1.a - Zmiana wartości pierwszej sprzedaży w organizacjach producentów		w tysiącach euro	✓
5.1.b - Zmiana wielkości pierwszej sprzedaży w organizacjach producentów		tony	✓
5.1.c - Zmiana wartości pierwszej sprzedaży poza organizacjami producentów		w tysiącach euro	✓
5.1.d - Zmiana wielkości pierwszej sprzedaży poza organizacjami producentów		tony	✓
5.2.1 - Zmiana w zysku netto	1 500,00000	w tysiącach euro	

Priorytet Unii	6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Opracowywanie i wdrażanie zintegrowanej polityki morskiej		
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Nie dotyczy
6.1 - Wzrost w zakresie wspólnego mechanizmu wymiany informacji (CISE) do nadzoru obszarów morskich UE		%	✓
6.2.a - Zmiany zasięgu obszarów sieci Natura 2000 wyznaczonych na mocy dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej	0,00000	km ²	
6.2.b - Zmiany zasięgu innych środków ochrony przestrzennej na mocy art. 13 ust. 4 dyrektywy 2008/56/WE	0,00000	km ²	
6.1.1 - Zmiana zasięgu obszarów o ulepszonym zarządzaniu	3 059,69000	km ²	

3.3 Odpowiednie środki i wskaźniki produktu

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Zmniejszenie wpływu rybołówstwa na środowisko morskie, w tym unikanie i redukcja, w jak największym stopniu, niechcianych połowów			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 37 Wspieranie opracowywania i wdrażania środków ochronnych	1.4 - Liczba projektów dot. środków ochrony, zmniejszenia oddziaływania połowów na środowisko morskie oraz dostosowania rybołówstwa do wymogów ochrony gatunków	1,00	Number	
02 - Artykuł 38 Zmniejszenie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów w celu	1.4 - Liczba projektów dot. środków ochrony, zmniejszenia oddziaływania połowów na środowisko	266,00	Number	

Cel szczegółowy	1 - Zmniejszenie wpływu rybołówstwa na środowisko morskie, w tym unikanie i redukcja, w jak największym stopniu, niechcianych połowów			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
ochrony gatunków (+ art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)	morskie oraz dostosowania rybołówstwa do wymogów ochrony gatunków			
03 - Art. 39 Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza (+ Art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)	1.4 - Liczba projektów dot. środków ochrony, zmniejszenia oddziaływania połowów na środowisko morskie oraz dostosowania rybołówstwa do wymogów ochrony gatunków	5,00	Number	
04 - Art. 40 ust. 1 lit. a) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej zbieranie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich	1.6 - Liczba projektów dot. ochrony i przywracanie morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów	3,00	Number	
05 - Artykuł 43 ust. 2 Porty rybackie, miejsca wyładunku, miejsca do sprzedaży ryb i przystanie – inwestycje w celu ułatwienia przestrzegania obowiązku wyładowywania wszystkich połowów	1.3 - Liczba projektów dot. wartości dodanej, jakości, wykorzystania przypadkowych połowów oraz portów rybackich, miejsc wyładunku, hangarów i przystani	11,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Realizacja celów zreformowanej WPRyb. Wsparcie jest niezbędne dla współpracy regionalnej, odbywającej się w regionie Morza Bałtyckiego w ramach Baltfish. Aby spełnić szereg omawianych na tym i innych forach spraw, jest konieczne wspieranie rozwiązań w zakresie innowacyjnych metod, szczególnie w zakresie stopniowej eliminacji odrzutów, w tym zwiększanie selektywności narzędzi połowowych, czy inwestycje na statku lub w sprzęt. Zbieranie przez rybaków odpadów z morza, w tym usuwanie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich, będzie służyć ochronie i odbudowie morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej. Umożliwi to też dywersyfikację dochodów armatorów rybackich, przez finansowanie ich udziału w tego rodzaju operacjach. Uzupełnieniem będą inwestycje w portach i przystaniach rybackich. Pomogą one efektywnie zagospodarować odrzuty oraz dostosują infrastrukturę do obowiązku wyładunku wszystkich połowów

Cel szczegółowy	2 - Ochrona i odbudowa ekosystemów wodnych i ich różnorodności biologicznej			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 40 ust. 1 lit. b)-g), i) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej – wkład do lepszego zarządzania lub ochrony, budowa,	1.6 - Liczba projektów dot. ochrony i przywracanie	16,00	Number	

Cel szczegółowy	2 - Ochrona i odbudowa ekosystemów wodnych i ich różnorodności biologicznej			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
instalacja lub modernizacja urządzeń stałych lub ruchomych, opracowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci Natura 2000 i przestrzennych obszarów chronionych, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000, świadomość ekologiczna, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usługi ekosystemowe (+ art. 44 ust. 6 Rybołówstwo śródlądowe)	morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów			

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Środek ma służyć ochronie i odbudowie morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej z udziałem rybaków. Środek ma wspierać działania mające na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usług ekosystemowych, np. odbudowę siedlisk morskich i przybrzeżnych w celu wspierania zrównoważonych stad ryb, a także przygotowanie pod względem naukowym i ocenę konieczności przeprowadzenia inwestycji czy działań. Środek przyczynić się ma również do lepszego zarządzania żywymi zasobami morza i lepszej ich ochrony, w tym w ramach ustalonych sieci Natura 2000 i obszarach ochrony przestrzennej. Uzupełnieniem będą działania związane ze zwiększaniem świadomości w kwestii ochrony środowiska, w tym także rybaków, w zakresie ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej. Ponadto planuje się prowadzenie monitoringu przyłowów gatunków objętych siecią Natura 2000 w polskich obszarach morskich, w szczególności ptaków i ssaków.

Cel szczegółowy	3 - Zapewnienie równowagi między zdolnością połowową a dostępnymi uprawnieniami do połowów			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 34 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej	1.5 - Liczba projektów dot. trwałego zaprzestania działalności połowowej	154,00	Number	
02 - Artykuł 36 Wsparcie dla systemów przydziału uprawnień do połowów	1.2 - Liczba projektów dot. systemów przydziału uprawnień do połowów	3,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wsparcie na rzecz systemów przyznawania uprawnień do połowów jest niezbędne zwłaszcza do zapewnienia instytucjonalnego wsparcia dla administracji rybackiej w racjonalnym podziale możliwości połowowych oraz wsparcie zarządzania możliwościami połowowymi

przez organizacje producentów, umożliwiając im uczestniczenie w zbiorowym zarządzaniu kwotami połowowymi ich członków. Obejmie to opracowywanie, rozwijanie, monitorowanie i ocenę systemów przyznawania uprawnień do połowów, a także zarządzanie tymi systemami. Umożliwi to przejście z obowiązujących w latach 2004–2013 systemów trwałego i tymczasowego zaprzestania działalności na instrumenty bardziej rynkowe

Cel szczegółowy	4 - Podnoszenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa, w tym floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, oraz poprawa bezpieczeństwa lub warunków pracy			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
02 - Artykuł 30 Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów (+ art. 44 ust. 4 Rybołówstwo śródlądowe)	1.9 - Liczba projektów dot. wspierania kapitału ludzkiego i propagowania dialogu społecznego, dywersyfikacji i nowych form uzyskiwania dochodów, przedsiębiorstw rozpoczynających działalność dla rybaków oraz zagadnień z zakresu zdrowia/bezpieczeństwa	170,00	Number	
04 - Artykuł 32 Zdrowie i bezpieczeństwo (+ art. 44 ust. 2 Rybołówstwo śródlądowe)	1.9 - Liczba projektów dot. wspierania kapitału ludzkiego i propagowania dialogu społecznego, dywersyfikacji i nowych form uzyskiwania dochodów, przedsiębiorstw rozpoczynających działalność dla rybaków oraz zagadnień z zakresu zdrowia/bezpieczeństwa	220,00	Number	
05 - Artykuł 33 Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej	1.10 - Liczba projektów dot. zawieszenia działalności	4 448,00	Number	✓
07 - Artykuł 40 ust. 1 lit. h) Ochrona i odbudowa biologicznej różnorodności morskiej – systemy rekompensaty szkód wyrządzonych w połowach przez ssaki i ptaki	1.6 - Liczba projektów dot. ochrony i przywracanie morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów	12,00	Number	
08 - Art. 42 Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów (+ Art. 44 ust. 1 lit. e) Rybołówstwo śródlądowe)	1.3 - Liczba projektów dot. wartości dodanej, jakości, wykorzystania przypadkowych połowów oraz portów rybackich, miejsc wyładunku, hangarów i przystani	100,00	Number	✓
09 - Art. 43 ust. 1 + 3 Porty rybackie, miejsca wyładunku, giełdy rybne i przystanie – inwestycje w celu poprawy infrastruktury portów rybackich, giełd rybnych, miejsc wyładunku i przystani; budowa przystani w celu zwiększenia bezpieczeństwa	1.3 - Liczba projektów dot. wartości dodanej, jakości, wykorzystania przypadkowych połowów oraz portów rybackich, miejsc wyładunku, hangarów i przystani	12,00	Number	✓

Cel szczegółowy	4 - Podnoszenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa, w tym floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, oraz poprawa bezpieczeństwa lub warunków pracy			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objęcie ramami wykonania
rybaków (+ Art. 44 ust. 1 lit. f) Rybołówstwo śródlądowe)				

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

W związku z ograniczaniem obszaru połowów dla rybołówstwa przybrzeżnego związanym z ustanowieniem środków ochrony i ograniczeniami kwot połowowych, jak też ze względu na wzrost zainteresowania innych użytkowników obszarami morskimi (np. budowa morskich farm wiatrowych, obecność instalacji gazowych itp.) jest konieczne ułatwianie rybakom działań w zakresie różnicowania i poszukiwania nowych form dochodów oraz podnoszenie w każdy możliwy sposób wartości produktów rybołówstwa. Jednocześnie, odpowiednie i nowoczesne warunki pracy na statkach rybackich oraz w portach lub miejscach wyładunku mogą przyczynić się do napływu młodych ludzi do tego zawodu. Jest to szczególnie istotne z uwagi na zauważalny zanik zawodu rybaka. Uzupełniającymi operacjami będą systemy rekompensat za szkody wyrządzone przez ssaki i ptaki chronione, które mogą obejmować pokrycie rzeczywistych strat majątkowych (np. sprzęt połowowy, zniszczenie statku)

Cel szczegółowy	5 - Wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego oraz innowacji, w tym zwiększania efektywności energetycznej, i transferu wiedzy			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objęcie ramami wykonania
01 - Artykuł 26 Innowacje (+ art. 44 ust. 3 Rybołówstwo śródlądowe)	1.1 - Liczba projektów dot. innowacji, usług doradczych i partnerstwa z naukowcami	10,00	Number	
03 - Artykuł 41 ust. 1 lit. a), b) i c) Efektywność energetyczna i łagodzenie skutków zmiany klimatu – inwestycje na statkach; audyty efektywności energetycznej i programy związane z efektywnością energetyczną; analizy służące ocenie wkładu alternatywnych systemów napędzania i projektów kadłubów (+ art. 44 ust. 1 lit. d) Rybołówstwo śródlądowe)	1.7 - Liczba projektów w zakresie efektywności energetycznej i łagodzenia skutków zmiany klimatu	20,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Sektor rybołówstwa w Polsce staje się coraz bardziej nowoczesny i konkurencyjny. Ostrzejsze normy w zakresie ochrony środowiska oraz rosnące oczekiwania konsumentów produktów rybnych w zakresie ich jakości i bezpieczeństwa powodują konieczność opracowywania nowych technik, technologii i produktów, aby sprostać nowym wyzwaniom sektora i rynku rybnego. W tej sytuacji wspieranie innowacyjnych technologii w sektorze rybołówstwa ma kluczowe znaczenie.

Uzupełnieniem tego Środka będą działania na rzecz współpracy między naukowcami a rybakami, a także inwestycje na statkach oraz audyty i analizy mające na celu poprawę efektywności energetycznej jednostek rybackich, zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających oraz łagodzenie skutków zmiany klimatu. Szczególnie w odniesieniu do działania z zakresu współpracy między naukowcami a rybakami można się spodziewać dużego zainteresowania ze względu na wciąż znaczące zróżnicowanie sektora, ale również widoczną chęć współpracy tych dwóch środowisk.

Cel szczegółowy	6 - Rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objęcie ramami wykonania
01 - Artykuł 29 ust. 1 + art. 29 ust. 2 Promowanie kapitału ludzkiego i dialogu społecznego – szkolenie, tworzenie sieci kontaktów, dialog społeczny; wsparcie dla współmałżonków i partnerów (+ art. 44 ust. 1 lit. a) Rybołówstwo śródlądowe)	1.9 - Liczba projektów dot. wspierania kapitału ludzkiego i propagowania dialogu społecznego, dywersyfikacji i nowych form uzyskiwania dochodów, przedsiębiorstw rozpoczynających działalność dla rybaków oraz zagadnień z zakresu zdrowia/bezpieczeństwa	6,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wsparcie będzie uzupełniać pomoc oferowaną w zakresie Środka Partnerstwo między naukowcami a rybakami oraz Różnicowanie i nowe formy dochodów. Tak więc, z jednej strony rybacy lub właściciele statków, którzy chcieliby kontynuować dotychczasową działalność mogą uczęszczać na szkolenia w zakresie nowych technik i technologii produkcji, jak też w zakresie wymagań nakładanych przez zmieniające się przepisy, w tym WPRyb. Z drugiej strony, jeśli chcą oni rozszerzyć swoją dotychczasową działalność na inne branże gospodarki, mogą uczestniczyć w szkoleniach, studiach lub kursach, które pozwolą im nabyć nowe umiejętności. Szczególnie ważne jest to wówczas, gdy wymaganie potwierdzenia danej umiejętności jest niezbędne (np. przez wymogi prawne) do prowadzenia nowej działalności. Uznano jednocześnie, iż wachlarz wsparcia jest na tyle szeroki, iż z uwagi na obciążenia administracyjne, nie ma potrzeby wdrażania Środka z art. 29 ust. 3 EFMR.

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	--

Cel szczegółowy	1 - Wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego, innowacji i transferu wiedzy			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 47 Innowacje	2.1 - Liczba projektów innowacji, doradczych dot. usług	5,00	Number	
02 - Artykuł 49 Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury	2.1 - Liczba projektów innowacji, doradczych dot. usług	12,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wsparcie innowacji będzie niezbędne zwłaszcza w przypadku akwakultury intensywnej, w tym gospodarstw pstrągowych. Służyć to będzie m. in. wprowadzaniu innowacyjnych procesów technologicznych w tego typu hodowli, szczególnie w zakresie natleniania i usuwania produktów przemiany materii oraz innych technologii poprawiających wartość produktów

Cel szczegółowy	2 - Zwiększenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw z sektora akwakultury, w tym poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy, w szczególności w MŚP			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. a) - d), f) - h) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę	2.2 - Liczba projektów dot. inwestycji produkcyjnych w akwakulturę	560,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Zwiększenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw z sektora akwakultury jest jednym z podstawowych celów PO RYBY 2014–2020. Zbyt niskie limity połowowe obowiązujące dla większości cennych rynkowo gatunków ryb morskich powodują, iż środek ciężkości w zakresie dostaw surowca może być zrównoważony jedynie przez gatunki pochodzące z akwakultury. Głównym priorytetem jest modernizacja gospodarstw akwakultury w celu zwiększenia dochodów ich właścicieli. Zakres pomocy będzie uwzględniał różną specyfikę przedsiębiorstw, w zależności od hodowanych gatunków i infrastruktury związanej z tą działalnością.

Cel szczegółowy	3 - Ochrona i odbudowa wodnej różnorodności biologicznej oraz wspieranie ekosystemów związanych z akwakulturą i promowanie zasobooszczędnej akwakultury			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. k) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę – zwiększanie efektywności energetycznej; energia odnawialna	2.2 - Liczba projektów dot. inwestycji produkcyjnych w akwakulturę	50,00	Number	✓
02 - art. 48 ust. 1 lit. e), i), j) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę — efektywność zasobów; ograniczenie wykorzystania wody i substancji chemicznych; systemy recyrkulacyjne minimalizujące zużycie wody	2.2 - Liczba projektów dot. inwestycji produkcyjnych w akwakulturę	70,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wsparcie obejmuje efektywność energetyczną na rzecz m. in. uszczelniania i docieplania obiektów, inwestycje w lepsze i bardziej ekologiczne systemy podgrzewania wody czy wykorzystanie wód pochłódniczych i geotermalnych. Prowadzenie intensywnego chowu ryb w połączeniu z dbałością o środowisko naturalne wiąże się z dodatkowymi nakładami energii. Konieczne jest zabezpieczenie, przynajmniej w części, potrzeb energetycznych gospodarstw rybackich, ze źródeł ekologicznych. W przypadku produkcji rybackiej karpiowej, związanej z dużymi obszarami hodowlanymi, jest możliwe zastosowanie elektrowni słonecznych i wiatrowych. Natomiast hodowla ryb łososiowatych na wartkich rzekach, może także odbywać się z wykorzystaniem energii z elektrowni wodnych. Wykorzystanie takiej energii powinno być priorytetem przy wszelkich pracach, zmierzających do zmniejszenia presji hodowli na środowisko naturalne. Uzupełnieniem wsparcia jest opracowanie map potencjalnych miejsc hodowli ryb.

Cel szczegółowy	4 - Promowanie akwakultury o wysokim poziomie ochrony środowiska oraz promowanie zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 54 Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska	2.3 - Liczba projektów dot. zmniejszenia oddziaływania akwakultury na środowisko (systemy zarządzania środowiskiem, systemy audytu, usługi środowiskowe akwakultury ekologicznej)	906,00	Number	
02 - Artykuł 55 Środki dotyczące zdrowia publicznego	2.4 - Liczba projektów dot. zwiększania potencjału terenów hodowli w ramach akwakultury oraz środków w zakresie zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt	709,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Istotnym wsparciem jest zapewnienie rekompensat podmiotom akwakultury w związku z prowadzeniem tradycyjnej hodowli. Jest to szczególnie widoczne w Polsce, gdzie zarówno warunki kulturowe, jak i przyrodnicze, stwarzają szerokie możliwości do tego typu hodowli. W tym celu wspierane mogą być między innymi metody akwakultury zgodne ze szczególnymi potrzebami środowiskowymi wynikającymi z wyznaczania obszarów sieci Natura 2000, koszty ponoszone w ramach działań związanych z ochroną i rozmnażaniem zwierząt wodnych prowadzących do odbudowy różnorodności biologicznej czy też formy ekstensywnej akwakultury.

Cel szczegółowy	5 - Rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objęcie ramami wykonania
01 - Artykuł 50 Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów	2.5 - Liczba projektów dot. wspierania kapitału ludzkiego akwakultury w ujęciu ogólnym oraz nowych producentów akwakultury	10,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Podobnie jak w przypadku rybołówstwa morskiego, również w sektorze akwakultury konieczne jest stworzenie mechanizmu współpracy i wymiany informacji w zakresie metod hodowli, ochrony środowiska oraz przepisów krajowych i unijnych. Głównym zadaniem jest szerzenie wiedzy w zakresie innowacyjnych technologii produkcji w akwakulturze oraz metod środowiskowych. Uzupełnieniem będą również szkolenia w powyższym zakresie

Priorytet Unii	3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyB
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Poprawa i dostarczanie wiedzy naukowej oraz gromadzenie danych i zarządzanie nimi			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objęcie ramami wykonania
01 - Artykuł 77 Gromadzenie danych	3.2 - Liczba projektów dot. wspierania gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania	2,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Gromadzenie danych jest jednym z najważniejszych narzędzi w zakresie pozyskiwania informacji niezbędnych do prawidłowego zarządzania zasobami. Dotyczy to zarówno poszczególnych subregionów Morza Bałtyckiego, jak

i akwenu jako całości. Stąd też kluczowa jest kontynuacja zbierania informacji o stanie tych zasobów, zachowaniach ryb, ich migracjach. Natomiast, aby skoordynować przepływ tych informacji, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym są niezbędne przedsięwzięcia technologiczne w odpowiednie systemy przekazywania i udostępniania danych, jak też ich aktualizacja i modernizacja

Cel szczegółowy	2 - Wspieranie monitorowania, kontroli i egzekwowania, zwiększanie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej bez zwiększania obciążenia administracyjnego			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 76 Kontrola i egzekwowanie	3.1 - Liczba projektów dot. wdrażania unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa	20,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wdrażanie Środka jest jednym z kluczowych elementów realizacji reformy WPRyb. Szczególnie dotyczy to kontroli wyładunków pod kątem niechcianych połowów. W tym celu jest konieczna również modernizacja służb kontrolnych. Dopelnieniem wsparcia kontroli i egzekwowania są szkolenia i działania informacyjne w zakresie zasad i przepisów ustanowionych reformą WPRyb

Priorytet Unii	4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego, tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności na rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w innych sektorach gospodarki morskiej			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 62 ust. 1 lit. a) Wsparcie przygotowawcze	4.2 - Liczba projektów dot. wsparcia przygotowawczego	5,00	Number	
02 - Art. 63 Realizacja lokalnych strategii rozwoju (w tym koszty bieżące i aktywizacja)	4.1 - Liczba wybranych lokalnych strategii rozwoju	36,00	Number	✓
03 - Artykuł 64 Działania prowadzone w ramach współpracy	4.3 - Liczba projektów współpracy	36,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

W ramach EFR 2007–2013 w Polsce powstało 48 Lokalnych Grup Rybackich (FLAG). Potencjał ten musi być wykorzystany w nowym okresie programowania, szczególnie pod kątem dalszych zmian w sektorze rybackim. Wsparcie będzie obejmować m.in. zachęcanie młodych ludzi do innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury, propagowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów (w tym szkolenia zawodowe, zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury, poprawa warunków pracy, wymiana doświadczeń), czy też dywersyfikacji i nowych form dochodów osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa. Należy mieć na uwadze również wsparcie dla przyszłych Rybackich Lokalnych Grup Działania, w zakresie przygotowania do nowych zasad funkcjonowania podejścia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Priorytet Unii	5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania
-----------------------	--

Cel szczegółowy	1 - Poprawa organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 66 Plany produkcji i wprowadzania do obrotu	5.1 - Liczba organizacji producentów lub stowarzyszeń organizacji producentów, których plany produkcji i wprowadzania do obrotu są wspierane	13,00	Number	✓
02 - Artykuł 67 Dopłaty do składowania	5.2 - Liczba projektów dot. środków w zakresie wprowadzania do obrotu oraz dopłat do przechowywania	2,00	Number	
03 - Artykuł 68 Środki dotyczące obrotu	5.2 - Liczba projektów dot. środków w zakresie wprowadzania do obrotu oraz dopłat do przechowywania	1 548,00	Number	

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Środki przewidziane w ramach tego celu szczegółowego mają za zadania całościowo wspierać sektor rybacki, w tym przetwórczy, przez działania organizacji producenckich i innych organizacji rybackich. Aby podnieść konkurencyjność produktów rybołówstwa i akwakultury jest konieczne zarówno wsparcie organizacyjne takich organizacji. Uzupełniająco, duży nacisk zostanie położony na działania promocyjne, niezbędne zwłaszcza w takim państwie jak Polska, gdzie spożycie ryb w dalszym ciągu jest niskie w porównaniu z innymi państwami UE.

W ramach art. 68 będzie wspierane m.in.:

- tworzenie nowych organizacji producentów, związków organizacji producentów i organizacji międzybranżowych;
- znalezienie nowych rynków i poprawa wprowadzania produktów do obrotu;
- propagowanie jakości i wartości dodanej;
- budowa wew. systemów identyfikowalności produktów rybołówstwa i akwakultury
- prowadzenie regionalnych, krajowych lub transnarodowych kampanii komunikacyjnych i promocyjnych

Cel szczegółowy	2 - Zachęcanie do inwestowania w sektor przetwarzania i obrotu			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 69 Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury	5.3 - Liczba projektów dot. przetwórstwa	220,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Wsparcie dla przetwórstwa jest ukierunkowane na dwie kwestie. Jedną jest sprostanie nowym wyzwaniom nałożonym przez WPRyb, w tym zagospodarowanie odrzutów. Z drugiej zaś strony wsparcie przedsiębiorstw w związku z ograniczeniami połowowymi, a co za tym idzie, przejściowymi brakami surowca. Może się to odbywać m. in. przez zagospodarowanie odpadów produkcyjnych. Ważne jest również ukierunkowanie produkcji na nowe gatunki ryb, w szczególności pochodzące z akwakultury i połowów śródlądowych

Priorytet Unii	6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej
-----------------------	---

Cel szczegółowy	1 - Opracowywanie i wdrażanie zintegrowanej polityki morskiej			
Środek EFMR	Wskaźnik produktu	Wartość docelowa na 2023 r.	Jednostka pomiaru	Objąć ramami wykonania
01 - Artykuł 80 ust. 1 lit. a) Zintegrowany nadzór morski	6.1 - Liczba projektów dot. integracji nadzoru morskiego	1,00	Number	✓

Uzasadnienie dla połączenia środków EFMR (potwierdzone w ewaluacji ex ante i analizie SWOT)

Priorytet jest realizowany w celu wprowadzania wspólnego mechanizmu CISE przez inwestycje i upowszechnianie dobrych praktyk oraz w celu propagowania ochrony środowiska morskiego i rozpowszechniania wiedzy na temat stanu środowiska morskiego. O pomoc będą mogły ubiegać się organy, instytucje oraz jednostki zajmujące się nadzorem morskim, gromadzeniem danych, wymianą informacji objętych mechanizmem CISE oraz kontrolą, a także w zakresie propagowania ochrony środowiska morskiego, jednostki naukowe i uczelnie, instytucje, podmioty publiczne i prywatne prowadzące działalność szkoleniową na terytorium RP. Pomoc w ramach priorytetu może być przeznaczona na projekty inwestycyjne, upowszechniające dobre praktyki, projekty szkoleniowe związane z wdrażaniem i realizacją mechanizmu CISE. Ponadto pomoc może być skierowana na operacje szkoleniowe i informacyjne dot. ochrony środowiska morskiego oraz operacje dot. współpracy krajowej i międzynarod. w zakresie Strategii Morza Bałtyckiego 2020

3.4 Opis komplementarności programu z innymi europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi

3.4.1 Uzgodnienia dotyczące komplementarności i koordynacji z innymi europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi (EFSI) oraz z innymi odpowiednimi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania EFMR

Zakres wsparcia realizowanego w ramach PO RYBY 2014–2020 jest komplementarny ze wsparciem programów realizujących cele Umowy Partnerstwa.

Aby ta komplementarność była pełna będzie ona zapewniona zarówno na etapie programowania, jak i w całym okresie realizacji PO RYBY 2014–2020.

Przede wszystkim, ścisła koordynacja została zapewniona już na etapie przygotowania interwencji programów operacyjnych realizujących Umowę Partnerstwa, m.in. w ramach Zespołu Międzyresortowego do spraw programowania i wdrażania funduszy UE, w skład którego wchodzi wszystkie instytucje zarządzające programami krajowymi i regionalnymi, jak również instytucje oraz resorty pełniące najczęściej funkcje instytucji pośredniczących (IP).

Głównym założeniem komplementarności Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) z innymi funduszami EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne) jest to, iż w przypadku **celów tematycznych 3, 4, 6 i 8** będzie brana pod uwagę tzw. sektorowość EFMR. Innymi słowy, w przypadkach działań i środków, które mogą być realizowane z więcej niż jednego programu operacyjnego i funduszu EFSI, PO RYBY 2014–2020 będzie uzupełniał działania realizowane na szerszą skalę z tychże programów. Punktem odniesienia jest natomiast sektor rybactwa. W zależności od zakresu operacji, będzie to typ beneficjenta (rybak, armator, hodowca ryb, organizacja rybacka) lub sektor gospodarki, tj. w przypadku EFMR, będzie to gospodarka rybacka.

Przykładowo, w zakresie celu tematycznego 3 – *Wzmocnienie konkurencyjności MŚP sektora rybołówstwa i akwakultury*, wsparcie będzie obejmowało szeroko pojęty rozwój i modernizację gospodarstw sektora akwakultury PO RYBY 2014–2020 oraz w ograniczonym zakresie statków rybackich i firm przetwórstwa ryb z sektora MŚP. Będzie ono komplementarne w stosunku do innych programów operacyjnych, które będą finansować inwestycje na rzecz podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, ale w zakresie innych sektorów gospodarki (EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego), czy też rolnictwa (EFRROW - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Podobnie, w zakresie celu tematycznego 4 – *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*, w ramach PO RYBY 2014–2020 będą realizowane inwestycje w akwakulturze i rybołówstwie w zakresie zwiększania efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Wsparcie to będzie komplementarne w stosunku do innych programów operacyjnych, które finansować będą inwestycje na rzecz

wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, ale w zakresie innych sektorów gospodarki (EFRR), czy też rolnictwa (EFRROW).

Nieco odmienne, co do zasady, będą kryteria komplementarności w zakresie celu tematycznego 6 – *Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami*. Tutaj operacje będą realizowane generalnie na rzecz ochrony środowiska oraz bioróżnorodności wód morskich i śródlądowych i będą dotyczyć wpływu działalności rybackiej na środowisko. Dlatego, komplementarnie będą uzupełniane działania z innych funduszy EFSI dotyczące ochrony środowiska i wpływające na działalność rybacką. Jakkolwiek można przyjąć, że najczęściej będą to, jak w ww. celach tematycznych, podmioty sektora rybackiego lub instytucje.

Innym podejściem będzie się charakteryzować komplementarność w zakresie celu tematycznego 8 – *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*. PO RYBY 2014–2020 realizować będzie ten cel przez podejście Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, które z założenia będzie powodowało przenikanie się kilku funduszy EFSI. Co za tym idzie, szczegółowa komplementarność będzie musiała zostać wytyczona na poziomie strategii opracowanych przez Rybackie Lokalne Grupy Działania. W szczególności dotyczy to tych, które zobowiązują się realizować tzw. strategie wielofunduszowe.

Szczegółowe zasady i elementy komplementarności oraz ewentualnych działań zbieżnych w kilku funduszach będą określone na gruncie krajowym, we współpracy wszystkich resortów odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi programami operacyjnymi.

Odnosnie do ZIT, EFMR nie będzie realizował, ani uzupełniał tego narzędzia. Wynika to przede wszystkim z charakterystyki sektora rybackiego który, z pewnymi wyjątkami, koncentruje się na obszarach wiejskich lub miejsko-wiejskich lub w okolicach portów. Jednocześnie, EFMR jest funduszem stricte sektorowym, a nie terytorialnym (z wyjątkiem RLKS). Przy czym, zgodnie z Umową Partnerstwa, należy wskazać, iż ZIT będą realizowane obligatoryjnie na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. Na tych obszarach natomiast, z powyższych powodów, co do zasady, nie planuje się realizacji PO RYBY 2014–2020.

EFMR w pewnym zakresie będzie wspierać działania realizowane w Polsce w ramach Programu LIFE. Obecny Program LIFE – program działań na rzecz środowiska i klimatu, obejmujący perspektywę finansową 2014–2020, jest kontynuacją instrumentu finansowego LIFE+ funkcjonującego w latach 2007–2013.

Szczególnie ważnym będzie udział EFMR w realizacji jednego z celów ogólnych Programu LIFE na lata 2014–2020, mianowicie wspieranie przejścia w kierunku gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, niskoemisyjnej i odpornej na zmiany klimatu, ochrona i poprawa jakości środowiska oraz zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej, w tym wspieranie sieci „Natura 2000” i przeciwdziałanie degradacji ekosystemów.

W tym zakresie EFMR będzie uzupełniał Program LIFE w odniesieniu do zasobów wodnych. Ponadto, będzie uczestniczył w promowaniu ochrony środowiska i walorów przyrodniczych obszarów morskich, m. in. przez działania w zakresie Zintegrowanej Polityki Morskiej. Może być również wspierane przygotowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci NATURA 2000, wspieranie obszarów ochrony przestrzennej, a także zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci NATURA 2000.

Wykaz oraz zakres projektów realizowanych w ramach Programu LIFE znajduje się pod ścisłą kontrolą jednostki koordynującej wdrażanie tego programu, tj. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Innym instrumentem UE, mogącym być komplementarnym z EFMR jest Program COSME. Stanowi on kontynuację inicjatyw i działań realizowanych dotychczas w ramach *Programu Ramowego Konkurencyjności i Innowacyjności* (CIP – Competitiveness and Innovation Programme), w szczególności w części dotyczącej przedsiębiorczości i innowacyjności (Entrepreneurship and Innovation Programme). W zakresie tego programu, w latach 2014–2020, EFMR będzie komplementarny z obszarem „zasoby wodne”. Z EFMR będą bowiem wspierane operacje na rzecz innowacji w sektorze rybołówstwa, akwakultury i przetwórstwa.

EFMR jest ważnym instrumentem zapewniającym finansowanie założeń i działań Zintegrowanej Polityki Morskiej (ZPM). Program Operacyjny „Rybnictwo i Morze” obejmuje wybrane elementy służące realizacji ZPM, tj. promowanie ochrony środowiska morskiego oraz integrację systemów nadzoru morskiego. Natomiast większość projektów służących wdrażaniu instrumentów przekrojowych ZPM (wiedza o morzu, integracja systemów monitoringu i nadzoru morskiego oraz morskie planowanie przestrzenne) będzie finansowane w ramach zarządzania bezpośredniego. Zarządzanie bezpośrednie obejmie projekty służące rozwojowi i realizacji zintegrowanego zarządzania kwestiami dotyczącymi obszarów morskich i przybrzeżnych, wspierania trwałego wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i innowacji w sektorach gospodarki morskiej oraz promowaniu ochrony środowiska morskiego.

W osiągnięciu celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności w realizacji celów wspólnego mechanizmu wymiany informacji (ang. *Common Information Sharing Environment CISE*) oraz morskiego planowania przestrzennego duże znaczenie będzie miała interwencja EFMR. MSP jest narzędziem służącym lepszemu podejmowaniu decyzji oraz osiągnięciu kompromisów pomiędzy konkurującymi ze sobą rodzajami działalności człowieka i interesami sektorowymi.

Działania realizowane w ramach EFMR będą mogły być wsparte programami EWT Południowy Bałtyk oraz Programem Region Morza Bałtyckiego, finansowane w ramach EFRR. Niemniej ważnym będzie Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

W zakresie niebieskiego wzrostu (Blue Growth) i niebieskich miejsc pracy jako elementów ZPM szczególne znaczenie mają skoordynowane interwencje podejmowane – zgodnie z zasadami podziału interwencji - zarówno z poziomu krajowego, jak i we właściwych regionach (głównie nadmorskich) w szczególności w zakresie infrastruktury portowej i dostępu do portów, energii wiatrowej, innowacji, ochrony środowiska, rybołówstwa czy turystyki. Niektóre z podejmowanych działań – w obszarze turystyki, ochrony dziedzictwa naturalnego - mogą przyczyniać się do upowszechniania wiedzy o morzu. Działania EFSI będą uzupełniać działania legislacyjne, planistyczne oraz inwestycyjne podejmowane ze środków finansowych innych niż EFSI, w ramach realizacji przez Polskę ZPM UE.

3.4.2 Główne działania planowane w celu osiągnięcia zmniejszenia obciążeń administracyjnych

W celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów PO RYBY 2014–2020 IZ w porozumieniu z IP zamierza wdrożyć rozwiązania niwelujące ewentualne utrudnienia w dostępie do środków finansowych pochodzących z EFMR. Uproszczenia dla beneficjentów zostaną określone w przepisach krajowych aktów prawnych, instrukcjach, czy też innych dokumentach.

Przy opracowaniu systemu wdrażania PO RYBY 2014-2020 Instytucja Zarządzająca opierała się na szeregu analiz i rekomendacji pokontrolnych i ewaluacyjnych. Są to w szczególności:

- badanie ewaluacyjne umów o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich oraz działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych Instytucji Zarządzającej. Wyniki tej ewaluacji wskazały m. in. obszary zmian i uproszczeń kwestii formalnych związanych z funkcjonowaniem Lokalnych Grup Rybackich oraz zwiększona liczba szkoleń dla członków komitetów weryfikujących projekty w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju przez Lokalną Grupę Działania. – Agrotec Polska Sp. Z o.o., 2013;
- ekspertyza dotycząca założeń metodologii obliczania współczynnika rybackości do wyznaczania „obszaru rybackiego i obszaru akwakultury”. Wskazuje ona najbardziej obiektywne i najmniej czasochłonne dla beneficjentów możliwe formy weryfikacji faktycznego poziomu gospodarki rybackiej na danym obszarze - IRŚ, 2014;
- Analiza stanu infrastruktury w portach rybackich i przystaniach pod kątem dalszych potrzeb inwestycyjnych - MIR-PIB, 2013;
- Opracowanie założeń programu udzielania pomocy finansowej wspierającej rozwój akwakultury świadczącej usługi środowiskowe, w ramach PO RYBY 2014-2020 – IRŚ, 2015;

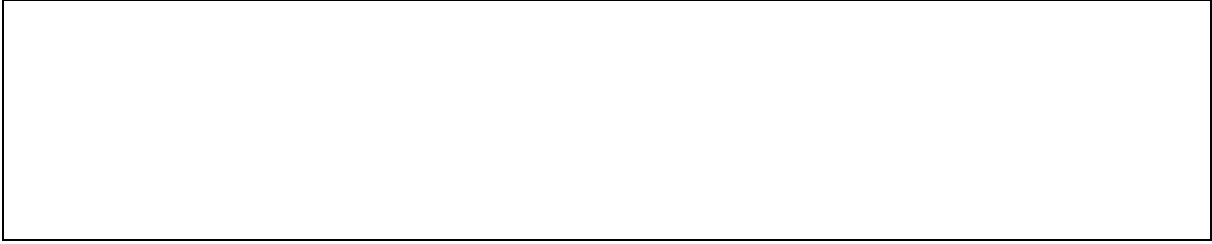
- Raporty pokontrolne Biura Kontroli Instytucji Zarządzającej, Najwyższej Izby Kontroli, Instytucji Audytowej – lata 2011-2014

Ponadto, IZ zwróciła się do ARiMR z prośbą o dokonanie analizy głównych problemów dla beneficjentów i możliwych do wprowadzenia w nowym okresie programowania uproszczeń administracyjnych oraz prawnych.

Do najważniejszych wniosków należy zaliczyć takie kwestie jak:

- zminimalizowanie liczby załączników do wniosku o dofinansowanie przez weryfikację informacji przy pomocy narzędzi elektronicznych/internetowych, rezygnacja z wymogu przedstawiania zaświadczeń na rzecz składania oświadczeń, rezygnacja z obowiązku złożenia ważnych certyfikatów, pod warunkiem, iż będzie możliwa weryfikacja wymaganych informacji w udostępnionych przez inne podmioty bazach danych (np. dane zawarte w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej - CEiDG, informacje udostępnione przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, urząd skarbowy),
- **uproszczenie dokumentacji** związanej z aplikowaniem o przyznanie pomocy, w tym ograniczenie do niezbędnego minimum wymaganych dokumentów,
- **wdrożenie koncepcji** projektów grantowych, to znaczy operacji, w których beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed IP jest Rybacka Lokalna Grupa Działania, i to ona jest wskazywana w systemie jako beneficjent; operacja taka składa się z szeregu projektów o małym budżecie, których realizatorami są różnorodne podmioty działające na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju. Beneficjenci wszelkie formalności załatwiają bezpośrednio w Rybackiej Lokalnej Grupie Działania,
- korzystanie z **systemu zaliczkowego**,
- wprowadzenie trybu konkursowego, zamiast obecnie obowiązującego, tzw. „systemu olimpijskiego”, w przypadku bardziej skomplikowanych operacji, takich jak projekty pilotażowe, innowacyjne i niektórych operacji inwestycyjnych – pozwoli to na wybór jakościowy najbardziej wartościowych i istotnych dla sektora rybackiego projektów (dotychczas bowiem najważniejszym elementem przy weryfikacji tego typu operacji, oprócz spełnienia wymogów formalnych i kwalifikowalności kosztów, był termin złożenia wniosku o dofinansowanie).

Powyższe działania zostaną zrealizowane na etapie projektowania krajowych aktów prawnych wdrażających PO RYBY 2014–2020 lub podczas posiedzeń odpowiednich ciał doradczych do spraw wdrażania PO RYBY 2014–2020, o których mowa powyżej.

3.5 Informacje na temat strategii makroregionalnych lub strategii morskich (w stosownych przypadkach)

Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze”, ze względu na położenie geograficzne Polski, będzie jednym z instrumentów finansowych przyczyniających się do realizacji celów *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB)*.

Jako że rybnactwo jest gałęzią gospodarki morskiej, jak również nieodłącznym elementem ekosystemu wód morskich, do realizacji SUE RMB będą się przyczyniać w głównej mierze działania na rzecz wdrażania Wspólnej Polityki Rybnactwa. Dodatkowym elementem będzie wsparcie na rzecz Zintegrowanej Polityki Morskiej, która ma na celu m. in. szerzenie wiedzy o morzu oraz poprawę integracji nadzoru morskiego i współpracy w tym zakresie. Wśród poruszonych w SUE RMB kwestii ważną rolę odgrywa akwakultura prowadzona na morzu. W tym kontekście należy zauważyć, iż w Polsce, głównie ze względów przyrodniczych (ukształtowanie wybrzeża), ale również ekonomicznych i związanych z tradycjami rybnackimi, w zasadzie nie występuje tego typu akwakultura. Pewne możliwości jej rozwoju będą stworzone w ramach PO RYBY 2014–2020, jednakże nie należy się spodziewać rozwoju tego sektora rybnactwa.

Jednocześnie jednak, wsparciem dla realizacji SUE RMB mogą być pewne działania środowiskowe związane z wodami śródlądowymi, które będą służyć ochronie wód płynących, jak również ochronie i zachowaniu zagrożonych gatunków ryb, w tym dwuśrodowiskowych, oraz bioróżnorodności. Znaczenie może mieć między innymi finansowanie planów restytucji węgorza, czy też w ograniczonym zakresie budowa tzw. „przepławek”, które zapewnią ciągłość morfologiczną rzek.

Na podstawie analizy wszystkich możliwych do zrealizowania przy udziale środków finansowych EFMR priorytetów oraz Środków Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” należy stwierdzić, iż wdrożenie poniższych Środków przyczyni się do realizacji następujących obszarów priorytetowych w ramach celu tematycznego 1. *Ocalenie morza SUE RMB*:

PA Agri – Wzmocnienie trwałego rozwoju rolnictwa, leśnictwa i rybnactwa:

- w ramach priorytetu 1 *Promowanie rybnactwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy* będą realizowane w szczególności następujące Środki:
  - *Zmniejszanie oddziaływania rybnactwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów do ochrony gatunków,*
  - *Trwale zaprzestanie działalności połowowej,*
  - *Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej,*
  - *Wsparcie na rzecz systemów przyznawania uprawnień do połowów,*
  - *Wsparcie na rzecz opracowywania i wdrażania środków ochrony oraz współpraca regionalna,*

- *Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza,*
- *Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich oraz systemy rekompensat w ramach zrównoważonej działalności połowowej - systemy rekompensaty za szkody wyrządzone połowom przez ssaki i ptaki chronione,*
- *Różnicowanie i nowe formy dochodów;*

- w ramach priorytetu 3 realizowane będą w szczególności następujące Środki:

- *Gromadzenie danych,*
- *Kontrola i egzekwowanie.*

PA Agri – Różnorodność biologiczna – zachowanie naturalnych stref oraz różnorodności biologicznej, w tym również łowisk:

- w ramach priorytetu 1 *Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy* będą realizowane w szczególności następujące Środki:

- *z art. 40 ust. 1 lit. a EFMR,*
- *z art. 40 ust. 1 lit. b-g, i EFMR*

- w ramach priorytetu 6 będą realizowane w szczególności następujące Środki:

- *z art. 80 ust. 1 lit. a EFMR,*
- *z art. 80 ust. 1 lit b EFMR,*
- *z art. 80 ust. 1 lit. c EFMR.*

4. WYMAGANIA DOTYCZĄCE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW W RAMACH EFMR

4.1 Opis szczególnych potrzeb obszarów Natura 2000 i wkładu programu w ustanowienie spójnej sieci obszarów odbudowy stad ryb, określonych w art. 8 rozporządzenia w sprawie WPRyb

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest formą ochrony przyrody wprowadzoną w PL w 2004 r. jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem PL do UE. Głównym celem jej funkcjonowania jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Ustanowienie obszarów Natura 2000 swoim zasięgiem obejmuje całą Polskę, tworząc spójną sieć ekologiczną specjalnych obszarów ochrony ptaków i ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. W szczególności, w polskich obszarach morskich zostało wyznaczone łącznie 17 obszarów specjalnej ochrony ptaków i siedlisk. Dla każdego z tych obszarów zostanie opracowany plan ochrony, a obecnie trwają prace nad sporządzeniem projektów takich planów przez organy sprawujące nadzór nad obszarami i jest planowane ich wprowadzenie w życie przez Min. Środowiska. Plany ochrony określają między innymi warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków oraz sposoby monitoringu zarówno stanu ochrony siedlisk i gatunków jako realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków.

Środki finansowe pochodzące z PO będą wspierać: działania związane z zarządzaniem chronionymi obszarami morskimi, w tym obszarami Natura 2000, i chronionymi gatunkami morskich ryb oraz ptaków i ssaków, opracowaniem i wdrożeniem środków ochrony wynikających z rozporządzenia w sprawie WPRyb (środki ochrony i zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morza oraz ograniczających niechciany przyłów). PO wspierać będzie także innowacyjne projekty (bardziej selektywne lub alternatywne narzędzia połowowe w celu ograniczenia odrzutów), rozwój nowych technologii, obniżających negatywny wpływ działalności połowowej lub hodowli na środowisko (np. ograniczenia fizycznego i biologicznego oddziaływania połowów na ekosystem lub dno morskie, usuwanie porzuconych narzędzi połowowych, budowa lub instalacja urządzeń służących ochronie i rozwojowi fauny i flory wodnej, gromadzenie danych i doradztwo naukowe oraz zacieśnianie współpracy między rybakami, a naukowcami. Dodatkowo, Polska zaplanowała działania w PO w zakresie ochrony fok szarej i morswina nie odnosząc się bezpośrednio do Priorytetowych Ram Działań dla Sieci NATURA 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020. Takie podejście gwarantuje większą elastyczność i przyniesie lepsze korzyści w rezultatach wykonania wskaźników PO.

PL wykorzysta EFMR w kierunku badań zmierzających do identyfikacji obszarów odbudowy zasobów w polskich wodach morskich w celu wsparcia KE w ustanowieniu spójnej sieci obszarów odbudowy zasobów rybnych.

EFMR nie przyczyni się istotnie do powstania planów ochrony morskich obszarów Natura 2000, bo w momencie jego wejścia w życie będą one prawie gotowe (wyjątek Ławica

Słupska PLC 990001). EFMR może przyczynić się do wdrażania powstałych planów, np. rozwoju monitoringu wpływu rybołówstwa na ekosystemy morskie i dostosowania w przyszłości metod i narzędzi połowowych minimalizujących przyłów chronionych gatunków. Przewidziane jest dofinansowanie z EFMR działań wskazanych w G.1.c PAF, np.: zakup pingerów przez rybaków, testowanie i wdrażanie narzędzi i technik połowowych ograniczających przyłowy, rekompensaty za zniszczone narzędzia połowowe, działania edukacyjne i informacyjne dla rybaków o raportowaniu przypadkowych połowów i zagrożeniu ekosystemów morskich odpadami, badania wpływu rybołówstwa na dno morskie.

4.2 Opis planu działania dotyczącego rozwoju, konkurencyjności i zrównoważonego charakteru łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego

Nie dotyczy. Przygotowanie planu działań na rzecz rozwoju, konkurencyjności i zrównoważonego rybactwa przybrzeżnego na niewielką skalę jest uzależnione od dysponowania co najmniej 1 000 tego typu jednostek przez państwo członkowskie. W rejestrze polskiej floty rybackiej natomiast figuruje 675 jednostek z segmentu floty przybrzeżnej.

4.3 Opis sposobu obliczania uproszczonych kosztów zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. b) – d) RWP

W ramach PO RYBY 2014–2020 przewiduje się zastosowanie uproszczonych kosztów zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. d rozporządzenia o wspólnych przepisach, tj. w zakresie stawek ryczałtowych.

Obliczenie uproszczonych kosztów następuje zgodnie z ustaloną podstawą (kategorią kosztów, np. koszty bezpośrednie) w zależności od wysokości przedstawianych do rozliczenia wydatków, zgodnych z budżetem operacji. Wskaźnik podlega weryfikacji zarówno na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, jak i końcowego rozliczenia operacji. Na wysokość stawki ryczałtowej mają wpływ nie tylko właściwe koszty wykazane we wnioskach o płatność, lecz również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, które są dokonywane w ramach operacji (np. w związku z szacunkowym budżetem lub korektami finansowymi).

Kwotą ryczałtową jest określona w umowie o dofinansowanie kwota uzgodniona za wykonanie określonego we wniosku przedsięwzięcia na etapie zatwierdzania operacji do realizacji.

Artykuł 54. Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe – kwoty płatności ryczałtowych są obliczane na podstawie różnicy w kosztach eksploatacji pomiędzy tradycyjną metodą chowu i hodowli ryb, a metodą zasobooszczędną.

Dodatkowe informacje na temat działań, które będą wdrażane przez płatności ryczałtowe, pojawią się po aktualizacji przez KE rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014, str. 5).

Artykuł 69 ust. 1 – Wkłady rzeczowe – W ramach realizowanych operacji, beneficjent będzie mógł wnieść wkład własny w formie robót budowlanych, towarów, usług, gruntów i nieruchomości, w stosunku do których nie dokonano żadnych płatności w gotówce potwierdzonych fakturami lub dokumentami o równoważnej wartości dowodowej. Wkład ten może stanowić wydatek kwalifikowalny jeśli spełnia warunki określone w art. 69(1) rozporządzenia 1303/2014.

4.4 Opis sposobu obliczania dodatkowych kosztów lub utraconych dochodów zgodnie z art. 97

Artykuł 54. Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe –

Wsparcie w ramach środka Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe będzie udzielane z uwzględnieniem poniesionych kosztów lub utraconych dochodów przez beneficjentów wnioskujących o wsparcie, w szczególności mając na uwadze:

- lokalizację obiektów stawowych na obszarach NATURA 2000 (art. 54 ust. 1 lit. a). Rekompensaty będą uwzględniały m.in. zwiększenie kosztów działalności, wzrost strat w pogłowiu ryb i obniżenie tempa ich przyrostów, jak również ograniczenie możliwości produkcyjnych stawów. Lokalizacja obiektów stawowych na obszarze NATURA 2000 wiąże się z istotnym obniżeniem dochodowości oraz ponoszeniem dodatkowych kosztów związanych z wymaganiami prawno-administracyjnymi.

- utrzymywanie i rozmnażanie zwierząt wodnych w warunkach ex situ (art. 54 ust. 1 lit. b). Rekompensaty będą stanowiły część kosztów ponoszonych przez hodowców, związanych z utrzymaniem stad tarlaków i selektów będących „żywymi bankami genów”. Działanie będzie dotyczyć gatunków ryb szczególnie cennych ze względów gospodarczych i bezpieczeństwa żywnościowego (linie hodowlane oraz zagrożone gatunki wędrowne).

- realizację wymogów wykraczających poza zwykłe stosowanie prawa unijnego i krajowego, związanych ze środowiskiem wodnym, sprzyjających ochronie środowiska i różnorodności biologicznej oraz zachowaniu tradycyjnych cech terenów akwakultury (art. 54 ust. 1 lit. c). Wsparcie będzie dotyczyło m.in. ograniczeń produkcyjnych, odpowiedniego wykaszania grobli oraz roślinności wynurzonej, produkcji dodatkowych gatunków ryb, wapnowania stawów, utrzymania i udostępniania ścieżek edukacyjnych, które będą przekładały się na dodatkowe koszty.

Metoda obliczania poniesionych kosztów lub utraconych dochodów będzie uwzględniała takie elementy jak uśrednione, standardowe roczne poziomy produkcji stawów, średnie dochody w sektorze karpowym, średni koszt produkcji 1 kg ryb, jednostkowe koszty pracy, opłaty ekologiczne, a także szacunki kosztów materiałów i usług oraz utraconych dochodów opracowane przez Instytut Rybactwa Śródlądowego.

Wzory obliczania rekompensat za dodatkowe koszty związane z agresją Rosji w Ukrainie

(szczegółowe metodologie znajdują się w załączniku Metodologie obliczania rekompensat finansowych)

Rybolówstwo morskie:

$$KD_{\text{rm}} = \text{SUMA (od } k=1 \text{ do } n) [K_b \cdot (S_{Wkb} - S_{Wb})] \cdot W_O$$

Gdzie:

K_b – koszt bazowy w roku 2020,

S_{Wkb} – stopa wzrostu danego kosztu bazowego,

S_{Wb} – stopa wzrostu inflacji bazowej (3,3%,)

W_O – współczynnik okresu (0,852).

Rybolówstwo śródlądowe

$$R [\text{zł}] = \text{Pow} [\text{ha}] \cdot S,$$

Gdzie:

R – rekompensata należna beneficjentowi

Pow – całkowita powierzchnia użytkowanych obwodów rybackich na dzień złożenia wniosku,

S – stawka jednostkowa wyrażona w zł pomocy przypadającej na 1 ha użytkowanych obwodów rybackich, odpowiadająca szacowanemu wzrostowi kosztów w następstwie wojny na Ukrainie, wyliczona jako 6,0578 zł/ha.

Akwakultura

$R \text{ [zł]} = P \text{ ref. [zł]} * S (\%),$

Gdzie:

R – rekompensata należna beneficjentowi,

P ref – przychody ze sprzedaży ryb i ikry w roku odniesienia,

S – współczynnik wyrażony w % odpowiadający szacowanemu wzrostowi kosztów w następstwie wojny w Ukrainie, wynoszący 9,0534%.

Przetwórstwo:

$R \text{ [zł]} = P \text{ ref. [zł]} * S (\%),$

Gdzie:

R – rekompensata należna beneficjentowi pomocy

P ref – przychody ze sprzedaży ryb i ikry w roku referencyjnym

S – stawka jednostkowa wyrażona w %, odpowiadająca szacowanemu wzrostowi kosztów w następstwie wojny na Ukrainie, wynosi 6,6373%

4.5 Opis sposobu obliczania rekompensaty zgodnie z odpowiednimi kryteriami określonymi dla każdego z działań podejmowanych na podstawie art. 40 ust. 1, art. 53, 54, 55, 67 i art. 69 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 508/2014

Art.40(1)(h)

Rekompensaty (R) będą stanowić równowartość połowu uszkodzonego przez ssaki lub ptaki chronione, pod warunkiem potwierdzenia przez IRM zdarzenia oraz dołączenia dokumentacji powstałej szkody. Wysokość R ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez śr. cenę rynkową danego gatunku wynikającą z elektronicznego systemu raportowania połowów, na dzień wystąpienia szkody, a w przypadku braku takich danych, bierze się pod uwagę śr. cenę rynkową wynikającą z tego systemu na dzień roboczy poprzedzający dzień, w którym wystąpiła szkoda. Pomoc wypłacana będzie raz na kw.

Art.54

Zasadą R będzie ich dobrowolność. Beneficjentami (B) będą posiadacze stawów karpiowych (SK) (pow.≥1ha). B zobowiązany będzie do wdrożenia wymogów co najmniej w 1 stawie, natomiast w całym obiekcie chowu i hodowli ryb będzie zobowiązany do przestrzegania dobrych praktyk. R będą wypłacane 1 w roku, ale zostaną obliczone na pocz. 5-let. okresu. R będą przyznawane za utratę dochodu bądź ponoszonych dodatkowych kosztów zw. z prowadzonym gosp. rybackim. Podstawą utraty dochodów jest występowanie ptaków, które znacząco przyczyniają się do wyjadania paszy (dzikie gęsi, łabędzie) oraz powodują straty w rybostanie (kormoran), które pomniejszają dochód o ok 40% w skali roku. Utrzymanie kultury dna stawów, dbałość o stan infr., m.in. przez wykaszanie grobli stawowych, dają trwałe i pozytywny skutek, także dla środ. nat. Zachowanie pozaprod. walorów SK jest możliwe dzięki utrzymaniu produkcji karpia. Usytuowanie SK na obszarach N2000 powoduje zwiększenie kosztów działalności, wzrost strat w pogłowiu ryb i obniżenie tempa ich przyrostów, jak również ograniczenie możliwości produkcyjnych SK.

Art.55(1)(b)

R będą udzielane za koszty ponoszone w związku z tymcz. zawieszeniem lub ograniczeniem prod. i sprzedaży lub dodat. kosztami składowania. Pomocą objęte zostaną podm. uprawnione do chowu lub hodowli ryb. R wyniesie 10% wart. przych. ze sprzedaży netto, stanowiącej sumę wart. prod. sprzedanej netto, materiału zarybieniowego i obsadowego oraz ikry przeznaczonej do konsumpcji i zostanie wypłacona w 2 transzach.

Pomoc dla podmiotów wykonujących działalność gospodarczą oznaczoną kodem PKD 03.22.Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych, jest obliczana zgodnie ze wzorem:

$$R=S \times N$$

gdzie:

R—to kwota rekompensaty,

S—to wartość rocznych przych. ze sprzedaży netto, stanowiącą sumę wart. netto prod. sprzedanej ryb, skorupiaków, mięczaków, materiału zarybieniowego i obsadowego oraz ikry przeznaczonej do konsumpcji, wyprodukowanych w stawach rybnych i innych urządzeniach służących do chowu lub hodowli, uzyskaną z tytułu wykonywania działalności PKD 03.22.Z, oznaczoną na podstawie dokumentów księgowych, innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej albo sprawozdania statystycznego RRW-22 za rok 2018,

N—to współczynnik wsparcia równy 0,1.

Art.67

Składowanie prod. ryb. jest możliwe, gdy zostały wprowadzone do obrotu przez uznane organizacje producentów (OP), nie znaleziono na nie kupca po cenie progowej (CP), spełnione zostały warunki z art. 31 rozp. 1379/2013. CP jest $\leq 80\%$ śr. waż. ceny dla danego produktu na obszarze uznania w ciągu 3 lat poprzedzających rok, dla którego jest ustalana. Min. wł. ds. ryb. podaje do publicznej wiadomości także kwotę kosztów techn. i fin. stosowania mechanizmu składowania 1 t produktów, obliczaną każdego roku zgodnie z art. 67(4) EFMR, uwzgl. informację NBP o śr. % kredytów PLN dla przeds. na rach. bież. w m-c poprzedzającym rok połowowy, w którym stosuje się mechanizm składowania.

Art.69(3)

Pomoc udziela się zakładom przetw. ryb. będącym MŚP. Zwiększone wsparcie przysługiwać będzie zakładom, które wykorzystują surowiec pochodzący z połowów krajowych w ilości powyżej 75% włk. prod. Wysokość pomocy będzie obliczana zgodnie ze wzorem:

$$R=O \times N$$

gdzie:

R—to kwota wsparcia kapitału obrotowego (KO),

O—to roczny przych. netto zakładu przetw. prod. ryb. z tytułu sprzedaży prod. ryb. lub akw. uzyskany z wykonywania działalności gosp. zw. z przetwarzaniem i konserwowaniem ryb, skorupiaków i mięczaków,

N—to współczynnik wsparcia KO wynoszący 5%. Wys. współczynnika ustalono na podstawie wielkości środ. fin., które ogółem będą mogły być przeznaczone na realizację tego działania oraz zakładanej liczby B, którzy do końca obecnego okresu programowania skorzystają z tego wsparcia (200 podm.), jako maks. możliwą do realizacji wartość, pozwalającą na utrzymanie miejsc pracy.

Polska nie planuje wdrażać działań z art. 53, oraz art. 56(1)(f).

4.6 W przypadku środków w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej na podstawie art. 34 rozporządzenia (UE) nr 508/2014 taki opis musi obejmować cele i środki, jakie należy podjąć w celu zmniejszenia zdolności połowowej zgodnie z art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013. Należy również zamieścić opis metody obliczania premii przyznawanej na mocy art. 33 i 34 rozporządzenia (UE) nr 508/2014.

Artykuł 34. *Trwale zaprzestanie działalności połowowej*

W zakresie metodologii obliczania rekompensat za trwale zaprzestanie działalności połowowej (w tym drewno), zastosowanie będą miały stawki dotychczas stosowane w Polsce tj. obliczane na podstawie załącznika IV do rozporządzenia RADY (WE) NR 2792/99 z dnia 17 grudnia 1999 roku *ustanawiającego szczegółowe zasady i uzgodnienia dotyczące pomocy strukturalnej Wspólnoty w sektorze rybołówstwa.*

Wysokość stawek pomocy za złomowanie statku rybackiego będzie wynosić, w przypadku statku o pojemności (w GT):

- 1) mniejszej niż 10 GT - równowartość w złotych kwoty 11.000 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 2.000 euro;
- 2) od 10 GT do mniejszej niż 25 GT- równowartość w złotych kwoty 5.000 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 62.000 euro;
- 3) od 25 GT do mniejszej niż 100 GT - równowartość w złotych kwoty 4.200 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 82.000 euro;
- 4) od 100 GT do mniejszej niż 300 GT - równowartość w złotych kwoty 2.700 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 232.000 euro;

5) od 300 GT do mniejszej niż 500 GT - równowartość w złotych kwoty 2.200 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 382.000 euro;

6) od 500 GT - równowartość w złotych kwoty 1.200 euro za każde GT oraz dodatkowo równowartość w złotych kwoty 882.000 euro.

Do ustalenia wysokości pomocy za złomowanie statku rybackiego stosuje się stawki określone powyżej:

1) zwiększone o 10 % - w przypadku gdy wniosek o dofinansowanie został złożony w 2015 r.;

2) zwiększone o 10 % - w przypadku gdy wniosek o dofinansowanie został złożony w 2016 r.

Po zapoznaniu się z „Non paper on permanent cessation schemes and scrapping premiums”, PL nie widzi zawyżonej wysokości pomocy dla potencjalnego beneficjenta w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej.

Artykuł 33. Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej

Wsparciem objęte będą segmenty floty zdefiniowane w Planie Działania jako niezrównoważone. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 12 i 13 rozporządzenia nr 1380/13, PL może objąć pomocą całą flotę połowiącą na obszarze, w którym została ograniczona lub zakazana działalność połowowa. Pomocą objęci zostaną armatorzy spełniający łącznie poniższe warunki:

1) posiadają w SZP dwa gatunki limitowane;

2) ich jednostka rybacka wprowadzona została do ERS do 01.01.2011 r.;

3) prowadzą aktywne rybołówstwo zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim.

Pomoc będzie udzielana na okres maks. 6 m-cy a jej wysokość uzależniona będzie od długości jednostki. Na wysokość pomocy będą miały wpływ czynniki: opłata portowa (20-45 zł/dzień), składki ZUS i inne opłaty armatora na załogantów (80-140 zł/dzień), koszty ubezpieczenia (11-25 zł/dzień), część utraconych zysków wynikających z braku połowów (250-1050 zł/dzień). Szczegółowe warunki przyznania pomocy zostaną dookreślone w prawodawstwie krajowym.

W 2020 r. z uwagi na uruchomienie pomocy z art. 33.1.d, pomocą w ramach art. 33.1.a,c objęci zostaną wyłącznie armatorzy statków o długości do 12 m, którzy w latach 2015-2020 wykazali przynajmniej w jednym roku połowy łososia lub troci w pasie 4 Mm od brzegu.

Okres postoju w 2020 r. nie może pokrywać się z okresem postoju, za który beneficjent otrzymał dofinansowanie z art. 33.1.d..

Art. 33(1)(d) Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej (COVID-19)

Rekompensaty będą udzielane armatorom jednostek rybackich, którzy w okresie od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. podjęli decyzję o zaprzestaniu prowadzenia działalności połowowej z uwagi na wystąpienie pandemii COVID-19. Pomoc udzielana będzie za zaprzestanie działalności połowowej, trwające nie mniej niż 14 dni. Kwoty pomocy określono w podziale na pięć segmentów długościowych floty (<10m; 10-11,99m; 12-18m; 18,01-24m; >24m).

Przy ustalaniu stawek pomocy za 1 dzień postoju wzięto pod uwagę wysokość opłat portowych (25-170 zł), składki ZUS i inne opłaty ponoszone w związku z zatrudnieniem własnym oraz pracowników, w zależności od liczby pracowników oraz ich kwalifikacji (200-500 zł), koszty ubezpieczenia (15-80 zł), część utraconych zysków wynikających z braku połowów (300-3000 zł), koszty dodatkowe, m.in. za oleje, smary, paliwo (200-2000 zł).

Stawka za jeden dzień tymczasowego zaprzestania działalności połowowej dla poszczególnych segmentów statków rybackich zostanie wyliczona w następujący sposób:

$$R=O+P+U+Z+D$$

gdzie:

R – to kwota rekompensaty,

O – to opłata portową,

P – to uśredniony koszt utrzymania zatrudnienia,

U – to koszt ubezpieczenia,

Z – to uśrednione utracone zyski,

D – to uśrednione dodatkowe koszty paliwa, smarów, konserwacji bieżącej statku (farby, deski do naprawy statku, zniszczone narzędzia połowowe).

Udzielenie wsparcia finansowego przyczyni się do utrzymania miejsc pracy na statku oraz zachowania ciągłości finansowej w okresie pandemii COVID-19. W tym miejscu należy podkreślić, iż maksymalna możliwa do wypłacenia kwota wsparcia nie jest wystarczająca do pokrycia całości kosztów ponoszonych przez armatora, nie mniej jednak instytucja zarządzająca miała ograniczone możliwości wygospodarowania dodatkowych środków na wsparcie tego działania. W celu uzyskania dofinansowania, beneficjent przedkłada dokumenty niezbędne do zakwalifikowania do otrzymania wsparcia. Należą do nich m.in. dokument potwierdzający prowadzenie działalności połowowej na morzu przez co najmniej 120 dni w okresie dwóch lat kalendarzowych poprzedzających dzień złożenia wniosku o dofinansowanie (wydany przez organ administracji morskiej lub administracji rybackiej dla statku rybackiego objętego realizacją operacji), czy też oświadczenie współarmatorów statku rybackiego wskazanych we wniosku o dofinansowanie o wyrażeniu zgody na realizację operacji objętej tym wnioskiem. Zaprzestanie działalności połowowej na etapie wniosku o płatność jest uwiarygodnione dokumentem potwierdzającym liczbę dni niewychodzenia z portu w roku, w którym został złożony wniosek o dofinansowanie, wydany przez organ administracji morskiej lub administracji rybackiej dla statku rybackiego objętego realizacją operacji.

W tym miejscu należy podkreślić, że instytucja zarządzająca na bieżąco monitoruje harmonogram ogłaszanych przez instytucję pośredniczącą naborów wniosków o dofinansowanie i dopełnia starań, aby nie nastąpiła, podczas tego samego okresu, kumulacja wypłaty pomocy w ramach działań z art. 33 ust.1 lit. a, c i art. 33 ust. 1 lit. d. Ostatni nabór wniosków dla działania z art. 33 ust.1 lit. a, c odbył się w dniach 16 – 30 września 2019 r. W wyniku tego naboru wypłacono pomoc za tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej w roku 2019. Instytucja zarządzająca nie planuje ponownie ogłaszać naboru w tym działaniu. Kolejne nabory wniosków o dofinansowanie dotyczące tymczasowego zaprzestania działalności połowowej ogłaszane są na podstawie art. 33 ust. 1 lit. d i dotyczą okresu od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

4.7 Fundusze wspólnego inwestowania na wypadek niekorzystnych zjawisk klimatycznych oraz incydentów środowiskowych

Nie dotyczy. Polska nie będzie wdrażać i opracowywać mechanizmu funduszu wzajemnego inwestowania w związku z niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi i incydentami środowiskowymi.

4.8 Opis wykorzystania pomocy technicznej

4.8.1 Pomoc techniczna z inicjatywy państwa członkowskiego

Istotnym warunkiem dla zapewnienia sprawnego wdrażania Programu będzie możliwość wykorzystania doświadczeń zdobytych w procesie wdrażania programów pomocowych w ramach poprzednich okresów programowania. Istotne jest zatem zaangażowanie kadry posiadającej doświadczenie oraz ułatwienie dostępu do gromadzonych w latach 2000–2013 zasobów wiedzy, dlatego niezbędne jest zapewnienie finansowania zadań mających na celu finalizację prac w ramach okresu programowania 2007–2013.

Dofinansowanie uzyskać mają działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu. Możliwość poszerzania wiedzy i doskonalenia zawodowego przez udział w działaniach szkoleniowych będzie stanowić czynnik motywacyjny dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu, dzięki czemu praca stanie się bardziej atrakcyjna.

Jednym z czynników, który będzie decydował o sprawnym wdrażaniu Programu, a pośrednio wspierał osiągnięcie określonych w nim celów, jest odpowiednia zdolność administracyjna instytucji uczestniczących w systemie realizacji Programu. Zapewnienie szerokiego wsparcia oraz odpowiedniego zaplecza subsydiującego wdrażanie Programu ma więc kluczowe znaczenie dla optymalizacji procesu jego realizacji. Zadaniem *Priorytetu* będzie więc zabezpieczenie potrzeb związanych z pełnieniem przez poszczególne instytucje funkcji w systemie wdrażania – przede wszystkim wspierających proces wdrażania i realizacji, ale także w obszarze potrzeb instytucjonalnych. W ramach tego rodzaju wsparcia zostanie zabezpieczone optymalne zaplecze techniczne, w tym najem i utrzymanie pomieszczeń biurowych i magazynowych, zakup sprzętu, wyposażenia i materiałów niezbędnych do realizacji zadań, a także utrzymanie odpowiedniego poziomu informatyzacji.

Sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie zakupione w okresie programowania 2007–2013 umożliwiło sprawną realizację zadań, dlatego też niezbędne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu utrzymanie odpowiedniego zaplecza technicznego w instytucjach zaangażowanych we wdrażanie Programu. Planowane są wydatki związane z utrzymaniem, eksploatacją, rozbudową oraz ewentualną budową lokalnych systemów informatycznych. Ponadto niezbędne będzie zapewnienie odpowiednich warunków pracy dla pracowników instytucji zaangażowanych w realizację Programu oraz odpowiednie wyposażenie stanowisk pracy.

W finalnym okresie wdrażania planuje się finansowanie działań związanych z przygotowaniem do perspektywy finansowej po 2020 r., czy finansowanie wydatków związanych z zamknięciem okresu programowania na lata 2014–2020, co ma zapewnić płynne przejście pomiędzy programami operacyjnymi wdrażanymi w ramach różnych funduszy UE oraz umożliwić wykorzystanie potencjału wiedzy i doświadczenia kadry zdobytego podczas wdrażania programów operacyjnych przed 2020 r.

Istotny element usprawniający wdrażanie będzie stanowić także wsparcie systemu monitorowania, w tym prac i spotkań Komitetu Monitorującego, procesu ewaluacji oraz

informacji, promocji i szkoleń. Istotne jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, jak równy dostęp do informacji dla osób niepełnosprawnych, dbałość o środowisko naturalne oraz współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Pomoc techniczna ma wspierać zabezpieczenie wykorzystania środków finansowych EFMR zgodnie z prawem krajowym i wspólnotowym (a także politykami wspólnotowymi) przez zapewnienie wsparcia w obszarze kontroli i audytu, doradztwa, ekspertyz, analiz, tłumaczeń, a także zamówień publicznych.

4.8.2 Ustanowienie sieci krajowych

Działalność krajowej sieci obszarów rybackich i obszarów akwakultury będzie koordynowana przez Instytucję Zarządzającą poprzez komórkę organizacyjną odpowiadającą za wdrażanie priorytetu 4 oraz współpracę z funkcjonującym już w perspektywie 2007-2013 Konwentem Polskich LGR. W ramach wykonywania zadań służbowych pracownicy komórki organizacyjnej IZ będą wykonywać czynności związane z obsługą krajowej sieci m. in.:

- organizacja ogólnokrajowych konferencji i spotkań IZ z Rybackimi Lokalnymi Grupami Działania (RLGD) oraz instytucją pośredniczącą,
- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy Rybackimi Lokalnymi Grupami Działania i Lokalnymi Grupami Działania polskimi i zagranicznymi,
- współpraca z Konwentem Polskich Lokalnych Grup Rybackich (LGR),
- współpraca z FARNET Support Unit,
- wzmocnianie współpracy pomiędzy partnerami zaangażowanymi w realizację rozwoju obszarów rybackich kierowanego przez lokalną społeczność (CLLD).

Funkcjonujący obecnie Konwent Polskich LGR jest inicjatywą stworzoną i obsługiwaną przez LGR zrzeszającą regionalne i ponadregionalne sieci LGR. Powołany został w celu podejmowania wspólnych działań, w tym m.in. przy rozwiązywaniu problemów powstałych w trakcie wdrażania LSROR, wypracowaniu jednolitych stanowisk w sprawie obszarów zależnych od rybactwa wobec innych podmiotów i instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO RYBY 2007-2013 oraz wzajemną promocję obszarów działania poszczególnych LGR. Konwent Polskich LGR będzie partnerem strategicznym dla IZ w jej

zadaniach związanych z koordynacją działalności krajowej sieci obszarów rybackich i obszarów akwakultury.

IZ planuje rozpoczęcie działań w zakresie „sieciowania” po dokonaniu wyboru Lokalnych Grup Działania w sektorze rybołówstwa.

Tak jak wskazano, działalność krajowej sieci obszarów rybackich i obszarów akwakultury będzie koordynowana przez Instytucję Zarządzającą poprzez komórkę organizacyjną odpowiadającą za wdrażanie priorytetu 4 oraz współpracę z funkcjonującym już w perspektywie 2007-2013 Konwentem Polskich LGR. Na działalność sieci obszarów rybackich i obszarów akwakultury Polska przeznaczy roczny budżet wynoszący do 10 000 euro. W ramach tego budżetu planuje się przypisać zadania dotyczące koordynacji Sieci do 1 etatu w komórce organizacyjnej odpowiadającej za wdrażanie priorytetu 4 oraz zorganizowanie 1 ogólnokrajowej konferencji IZ, Rybackimi Lokalnymi Grupami Działania (RLGD) oraz instytucji pośredniczącej każdego roku.

5. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT ZINTEGROWANEGO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

5.1 Informacje na temat wdrażania RLKS

5.1.1 Opis strategii na rzecz RLKS

Podstawa prawna: art. 32–35 rozporządzenia o wspólnych przepisach oraz art. 60–64 rozporządzenia o EFMR.

Ogólny opis

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” ma służyć rozwojowi społeczno-gospodarczemu obszarów rybackich i obszarów akwakultury. Podstawowe reguły RLKS zostały przewidziane w Umowie Partnerstwa.

Instrument RLKS będzie realizowany w ramach PO RYBY 2014–2020 w zakresie priorytetu *Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej* przez wdrożenie następujących działań:

1. *Wsparcie przygotowawcze,*
2. *Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność (w tym koszty bieżące i aktywizacja),*
3. *Działania z zakresu współpracy.*

RLKS w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” może być realizowany na obszarach rybackich i akwakultury. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia o EFMR „obszar rybacki i obszar akwakultury oznacza obszar obejmujący brzeg morza, rzeki lub jeziora, obejmujący stawy lub dorzecze i charakteryzujący się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa lub akwakultury, który to obszar jest funkcjonalnie spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym.”.

Jedna lokalna strategia rozwoju kierowana przez społeczność (LSR) będzie realizowana na obszarze zamieszkanym przez minimum 30 000 i maksimum 150 000 mieszkańców oraz będzie obejmować obszar przynajmniej 2 gmin, których obszar stanowi lub zawiera obszar rybacki i akwakultury.

Wyniki analizy SWOT

Analiza SWOT wskazuje na potrzebę rozwoju gospodarczego powyższych obszarów, zarówno przez tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy, czy tworzenie alternatywnych

źródeł dochodu dla rybaków (zakładanie nowych działalności gospodarczych) szczególnie na obszarach o wyższym poziomie bezrobocia i niższym poziomie rozwoju.

Zastosowanie instrumentu RLKS ma wyjść naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi, ma pobudzić w nich przedsiębiorczość i zachęcić do stworzenia własnego biznesu. Takie wsparcie może przyczynić się do zmniejszenia migracji osób młodych i wysoko wykwalifikowanych z obszarów rybackich i obszarów akwakultury.

Szybko zmieniające się potrzeby rynku pracy wymagają od pracowników mobilności zawodowej. Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej.

Bezcenną wartością obszarów rybackich i obszarów akwakultury jest przyroda. Często to działalność rybacka sprzyja rozwojowi flory i fauny przyciągając na łowiska i stawy rzadko spotykane gatunki. Dlatego istotne jest wspieranie przedsięwzięć związanych z zachowaniem dobrego stanu środowiska naturalnego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury.

Wykorzystaniu potencjału społeczności lokalnych w szczególny sposób będzie służyć realizacja zintegrowanych Lokalnych Strategii Rozwoju. Do rozwoju społecznego przyczynią się działania na rzecz promowania potencjału kulturowego i przyrodniczego obszarów, w tym upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego.

Z uwagi na oddolny i partnerski charakter, instrument RLKS w najlepszy sposób będzie wspierał dialog obywatelski. Społeczności rybackie dzięki działaniom rybackich lokalnych grup działania (RLGD), powinny stać się ważnym partnerem dla samorządów lokalnych. Instrument RLKS daje możliwość odpowiedzenia na zdiagnozowane problemy w sposób zintegrowany i wielosektorowy, uwzględniający lokalne podejście.

Priorytety UE i cele szczegółowe

W ramach celu tematycznego 8 – *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*, realizującego Strategię Europa 2020, wspierany będzie rozwój obszarów rybackich i obszarów akwakultury z zastosowaniem instrumentu RLKS przez realizację LSR. W związku z tym, RLKS przyczynia się do osiągnięcia priorytetu 4 UE, zgodnie z art. 6 pkt 4 rozporządzenia EFMR „*zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej przez realizację następującego celu szczegółowego: promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego oraz tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w kierunku innych sektorów gospodarki morskiej*”.

W ramach celu tematycznego 8 oraz priorytetu *Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej* wspierane będą operacje mające na celu:

1. podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury,
2. wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich,
3. wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu,
4. propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego,
5. powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

Opis mechanizmów koordynacji i komplementarności z innymi funduszami EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne) oraz innymi działaniami w ramach PO RYBY 2014–2020

Podstawową rolę koordynacyjną na obszarze województwa będzie pełnić samorząd województwa, pełniący funkcję IP. Daje to możliwość przyjęcia wspólnych zasad wdrożeniowych dla instrumentu RLKS w ramach wszystkich programów współfinansowanych ze środków funduszy EFSI, ale i gwarancję, że dofinansowanie operacji realizowanych w ramach poszczególnych funduszy lub obszary wsparcia nie będą się nakładać. Katalog dostępnych w ramach priorytetu 4 EFMR działań, w tym kosztów niekwalifikowanych oraz beneficjentów, zostanie określony w krajowych aktach prawnych. Koordynacja zapewniona zostanie poprzez:

- koordynację realizacji wsparcia przygotowawczego z poszczególnych funduszy,
- powołanie wspólnej dla wszystkich funduszy i programów komisji wybierającej na poziomie regionalnym,
- wspólne kryteria wyboru LSR,
- finansowanie kosztów bieżących z jednego funduszu,
- finansowanie operacji na zasadach wynikających z właściwych programów.

Mając na uwadze zalecenie KE do programowania PO RYBY 2014-2020 w ramach RLKS, dotyczące zachowania wszystkich celów dla realizacji LSR, odchodzi się od wskazywania konkretnych działań, które będą wdrażane w ramach LSR, na rzecz wskazania typów operacji odpowiadających na wyzwania zidentyfikowane w SWOT, które nie są powiązane z żadnym konkretnym działaniem PO RYBY 2014–2020 (innym niż RLKS).

Na poziomie poszczególnych LSR będzie wymagane dookreślenie w planie działania zakresu wsparcia z PO RYBY 2014–2020, sposobu osiągnięcia celów LSR, mierzalnych

wskaźników przewidzianych przez KE dla RLKS w ramach EFMR, w szczególności dotyczących powstałych i utrzymanych miejsc pracy (i planowanego budżetu). Jednocześnie jednak przewiduje się, że Rybackie Lokalne Grupy Działania (RLGD) opracują kompleksową strategię z szeroko określonymi celami, nie ograniczającą się do wsparcia z EFMR czy innych funduszy EFSI. Strategia powinna stanowić dokument odpowiadający na problemy zdiagnozowane w ramach analizy SWOT. Dopuszczalna jest sytuacja, w której jedynie jej część znajdzie źródło finansowania w perspektywie najbliższych kilku lat.

Uznano, że podstawową wartością dodaną instrumentu RLKS jest jego zintegrowanie i oddolny charakter. Dlatego też będzie wymagane badanie na poziomie RLGD operacji pod ww. kątem. Celem jest holistyczne rozwiązywanie lokalnych problemów przez wspieranie grupy operacji, które w sposób komplementarny i zintegrowany odpowiadają na zidentyfikowany problem.

Artykuł 62 ust. 1 lit. a. *Wsparcie przygotowawcze*

Opis Działania

Podnoszenie kompetencji RLGD i społeczności lokalnych, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów oraz wypracowanie mechanizmów współpracy i włączenia lokalnych społeczności w celu przygotowania i wdrożenia LSR.

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę wsparcia finansowego obecnie funkcjonujących LGR polegającą na złożeniu wniosku o dofinansowanie i podpisaniu umowy o dofinansowanie. Warunkiem rozliczenia przyznanego dofinansowania jest złożenie wraz z wnioskiem o płatność potwierdzenia złożenia strategii w konkursie na wybór LSR..

Wsparcie nie może być łączone ze wsparciem przygotowawczym w ramach innych programów współfinansowanych ze środków funduszy EFSI.

Zakres wsparcia

Wsparcie może dotyczyć kosztów:

- administracyjnych,
- działań szkoleniowych dla lokalnych zainteresowanych podmiotów,
- związanych z opracowaniem LSR, w tym koszty badań nad danym obszarem, prowadzenia konsultacji ze społecznościami lokalnymi i przedsięwzięć związanych z konsultacjami zainteresowanych podmiotów w celu przygotowania LSR,

- czynności przygotowawczych do projektów współpracy.

Ponadto, w celu zabezpieczenia wszystkich zainteresowanych konkursem na wybór LSR podmiotów, planowana jest organizacja ogólnodostępnych szkoleń dotyczących CLLD, zasad priorytetu 4 Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz opracowywania lokalnych strategii rozwoju.

W ramach ogólnodostępnego wsparcia przygotowawczego dla każdego potencjalnego partnerstwa, Instytucja Zarządzająca zorganizowała cykl jednodniowych, bezpłatnych szkoleń kierowanych do wszystkich osób i podmiotów zainteresowanych opracowaniem lokalnych strategii rozwoju (LSR) na lata 2014-2020 i wzięciem udziału w konkursie na wybór lokalnych grup działania. Cykl obejmował 7 szkoleń w różnych częściach Polski i został przeprowadzony na przełomie lipca i sierpnia 2015 r. W ramach szkolenia uczestnicy uzyskali informacje dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem LSR, takich jak: diagnoza - opis obszaru i ludności, analiza SWOT, cele i wskaźniki, sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru, budżet LSR, metody komunikacji, innowacyjność, wielofunduszowość oraz monitoring i ewaluacja.

Z uwagi na brak zatwierdzenia PO „Rybacko i Morze” 2014-2020 na tym etapie prac, IZ sfinansowała ww. działania szkoleniowe z Pomocy technicznej PO RYBY 2007-2013. Dzięki temu, lokalne partnerstwa działające na obszarach rybackich i obszarach akwakultury zyskały wiedzę i czas potrzebne do opracowania LSR i przygotowania się do udziału w wielofunduszowym (EFMR, EFROW, EFRR, EFS) konkursie na wybór LSR, który zostanie ogłoszony w IV kwartale 2015 r.

Ponadto, tak jak już zostało wskazane, zostało udzielone wsparcie finansowe obecnie funkcjonujących LGR w zakresie wzmocnienia partnerstwa i opracowania LSR na etapie poprzedzającym wybór strategii na lata 2014-2020.

Tryb i warunki ubiegania się o dofinansowanie w ramach pomocy przygotowawczej będzie zawarty w rozporządzeniu wykonawczym do priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020. Budżet na wsparcie przygotowawcze został określony w kwocie maksymalnie do 25 000,00 euro.

Artykuł 63. Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność (w tym koszty bieżące i aktywizacja)

Opis działania

Wsparcie w ramach tego działania musi spełniać cele szczegółowe określone w art. 63 rozporządzenia o EFMR oraz cele określone w LSR.

Pomoc będą mogły uzyskać przedsięwzięcia np. w zakresie zachęcania młodych ludzi do innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i

akwakultury, propagowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów (w tym szkolenia zawodowe, zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury, poprawa warunków pracy, wymiana doświadczeń), czy też dywersyfikacji i nowych form dochodów osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa.

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę zaliczki lub refundacji

Beneficjentem może być RLGD jedynie w przypadku:

- „operacji własnych RLGD” (z uwzględnieniem art. 34 ust. 3 lit. b rozporządzenia o wspólnych przepisach wskazującego na konieczność stosowania niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru, pozwalającej unikać konfliktów interesów);
- projektów grantowych, tj. operacji, w których wnioskodawcą ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest RLGD, i to ona jest wskazywana w systemie jako beneficjent; operacja taka składa się z szeregu projektów o małym budżecie, które realizują podmioty działające na obszarze objętym LSR. Wszystkie projekty wchodzące w skład projektów grantowych są komplementarne i łącznie przyczyniają się do realizacji celów i wskaźników, założonych dla danego projektu grantowego .

Zasady dotyczące ustanawiania kryteriów wyboru

Wybór operacji do finansowania będzie miał charakter konkursu.

Kryteria wyboru operacji oraz zasady dokonywania w niej zmian zostaną określone przez RLGD w LSR. Będą one podlegały ocenie przez komisję wybierającą w ramach konkursu na wybór LSR. Zmiana kryteriów wyboru będzie wymagała zgody samorządu województwa, z którym RLGD podpisała umowę na realizację LSR.

Premiowane przez RLGD będą operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- innowacyjne na etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
- przewidujące zachowanie lub wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i akwakultury;
- generujące nowe miejsca pracy na obszarach rybackich i akwakultury;

- realizowane przez podmioty zakładające lub rozwijające działalność gospodarczą, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybołówstwa i akwakultury.

Koszty bieżące i aktywizacja

Opis

Wsparcie bieżącego funkcjonowania RLGD zapewniające sprawną i efektywną pracę RLGD, w tym sprawne funkcjonowanie biura RLGD oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji LSR.

Wsparcie procesu aktywizacji związanej z realizacją LSR. Zapewnienie wsparcia dla potencjalnych beneficjentów w opracowaniu projektów, przygotowaniu wniosków o dofinansowanie i realizacji projektów (prowadzenie przez RLGD doradztwa na rzecz potencjalnych beneficjentów LSR). Wsparcie przyczyni się także do animowania i budowania kapitału społecznego, a przez to do pobudzenia zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz rozwoju oraz lepszego wykorzystania potencjału obszarów rybackich i obszarów akwakultury.

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę zaliczki wypłaconej na podstawie przepisów krajowych lub refundacji

Sposób ustalania kwot wypłacanej pomocy zostanie ustalony w przepisach krajowych biorąc pod uwagę wielkość budżetu LSR. Z uwagi na charakter wsparcia, mający na celu zapewnienie animacji związanej z realizacją LSR oraz funkcjonowania RLGD nie przewiduje się oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem spełniania kryteriów wyboru i ich rankingowania. Wsparcie w ramach kosztów bieżących i aktywizacji należy do grupy działań o charakterze nieinwestycyjnym.

Zasady dotyczące ustanawiania kryteriów wyboru

Pomoc obejmująca koszty bieżące i aktywizację może być przyznana RLGD będącej stroną umowy ramowej, dla której wyznaczono EFMR jako fundusz wiodący. Fundusz wiodący wyznacza się spośród EFSI biorąc pod uwagę wysokość wkładu poszczególnych EFSI w realizację LSR oraz dostępność środków w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

Wsparcie nie może dotyczyć kosztów zrefundowanych w ramach innych programów współfinansowanych ze środków funduszy EFSI.

Artykuł 64. Działania prowadzone w ramach współpracy

Opis wsparcia

Przygotowanie i realizacja projektu współpracy. Projekty współpracy mogą dotyczyć współpracy międzyterytorialnej lub transnarodowej pomiędzy RLGD lub RLGD i innymi lokalnymi partnerstwami publiczno-prywatnymi, które realizują LSR.

Warunki kwalifikowalności

Pomoc może być przyznana, jeżeli projekt współpracy:

- jest zgodny z LSR wszystkich RLGD ubiegających się o wsparcie tego projektu w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”;
- jest realizacją wspólnego przedsięwzięcia;
- przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych w LSR wszystkich wnioskujących RLGD (tych wskaźników, których osiągnięcie zaplanowano przez projekt współpracy) – kryterium mierzalności, określoności w czasie, możliwości osiągnięcia w okresie realizacji projektu.

Jeżeli projekt współpracy jest zawarty w LSR, musi to mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach przewidzianych w LSR. Powinno być jasno wskazane, które cele szczegółowe LSR zostaną zrealizowane przez dany projekt współpracy i na osiągnięcie jakiego wskaźnika realizacja projektu wpłynie. Wskaźnik powinien mieć określoną wartość wyjściową i docelową. Wymagany poziom osiągnięcia wskaźnika na koniec realizacji LSR wynosi minimum 50%.

Jeśli projekt nie jest zawarty w LSR, jego realizacja będzie możliwa, jeżeli do LSR zostaną dodane nowe wskaźniki lub zostanie podwyższony poziom obecnych, ze wskazaniem, że zostaną osiągnięte przez projekt współpracy. Pozostałe zasady są analogiczne jak w przypadku projektu od początku zawartego w LSR.

Wybór projektów współpracy

Projekty współpracy będą weryfikowane i wybierane przez samorząd województwa. Zostanie ustanowiony system ciągłego naboru wniosków o dofinansowanie do wyczerpania środków finansowych.

5.1.2 Wykaz kryteriów stosowanych przy wyborze obszarów rybackich

Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 lit. g rozporządzenia o EFMR.

Obszar rybacki i obszar akwakultury powinien:

1. obejmować co najmniej 2 gminy,
2. charakteryzować się dużym wpływem sektora rybactwa na lokalną gospodarkę.

Badanie wpływu sektora rybactwa na lokalną gospodarkę będzie dokonywane na podstawie następujących parametrów:

- **Wielkość zatrudnienia w sektorze rybackim** – parametr, który odzwierciedla rzeczywistą zależność lokalnej społeczności od sektora rybackiego.
- **Wartość całkowitej produkcji w sektorze rybackim, w tym wartość zarybień w publicznych śródlądowych powierzchniowych wodach płynących.**
Pod uwagę będą brane połowy ryb w zalewach morskich i w Morzu Bałtyckim, całkowita produkcja ryb w akwakulturze oraz połowy ryb przez podmioty prowadzące śródlądową gospodarkę rybacką. Natomiast zarybienia są jednym z najistotniejszych warunków prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w wodach śródlądowych. Spełniają one wiele celów nie tylko czysto gospodarczych, ale coraz częściej proekologicznych, takich jak restytucja gatunków ginących lub zagrożonych wyginięciem, a także celów społecznych, jakimi jest spełnianie potrzeb i preferencji 1,5 miliona wędkarzy uprawiających wędkarstwo w polskich wodach śródlądowych.

Oba parametry mają jednakowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru rybackiego i obszaru akwakultury, stąd też przypisano im jednakowe wagi (50/50).

Stowarzyszenia, których Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) ma być współfinansowana ze środków EFMR mogą wziąć udział w konkursie na wybór LSR pod warunkiem spełnienia poniższych warunków:

- na obszarze objętym LSR, której realizacja ma być współfinansowana ze środków EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne), w tym EFMR liczba osób zatrudnionych w sektorze rybackim wynosi co najmniej 50 osób i wartość produkcji mierzona w przychodach z działalności rybackiej wynosi co najmniej 1 300 000 PLN;

- na obszarze objętym LSR, której realizacja ma być współfinansowana wyłącznie ze środków pochodzących z EFMR liczba osób zatrudnionych w sektorze rybackim wynosi co najmniej 70 osób i wartość produkcji mierzona w przychodach z działalności rybackiej wynosi co najmniej 2 600 000 PLN.

5.1.3 Wykaz kryteriów wyboru dla strategii rozwoju lokalnego

Podstawa prawna: art. 32–34 rozporządzenia o wspólnych przepisach i art. 18 ust. 1 lit. h rozporządzenia o EFMR.

Kryteria wyboru LSR

Wyboru LSR dokonuje się przy zastosowaniu kryteriów wyboru LSR jednakowych dla funduszy EFSI, dotyczących:

- a) charakterystyki obszaru objętego LSR,
- b) reprezentatywności składu organu odpowiedzialnego za wybór projektów,
- c) wiedzy i doświadczenia osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR,
- d) zasad funkcjonowania LGD,
- e) zasad wyboru operacji,
- f) doświadczenia LGD w zakresie realizacji strategii lub projektów o charakterze podobnym odpowiednio do LSR lub operacji realizowanych w jej ramach,
- g) jakości diagnozy obszaru objętego LSR,
- h) adekwatności celów i przedsięwzięć określonych w LSR do diagnozy obszaru objętego LSR i wniosków wynikających z konsultacji projektu LSR z lokalną społecznością,
- i) zgodności LSR z celami określonymi w programach,
- j) opracowania LSR z udziałem lokalnej społeczności i zasad udziału tej społeczności w realizacji LSR,
- k) poprawności określenia wskaźników realizacji LSR i ich adekwatności do celów i przedsięwzięć określonych w LSR,
- l) innowacyjnego charakteru LSR,

- m) zintegrowania LSR,
- n) zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami planistycznymi opracowanymi dla obszaru objętego LSR,
- o) monitorowania i oceny przez LGD realizacji LSR,
- p) poziomu zaangażowania w realizację LSR środków innych niż środki przewidziane na realizację programu;

W konkursie na wybór LSR, premiowane będą kryteria oceny operacji opracowane przez RLGD, które są powiązane z celem szczegółowym „promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego oraz tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności na rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w kierunku innych sektorów gospodarki morskiej” określonym dla priorytetu 4 UE „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”. Ponadto kryteria oceny operacji powinny zapewniać wybór takich operacji, które w sposób komplementarny i zintegrowany odpowiadają na zidentyfikowany w LSR problem.

Podczas opracowania kryteriów wyboru LSR zostaną wykorzystane wyniki badania dotyczącego kryteriów wyboru LGD i LSR w Polsce w ramach EFFROW na lata 2007–2013. Kryteria te będą podlegały konsultacjom z podmiotami zaangażowanymi w realizację osi priorytetowej 4 PO RYBY 2007–2013 oraz zainteresowanymi realizacją instrumentu RLKS w ramach EFMR.

Procedura i harmonogram wyboru lokalnych strategii rozwoju

Wybór LSR będzie dokonywany przez samorząd województwa jako instytucję odpowiedzialną zgodnie z art. 33 ust. 3 rozporządzenia o wspólnych przepisach. Na poziomie regionalnym zostanie ustanowiona komisja wybierająca ds. wyboru lokalnej strategii rozwoju.

Wybór LSR nastąpi nie później niż 2 lata po zatwierdzeniu przez KE Umowy Partnerstwa. Opublikowanie zaproszenia dla RLGD do składania wniosków na wybór ich LSR nastąpi nie później niż 9 miesięcy przed ostateczną datą przewidzianą na wybór LSR. Ogłoszenie konkursu na wybór LSR będzie skoordynowane w całym kraju, a ocena LSR i RLGD zostanie dokonana na podstawie kryteriów wyboru LSR jednolitych dla całej Polski. Wybór LSR z udziałem EFMR nastąpi raz w ramach okresu programowania 2014-2020.

Jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI wyznacza się fundusz wiodący, o którym mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia nr

1303/2013, biorąc pod uwagę wysokość wkładu poszczególnych EFSI w realizację LSR oraz dostępność środków w ramach poszczególnych programów.

Samorząd województwa będzie odpowiedzialny za kontrolę i monitorowanie realizacji LSR i działalności RLGD.

RLGD będzie zobowiązana do zawarcia w LSR przejrzystej procedury aktualizacji LSR. Każda zmiana LSR będzie wymagać uzasadnienia i będzie zatwierdzana przez samorząd województwa. Zmiana LSR w zakresie celów szczegółowych powinna wynikać z konsultacji ze społecznością lokalną.

RLGD będzie zobowiązana do przedstawienia procedury postępowania w przypadku wystąpienia konfliktu interesów.

Przewiduje się okresową weryfikację osiągnięcia przez RLGD założonych wskaźników realizacji LSR oraz budżetu LSR (tzw. kamieni milowych). W przypadku nieosiągnięcia określonego poziomu realizacji wskaźników oraz budżetu we wskazanym czasie, możliwa będzie redukcja budżetu LSR. Powstające w ten sposób oszczędności mogłyby zostać wykorzystane na dodatkowe wsparcie najbardziej efektywnych RLGD na realizację dodatkowych zadań.

Kryteria podziału środków finansowych na realizację LSR przez RLGD

PRÓG I.** (Dotyczy LSR współfinansowanych z EFSI, w tym EFMR)

- *Wysokość zatrudnienia w sektorze rybackim (liczba osób):* co najmniej 50;
- *Wartość całkowitej rocznej produkcji/połowów ryb, w tym wartość zarybień w publicznych śródlądowych powierzchniowych wodach płynących (w PLN):* co najmniej 1 300 000;
- *Kwota środków na realizację LSR w ramach EFMR* (w EURO):* max 1 800 000.

PRÓG II.**

- *Wysokość zatrudnienia w sektorze rybackim (liczba osób):* co najmniej 70;
- *Wartość całkowitej rocznej produkcji/połowów ryb, w tym wartość zarybień w publicznych śródlądowych powierzchniowych wodach płynących (w PLN):* co najmniej 2 600 000;
- *Kwota środków na realizację LSR w ramach EFMR* (w EURO):* max 3 000 000

* minimalna kwota środków na realizację LSR nie może być niższa niż 1 500 000 EURO

** Aby zakwalifikować się do wyższego progu należy spełnić obydwa parametry

Kwota podstawowa określona w wytycznych dotyczących rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach EFSI będzie zwiększana w zależności od stopnia spełniania parametrów dotyczących wielkości zatrudnienia w sektorze rybackim, wartości rocznej produkcji/połówów ryb, w tym wartości zarybień na obszarze rybackim i obszarze akwakultury.

W przypadku strategii finansowanych w całości ze środków EFMR, kwota środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR (z wyłączeniem środków na wspieranie funkcjonowania RLGD) – nie może być niższa niż 1 800 000 euro. W przypadku wielofunduszowej LSR, kwota środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR (z wyłączeniem środków na wspieranie funkcjonowania RLGD) – nie może być niższa niż 900 000 euro.

5.1.4 Jasny opis odpowiednich ról rybackich lokalnych grup działania (RLGD), instytucji zarządzającej lub wyznaczonego organu we wszystkich zadaniach wykonawczych dotyczących strategii

Opis systemu zarządzania i kontroli dla PO RYBY 2014–2020 został określony w rozdziale 11.

Zadania IZ w odniesieniu do instrumentu RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność)

Zadania IZ przedstawione w art. 125 rozporządzenia o wspólnych przepisach dotyczą w szczególności:

- zatwierdzania kryteriów wyboru LSR,
- określenia kategorii interwencji,

- przygotowania procedur,
- przeprowadzania kontroli,
- przeprowadzania ewaluacji wdrażania.

Zadania RLGD

Minimalne zadania Rybackich Lokalnych Grup Działania (RLGD) zostały przedstawione w art. 34 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013 o wspólnych przepisach:

- rozwijanie potencjału podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji,
- opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów spoza sektora publicznego, przewidują możliwość odwołania się od decyzji w sprawie wyboru i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej,
- zapewnianie spójności ze strategią rozwoju lokalnego podczas wyboru operacji przez uszeregowanie ich pod względem ważności w zależności od ich wkładu w realizację celów strategii,
- opracowanie i publikowanie zaproszeń do składania wniosków, w tym określanie kryteriów wyboru na poziomie RLGD,
- przyjmowanie wniosków o wsparcie i dokonywanie ich oceny pod względem zgodności z celami strategii rozwoju, kryteriami wyboru oraz zgodności wydatków z przepisami prawa,
- wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz, w stosownych przypadkach, przedkładanie wniosków do organu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed zatwierdzeniem,
- monitorowanie realizacji strategii rozwoju lokalnego i operacji będących przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań w zakresie oceny związanych ze strategią rozwoju lokalnego,
- realizacja strategii zgodnie z postanowieniami umowy ramowej zawartej z samorządem województwa.

Oprócz zadań określonych w art. 34 ust. 3 rozporządzenia o wspólnych przepisach, RLGD będzie zobowiązana do przygotowania planu komunikacyjnego wskazującego m.in. metody współpracy ze społecznością lokalną, konkretne grupy docelowe, cele i efekty oraz powiązanie z celami i wskaźnikami LSR.

Zadania samorządów województw

- wybór RLGD do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR),
- zawarcie z RLGD umowy ramowej dotyczącej realizacji LSR,
- ocena poprawności przeprowadzenia konkursu na wybór operacji przez RLGD,
- przyznawanie pomocy i zawieranie umów o dofinansowanie z beneficjentami w ramach trybu podstawowego – konkursów ogłaszanych przez RLGD,
- przyznawanie pomocy i zawieranie umów z RLGD w ramach projektów grantowych,
- monitorowanie realizacji LSR przez RLGD oraz przeprowadzanie ewaluacji jej wdrażania,
- kontrola realizacji LSR pod względem jej zgodności z przepisami prawa i procedurami określonymi w LSR, w tym osiągnięcia wskaźników założonych w tej strategii.

Poniżej przedstawiono w jaki sposób RLGD, jako uczestnik procedury wyboru operacji, zostanie włączone do systemu zarządzania i kontroli PO RYBY 2007–2014.

- **Przygotowanie i publikowanie naborów wniosków o dofinansowanie** - odpowiedzialny organ: RLGD/samorząd województwa
- **Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie** - odpowiedzialny organ: RLGD
- **Przekazanie wniosków o dofinansowanie do samorządu województwa celem dokonania weryfikacji kwalifikowalności środków** - odpowiedzialny organ: RLGD
- **Dokonywanie oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie** - odpowiedzialny organ: RLGD
- **Zawiadamianie wnioskodawców o wybraniu /niewybraniu operacji** - odpowiedzialny organ: RLGD

5.1.5 Informacje na temat zaliczek na rzecz RLGD

Nie przewiduje się wypłaty zaliczek zgodnie z art. 62 ust. 2 rozporządzenia o EFMR.

5.2. Informacje na temat zintegrowanych inwestycji terytorialnych

	Objęte środki EFMR
✓	Artykuł 37 Wspieranie opracowywania i wdrażania środków ochronnych
✓	Artykuł 38 Zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów w celu ochrony gatunków (+ art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Art. 39 Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza (+ Art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Art. 40 ust. 1 lit. a) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej zbieranie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich
✓	Artykuł 43 ust. 2 Porty rybackie, miejsca wyładunku, miejsca do sprzedaży ryb i przystanie – inwestycje w celu ułatwienia przestrzegania obowiązku wyładowywania wszystkich połowów
✓	Artykuł 40 ust. 1 lit. b)-g), i) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej – wkład do lepszego zarządzania lub ochrony, budowa, instalacja lub modernizacja urządzeń stałych lub ruchomych, opracowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci Natura 2000 i przestrzennych obszarów chronionych, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000, świadomość ekologiczna, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usługi ekosystemowe (+ art. 44 ust. 6 Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 34 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej
✓	Artykuł 36 Wsparcie dla systemów przydziału uprawnień do połowów
✓	Artykuł 30 Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów (+ art. 44 ust. 4 Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 32 Zdrowie i bezpieczeństwo (+ art. 44 ust. 2 Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 33 Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej
✓	Artykuł 40 ust. 1 lit. h) Ochrona i odbudowa biologicznej różnorodności morskiej – systemy rekompensaty szkód wyrządzonych w połowach przez ssaki i ptaki
✓	Art. 42 Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów (+ Art. 44 ust. 1 lit. e) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Art. 43 ust. 1 + 3 Porty rybackie, miejsca wyładunku, giełdy rybne i przystanie – inwestycje w celu poprawy infrastruktury portów rybackich, giełd rybnych, miejsc wyładunku i przystani; budowa przystani w celu zwiększenia bezpieczeństwa rybaków (+ Art. 44 ust. 1 lit. f) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 26 Innowacje (+ art. 44 ust. 3 Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 41 ust. 1 lit. a), b) i c) Efektywność energetyczna i łagodzenie skutków zmiany klimatu – inwestycje na statkach; audyty efektywności energetycznej i programy związane z efektywnością energetyczną; analizy służące ocenie wkładu alternatywnych systemów napędzania i projektów kadłubów (+ art. 44 ust. 1 lit. d) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 29 ust. 1 + art. 29 ust. 2 Promowanie kapitału ludzkiego i dialogu społecznego – szkolenie, tworzenie sieci kontaktów, dialog społeczny; wsparcie dla współmałżonków i partnerów (+ art. 44 ust. 1 lit. a) Rybołówstwo śródlądowe)
✓	Artykuł 47 Innowacje
✓	Artykuł 49 Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury
✓	Artykuł 48 ust. 1 lit. a) - d), f) - h) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę

	Objęte środki EFMR
✓	Artykuł 48 ust. 1 lit. k) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę – zwiększanie efektywności energetycznej; energia odnawialna
✓	art. 48 ust. 1 lit. e), i), j) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę — efektywność zasobów; ograniczenie wykorzystania wody i substancji chemicznych; systemy recykulacyjne minimalizujące zużycie wody
✓	Artykuł 54 Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska
	Artykuł 55 Środki dotyczące zdrowia publicznego
✓	Artykuł 50 Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów
✓	Artykuł 77 Gromadzenie danych
✓	Artykuł 76 Kontrola i egzekwowanie
✓	Artykuł 62 ust. 1 lit. a) Wsparcie przygotowawcze
✓	Art. 63 Realizacja lokalnych strategii rozwoju (w tym koszty bieżące i aktywizacja)
✓	Artykuł 64 Działania prowadzone w ramach współpracy
✓	Artykuł 66 Plany produkcji i wprowadzania do obrotu
✓	Artykuł 67 Dopłaty do składowania
✓	Artykuł 68 Środki dotyczące obrotu
✓	Artykuł 69 Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury
✓	Artykuł 80 ust. 1 lit. a) Zintegrowany nadzór morski

Orientacyjna alokacja finansowa z EFMR (w EUR)

6. SPEŁNIENIE WARUNKÓW WSTĘPNYCH

6.1 Określenie mających zastosowanie warunków wstępnych i ocena ich spełnienia

6.1.1 Mające zastosowanie szczególne warunki wstępne dotyczące EFMR

Warunek wstępny	Priorytety Unii, których dotyczy warunek	Spełnione
1 - Przedłożono sprawozdanie na temat zdolności połowowej zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013	1	Tak
2 - Stworzenie do 2014 r. wieloletniego krajowego planu strategicznego dla akwakultury, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013	2	Tak
3 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 oraz w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 199/2008.	3	Tak
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009.	3	Tak

6.1.1 Kryteria i ocena ich spełnienia

Warunek wstępny	Kryterium	Spełnione	Odniesienie	Wyjaśnienie
1 - Przedłożono sprawozdanie na temat zdolności połowowej zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013	1 - Sprawozdanie sporządzone jest zgodnie ze wspólnymi wytycznymi i wydanymi przez Komisję	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb	Stosownie [a1] do art. 22 ust. 2 rozporządzenia PE i Rady (UE) Nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE, państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane przekazywać Komisji Europejskiej do 31 maja każdego roku sprawozdania na temat równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi swoich flot a swoimi uprawnieniami do połowów. Sprawozdanie zostało przekazane do 31 maja 2015 r. zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia nr 1380/2013. Dodatkowe informacje i uaktualniona wersja sprawozdania zostały przesłane odpowiednio 9.09.2015 oraz 22.09.2015 r., z uwzględnionymi wymogami zawartymi w obserwacji KE z dnia 6 sierpnia 2015 r.
1 - Przedłożono sprawozdanie na temat zdolności połowowej zgodnie z art. 22 ust. 2	2 - Zdolność połowowa przekracza pułap zdolności połowowej ustalonego w załączniku	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb	Zgodnie z raportem flotowym za 2014 rok, pułap zdolności połowowej nie jest przekroczony.

rozporządzenia (UE) nr 1380/2013	II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013			
2 - Stworzenie do 2014 r. wieloletniego krajowego planu strategicznego dla akwakultury, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013	1 - Wieloletni krajowy plan strategiczny dla akwakultury przesyłany jest do Komisji najpóźniej w dniu przesłania programu operacyjnego	Tak	Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014 – 2020, Warszawa 2014, MRiRW. Lirski A., Seremak-Bulge J., Śliwiński J. Cieśla M. (red.). Strategia Karp 2020. Staszów 2013. Pirtań Z., Kowalski R. K. (red.). Strategia Rozwoju Zrównoważonej Akwakultury Intensywnej 2020. Łęborg 2013.	Dokument pt. Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014-2020 został przygotowany na podstawie dwóch krajowych dokumentów, tj.: Strategia Karp 2020 oraz Strategia Rozwoju Zrównoważonej Akwakultury Intensywnej 2020. Dokument ten stanowi kompleksową analizę problemów i potrzeb akwakultury w Polsce
2 - Stworzenie do 2014 r. wieloletniego krajowego planu strategicznego dla akwakultury	2 - Program operacyjny zawiera informacje na temat kompletności z wieloletnim krajowym planem strategicznym	Tak	Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach	PO realizuje następujące cele strategii akwakultury ekstensywnej -utrzymanie istniejącej powierzchni produkcyjnej stawów i jej zrównoważone wykorzystanie -zwiększenia dochodowości gospodarstw stawowych -wzmocnienie i rozpowszechnienie prośrodowiskowej i społecznej roli gospodarki karpiowej

<p>ry, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013</p>	<p>ym dla akwakultury</p>		<p>2014 – 2020, Warszawa 2014, MRiRW. Lirski A., Seremak-Bulge J., Śliwiński J. Cieśla M. (red.). Strategia Karp 2020. Staszów 2013. Pirtań Z., Kowalski R. K. (red.). Strategia Rozwoju Zrównoważonej Akwakultury Intensywnej 2020. Lębork 2013.</p>	<p>akwakultury intensywnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie i utrzymanie pozycji lidera w UE w produkcji ryb pochodzących z intensywnej akwakultury śródlądowej - wzrost udziału ryb z polskiej akwakultury intensywnej w rosnącym krajowym rynku ryby świeżej do poziomu przynajmniej 35% - dwukrotne zwiększenie dostaw pochodzących z polskiej akwakultury intensywnej do krajowego przetwórstwa. <p>Cele dodatkowe wspierające rozwój akwakultury</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja powszechnego spożycia ryb z akwakultury - wykreowanie mody na spożycie ryb wyhodowanych po sąsiedzku - dywersyfikacja i reorientacja działalności MŚP akwakultury - ukierunkowanie polskiej nauki, szkolnictwa i administracji na nowe oczekiwania akwakultury na rynku polskim i zagranicznym
<p>3 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 25 rozporządzenia (UE)</p>	<p>1 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie i zastosowanie wieloletniego programu dotyczącego gromadzenia danych do przeglądu przez STECF i zatwierdzenia przez Komisję</p>	<p>Tak</p>	<p>Ustawa z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2015 r. poz. 222). Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia jednostki badawczej</p>	<p>Zgodnie z § 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 30.04.2004 r. jednostką badawczo-rozwojową realizującą na terytorium RP program zbierania, gromadzenia i zarządzania danymi niezbędnymi do realizacji WPRyb jest MIR-PIB w Gdyni</p> <p>Zbieranie i przetwarzanie danych - 53 osoby</p> <p>Jeden statek badawczy R/V BALTICA</p> <p>Zbieranie danych biologicznych w trakcie</p> <ul style="list-style-type: none"> 70–100 rejsów na kutrach i łodziach rybackich 10–14 rejsów dot. wędkarstwa morskiego 1–3 rejsów dalekomorskich 110–140 wypraw do portów i przystani rybackich 8–12 wypraw lądowych do bosmanatów (wędkarstwo morskie) <p>Bazy danych</p> <ul style="list-style-type: none"> Morski DATRAS – baza danych z rejsów badawczych Analizy Ichtiologiczne – baza danych ichtiologicznych

nr 1380/2013 oraz w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 199/2008.			rozwoju realizującym program zbierania, gromadzenia i zarządzania danymi niezbędnymi do realizacji Wspólnej Polityki Rybackiej Unii Europejskiej (Dz. U, Nr 108, poz. 1151) Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie (WE) nr 199/2008	Połowy i Wyładunki – baza danych z połowów i wyładunków (w tym danych ekonomicznych) baza CTD – baza danych hydrologicznych RRW-19, RRW-20, RRW-A – bazy danych ekonomicznych baza danych VMS i ERS Dane z baz są transferowane do międzynarodowych baz InterCatch (baza naukowa ICES) FishFrame (baza danych rybackich ICES) BAD (baza danych hydrologicznych)
3 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 25 rozporząd	2 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie i realizację planów prac dotyczących gromadzenia danych do przeglądu przez STECF i zatwierdzenia przez Komisję	Tak	Art. 3 ust 3 ustawy o rybołówstwie. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia jednostki badawczo-rozwoju realizującym	Zgodnie z § 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 30.04.2004 r. jednostką badawczo-rozwojową realizującą na terytorium RP program zbierania, gromadzenia i zarządzania danymi niezbędnymi do realizacji WPRyb jest MIR-PIB w Gdyni Zbieranie i przetwarzanie danych - 53 osoby Jeden statek badawczy R/V BALTICA Zbieranie danych biologicznych w trakcie 70–100 rejsów na kutrach i łodziach rybackich 10–14 rejsów dot. wędkarstwa morskiego 1–3 rejsów dalekomorskich 110–140 wypraw do portów i przystani rybackich 8–12 wypraw lądowych do bosmanatów (wędkarstwo morskie) Bazy danych

<p>zenia (UE) nr 1380/2013 oraz w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 199/2008.</p>			<p>program zbierania, gromadzenia i zarządzania danymi niezbędnymi do realizacji Wspólnej Polityki Rybackiej Unii Europejskiej.</p> <p>Rozporządzenie w sprawie WPRyb.</p> <p>Rozporządzenie (WE) nr 199/2008</p>	<p>Morski DATRAS – baza danych z rejsów badawczych</p> <p>Analizy Ichtiologiczne – baza danych ichtiologicznych</p> <p>Połowy i Wylądunki – baza danych z połowów i wylądunków (w tym danych ekonomicznych)</p> <p>baza CTD – baza danych hydrologicznych</p> <p>RRW-19, RRW-20, RRW-A – bazy danych ekonomicznych</p> <p>baza danych VMS i ERS</p> <p>Dane z baz są transferowane do międzynarodowych baz</p> <p>InterCatch (baza naukowa ICES)</p> <p>FishFrame (baza danych rybackich ICES)</p> <p>BAD (baza danych hydrologicznych)</p>
<p>3 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 oraz w art. 4 rozporządzenia</p>	<p>3 - Opis zdolności do przydziału zasobów ludzkich umożliwiającego nawiązanie dwustronnych lub wielostronnych porozumień z innymi państwami członkowskimi w przypadku dzielenia się pracą przy wypełnianiu obowiązków związanych z gromadzeniem danych</p>	<p>Tak</p>	<p>Rozporządzenie w sprawie WPRyb.</p> <p>Rozporządzenie (WE) nr 199/2008</p>	<p>MIR-PIB od lat realizuje dwustronne porozumienia dotyczące zbierania danych rybackich z Holandią i Szwecją i dysponuje wykwalifikowaną i wystarczającą kadrami, aby te porozumienia realizować</p>

(WE) nr 199/2008.				
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009.	1 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie i realizację części programu operacyjnego odnoszącej się do krajowego programu finansowania kontroli na lata 2014–2020, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. o)	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie (WE) nr 1224/2009	Organami administracji rybołówstwa morskiego są: minister właściwy do spraw rybołówstwa (jako organ koordynujący działalność kontrolną wszystkich krajowych organów kontroli rybołówstwa) w ramach MRiRW – Departament Rybołówstwa (DR) okręgowi inspektorzy rybołówstwa morskiego (m.in. nadzór nad przestrzeganiem przepisów o rybołówstwie morskim, przepisów o organizacji rynku rybnego, egzekwowanie prawa) Okręgowi Inspektorzy Rybołówstwa Morskiego podlegają ministrowi właściwemu do spraw rybołówstwa i działają w trzech OIRM OIRM w Gdyni OIRM w Słupsku OIRM w Szczecinie Zasoby ludzkie OIRM - 50 inspektorów i 50 urzędników, DR - 35 urzędników Opis sprzętu 8 statków kontrolnych, 20 samochodów. Zasoby finansowe w budżecie krajowym na 2014 r. na działalność OIRM zaplanowano środki finansowe w wysokości 12 425 000 zł. Ogólne cele środków kontroli realizacja nowej polityki w zakresie zakazu odrzutów oraz minimalizowanie występowania poważnych naruszeń
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów	2 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie i realizację krajowego programu działań w zakresie	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie (WE) nr 1224/2009	Corocznie Polska opracowuje i informuje KE o programach kontroli w odniesieniu do każdego planu wieloletniego

unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009 .	kontroli w odniesieniu do planów wieloletnich, jak określono w art. 46 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009			
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009 .	3 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie i realizację wspólnego programu kontroli, który może zostać opracowany z innymi państwami członkowskimi, jak określono w art. 94 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie (WE) nr 1224/2009	Polska nie ma przyjętego wspólnego z innymi państwami programu kontroli bezpośrednio. Zgodnie z art. 94 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 nie jest to obligatoryjne. Niemniej jednak, Polska z własnej inicjatywy planuje realizować wspólny program kontroli i do tego celu niezbędny jest statek kontrolny, który Polska zamierza nabyć ze środków finansowych EFMR. Rybołówstwo bez odrzutów wymagać będzie ściślejszej kontroli morskiej. Realizowane są tzw. wspólne programy rozmieszczenia (ang. Joint Deployment Plan), które są koordynowane na poszczególnych obszarach przez Europejską Agencję Kontroli Rybołówstwa (ang. EFCA)
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie	4 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego przygotowanie	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie	Realizowany jest szczególny program kontroli i inspekcji, o którym mowa w Decyzji Wykonawczej Komisji nr 2013/305/UE z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiającej indywidualny program kontroli i inspekcji dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu

<p>cyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009.</p>	<p>nie i realizację szczególnych programów kontroli i inspekcji, jak określono w art. 95 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009</p>		<p>(WE) nr 1224/2009</p> <p>Decyzja Wykonawcza Komisji nr 2013/305/UE z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiająca indywidualny program kontroli i inspekcji dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu Bałtyckim</p>	<p>Bałtyckim. Program ten jest wdrażany za pomocą wspólnego planu rozmieszczenia (ang. Joint Deployment Plan), który jest koordynowany na poszczególnych obszarach przez Europejską Agencję Kontroli Rybołówstwa (ang. EFCA).</p>
<p>4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego</p>	<p>5 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego zastosowanie systemu skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających kar za poważne naruszenia przepisów, jak określono w art. 90 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009</p>	<p>Tak</p>	<p>Rozporządzenie w sprawie WPRyb.</p> <p>Rozporządzenie (WE) nr 1224/2009.</p> <p>Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 404/2011 ustanawiające szczególne przepisy wykonawcze do rozporządzenia</p>	<p>W dniu 4.03.2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 19.12.2014 r. o rybołówstwie morskim, która dokonuje wdrożenia nieuregulowanych dotąd kwestii, wynikających z rozpo. nr 1224/2009 oraz 404/2011, w tym w zakresie systemu kar za poważne naruszenia przepisów WPRyb (Dz. U. z 2015 r., poz. 222). Rozporządzenia wykonawcze do ustawy: Rozpo. MRiRW z dnia 26.08.2015 r. w sprawie kryteriów, na podstawie których okręgowy inspektor rybołówstwa morskiego dokonuje oceny wagi stwierdzonego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1453). Rozpo. MRiRW z dnia 26.08.2015 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za poważne naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1455).</p>

wanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009			Rady (WE) nr 1224/2009	
4 - Potencjał administracyjny: istnieje potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i doprecyzowanego w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009	6 - Opis potencjału administracyjnego umożliwiającego zastosowanie systemu punktów za poważne naruszenia przepisów, jak określono w art. 92 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009	Tak	Rozporządzenie w sprawie WPRyb. Rozporządzenie (WE) nr 1224/2009. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 404/2011 ustanawiające szczególne przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009	W dniu 4.03.2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 19.12.2014 r. o rybołówstwie morskim, która dokonuje wdrożenia nieuregulowanych dotąd kwestii, wynikających z rozpo. nr 1224/2009 oraz 404/2011, w tym w zakresie systemu kar za poważne naruszenia przepisów WPRyb (Dz. U. z 2015 r., poz. 222). Rozporządzenia wykonawcze do ustawy: Rozpo. MRiRW z dnia 26.08.2015 r. w sprawie kryteriów, na podstawie których okręgowy inspektor rybołówstwa morskiego dokonuje oceny wagi stwierdzonego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1453). Rozpo. MRiRW z dnia 26.08.2015 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za poważne naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1455).

6.1.2 Mające zastosowanie ogólne warunki wstępne oraz ocena ich spełnienia

4. Zamówienia publiczne

W dniu 18 września 2014 r. została opublikowana ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 1232), która weszła w życie z dniem 19 października 2014 r.

Ustawa ta dokonuje zmian w zakresie przepisów dotyczących wykluczania wykonawców (art. 24 ustawy - Prawo zamówień publicznych), które to zmiany były konieczne w związku

z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie C - 465/11 Forposta

Spelniony

5. Pomoc państwa

Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w obszarze EFSI

Spelniony

6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)

Istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)

Spelniony

7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu

Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków

Częściowo spelniony

[1] Decyzja Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. Urz. UE L 23 z 27.01.2010, str. 35)

6.2 Opis działań, które należy podjąć, podmiotów odpowiedzialnych i harmonogramu realizacji

6.2.1 Działania przewidziane w celu spełnienia szczególnych warunków wstępnych dotyczących EFMR

Warunek wstępny	Kryterium	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin	Podmioty odpowiedzialne za spełnienie działań
-----------------	-----------	--------------------------------------	--------	---

6.2.2 Działania przewidziane w celu spełnienia ogólnych warunków wstępnych

7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu

Plan działań na rzecz spełnienia warunków ogólnych

Dane zasilające system wspólnych wskaźników dla EMFR, ustanowiony przez KE, pochodzą głównie z poniższych głównych źródeł:

- statystyki publicznej,
- danych zapewnianych przez administrację publiczną (w szczególności GIOŚ, MŚ, GIJHARS, MiR),
- badań zleconych instytutom badawczym monitorującym polski sektor rybactwa (IRŚ, MIR-PIB),
- danych zawartych we własnych systemach informatycznych (krajowego rejestru statków rybackich, ERS, rejestr uznanych organizacji producentów),
- danych pozyskanych z OIRM-ów, w zakresie kontroli wykonywania rybołówstwa morskiego,
- systemu informatycznego na poziomie monitorowania postępów wdrażania programu operacyjnego zarówno na poziomie rzeczowym, jak i finansowym
- danych własnych, tam gdzie istnieją deficyty informacyjne

Termin realizacji

Podstawą statystyczną będzie system monitorowania wdrażania programu, który zostanie uruchomiony po wejściu w życie ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz rozporządzeń wykonawczych do niej. Będzie to miało miejsce w III/IV kwartale 2015 r.

Instytucje odpowiedzialne

Instytucja wiodąca: Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

Instytucje współpracujące:

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy (MIR-PIB), Instytut Rybactwa Śródlądowego (IRŚ), Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ), Ministerstwo Środowiska (MŚ), Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych (GIJHARS), Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego (OIRMy), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MIiR)

7. OPIS RAM WYKONANIA

7.1 Tabela: Ramy wykonania

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	--

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	14 800 000,00	229 338 250,00
1.3 - Liczba projektów dot. wartości dodanej, jakości, wykorzystania przypadkowych połowów oraz portów rybackich, miejsc wyładunku, hangarów i przystani	24,00	123,00
1.10 - Liczba projektów dot. zawieszenia działalności	1 400,00	4 448,00

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	---

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	5 000 000,00	181 884 168,00
2.2 - Liczba projektów dot. inwestycji produkcyjnych w akwakulturę	30,00	680,00

Priorytet Unii	3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb
-----------------------	--

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	500 000,00	29 824 825,00
3.1 - Liczba projektów dot. wdrażania unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa	4,00	20,00

Priorytet Unii	4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej
-----------------------	--

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	2 500 000,00	93 764 700,00
4.1 - Liczba wybranych lokalnych strategii rozwoju	36,00	36,00

Priorytet Unii	5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania
-----------------------	---------------------------------------

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	8 000 000,00	132 940 018,00
5.1 - Liczba organizacji producentów lub stowarzyszeń organizacji producentów, których	0,00	13,00

plany produkcji i wprowadzania do obrotu są wspierane		
5.3 - Liczba projektów dot. przetwórstwa	10,00	220,00

Priorytet Unii	6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej	
-----------------------	--	--

Wskaźnik i jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cele końcowe na 2023 r.
Wskaźnik finansowy	400 000,00	259 996,00
6.1 - Liczba projektów dot. integracji nadzoru morskiego	2,00	1,00

Tabela 7.2: uzasadnienie wyboru wskaźników produktu, które mają być ujęte w ramach wykonania

Priorytet Unii	1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy
-----------------------	--

Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet	<p>Pierwszym kluczowym aspektem wdrożenia Programu operacyjnego jest analiza SWOT. To ona wskazuje na obszary najbardziej potrzebujące wsparcia.</p> <p>Drugim kluczowym aspektem są strategie rozwoju poszczególnych branż sektora rybołówstwa, projektowane na szczeblu krajowym.</p> <p>Efektom rozważenia tych 2 filarów jest przydział alokacji na realizację poszczególnych działań w ramach EFMR.</p> <p>Do ram wykonania wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji.</p> <p>Co za tym idzie, wybrano te wskaźniki, które zasilane są przez działania uznane jako kluczowe dla realizacji celów postawionych przed poszczególnymi priorytetami.</p>
Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)	Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także

	<p>robotyczne konsultacje z ekspertami w celu określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki</p>
<p>Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa</p>	<p>Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetom unijnym jako obraz postępu realizacji celów priorytetów.</p> <p>W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji.</p> <p>Dają to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych, są spójne z Umową Partnerstwa</p>

Priorytet Unii	2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy
-----------------------	---

<p>Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet</p>	<p>Wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji. Ze względu na fakt przydzielenia największej alokacji na te działania należy traktować je jako kluczowe dla realizacji celów priorytetu</p>
<p>Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)</p>	<p>Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także robotyczne konsultacje z ekspertami w celu</p>

	określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki
Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa	Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetem unijnym. W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji. Daje to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych są spójne z Umową Partnerstwa

Priorytet Unii	3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb
-----------------------	--

Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet	Wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji. Ze względu na fakt przydzielenia największej alokacji na te działania, należy traktować je jako kluczowe dla realizacji celów priorytetu
Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)	Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także robocze konsultacje z ekspertami w celu określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument

	Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki
Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa	Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetom unijnym jako obraz postępu realizacji celów priorytetów. W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji. Dają to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych są spójne z Umową Partnerstwa

Priorytet Unii	4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej
-----------------------	--

Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet	Wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji. Ze względu na fakt przydzielenia największej alokacji na te działania, należy traktować je jako kluczowe dla realizacji celów priorytetu
Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)	Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także robocze konsultacje z ekspertami w celu określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument

	Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki
Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa	Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetom unijnym jako obraz postępu realizacji celów priorytetów. W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji. Dają to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych są spójne z Umową Partnerstwa

Priorytet Unii	5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania
-----------------------	---------------------------------------

Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet	Wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji. Ze względu na fakt przydzielenia największej alokacji na te działania, należy traktować je jako kluczowe dla realizacji celów priorytetu
Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)	Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także robocze konsultacje z ekspertami w celu określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki

<p>Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa</p>	<p>Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetom unijnym jako obraz postępu realizacji celów priorytetów.</p> <p>W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji.</p> <p>Dają to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych są spójne z Umową Partnerstwa</p>
--	--

Priorytet Unii	6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej
-----------------------	--

<p>Uzasadnienie wyboru wskaźników produktu objętych ramami wykonania, w tym wyjaśnienia dotyczące udziału procentowego alokacji finansowej przypadającego na operacje, które umożliwią wytworzenie produktów, jak również wyjaśnienie metody zastosowanej do obliczenia tego udziału, który musi przekraczać 50 % alokacji finansowej na dany priorytet</p>	<p>Wybrano te wskaźniki, które są zasilane przez działania o największej przyznanej alokacji. Ze względu na fakt przydzielenia największej alokacji na te działania, należy traktować je jako kluczowe dla realizacji celów priorytetu</p>
<p>Dane lub dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metoda ich obliczania (np. dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne, zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji ex-ante)</p>	<p>Do oszacowania wartości celów pośrednich i końcowych posłużono się w głównej mierze wcześniejszym stopniem realizacji operacji w ramach PO RYBY 2007–2013, jak również wnioskami i rekomendacjami z ewaluacji ex-post SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006” oraz śródkresowej ewaluacji PO RYBY 2007–2013, a także ewaluacji osi priorytetowej 4 i działań informacyjno-promocyjnych PO RYBY 2007–2013. Konieczne były także robocze konsultacje z ekspertami w celu określenia przybliżonych kosztów inwestycji dla nowych operacji, które dotychczas były finansowane z innych źródeł niż Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa, czy Europejski Fundusz Rybacki</p>

<p>Informacje na temat sposobu zastosowania metody i mechanizmów zapewniających spójność funkcjonowania ram wykonania, zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa</p>	<p>Zgodnie z politykami UE, operacje wdrażane w ramach PO RYBY 2014–2020 zasilają liczbowo wskaźniki produktu przypisane przez KE konkretnym priorytetom unijnym jako obraz postępu realizacji celów priorytetów.</p> <p>W PO RYBY 2014–2020 nie przewidziano wdrażania działań innych niż te, które zasilają wskaźniki produktu przypisane do priorytetów unijnych określonych w Logice Interwencji.</p> <p>Dają to podstawę do stwierdzenia, że PO RYBY 2014–2020, jak i wdrażane operacje zasilające wybrane wskaźniki produktu obrazujące postęp realizacji celów priorytetów unijnych są spójne z Umową Partnerstwa</p>
--	--

8. PLAN FINANSOWY

8.1 Całkowity wkład EFMR planowany na każdy rok (w EUR)

Rok	Główna alokacja EFMR	Rezerwa wykonania EFMR
2014	0,00	0,00
2015	137 765 136,00	8 793 519,00
2016	69 953 420,00	4 465 112,00
2017	71 087 220,00	4 537 482,00
2018	72 741 345,00	4 643 065,00
2019	73 238 734,00	4 674 813,00
2020	74 560 433,00	4 759 177,00
Ogółem	499 346 288,00	31 873 168,00

8.2 Wkład EFMR i wskaźnik współfinansowania dla priorytetów Unii, pomocy technicznej i innego wsparcia (w EUR)

Priorytet Unii	Środek w ramach priorytetu Unii	Wsparcie ogółem			Główna alokacja (finansowanie ogółem pomniejszone o rezerwę wykonania)		Rezerwa wykonania		Kwota rezerwy wykonania w stosunku do ogólnej kwoty wsparcia Unii
		Wkład EFMR (w tym rezerwa wykonania)	Wkład krajowy (w tym rezerwa wykonania)	Poziom współfinansowania z EFMR	Wsparcie EFMR	Wkład krajowy	Rezerwa wykonania EFMR	Wkład krajowy	
		a	b	$c = a / (a + b) * 100$	$d = a - f$	$e = b - g$	f	$g = b * (f / a)$	
1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy	1 - Art. 33 ust. 1 lit. a), b) i c), art. 34 oraz art. 41 ust. 2 (art. 13 ust. 2 EFMR)	25 850 237,00	25 850 237,00	50,00%	24 948 142,00	24 948 142,00	902 095,00	902 095,00	5,19%
1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy	1b - Art. 33 ust. 1 lit. d) i art. 44 ust. 4a	27 538 380,00	9 179 460,00	75,00%	27 538 380,00	9 179 460,00	0,00	0,00	
1 - Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy	2 - Alokacja finansowa dla pozostałej części priorytetu Unii 1 (art.13 ust. 2 EFMR)	105 689 952,00	35 229 984,00	75,00%	98 343 615,00	32 781 205,00	7 346 337,00	2 448 779,00	
2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy	-	136 413 126,00	45 471 042,00	75,00%	128 037 549,00	42 679 183,00	8 375 577,00	2 791 859,00	6,14%
3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb	1 - poprawa i dostarczanie wiedzy naukowej oraz gromadzenie danych i zarządzanie nimi (art. 13 ust. 4 EFMR)	7 434 311,00	1 858 578,00	80,00%	6 988 252,00	1 747 063,00	446 059,00	111 515,00	6,00%
3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb	2 - wspieranie monitorowania, kontroli i egzekwowania, zwiększanie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej, bez zwiększania obciążenia administracyjnego (art. 76 ust. 2 lit a)-d) i f)-l)) (art. 13 ust. 3 EFMR)	8 193 030,00	910 337,00	90,00%	7 701 448,00	855 717,00	491 582,00	54 620,00	
3 - Wspieranie wdrażania przepisów WPRyb	3 - wspieranie monitorowania, kontroli i egzekwowania, zwiększanie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej, bez zwiększania obciążenia administracyjnego (art. 76 ust. 2 lit e)) (art. 13 ust. 3 EFMR)	7 999 998,00	3 428 571,00	70,00%	7 519 998,00	3 222 857,00	480 000,00	205 714,00	
4 - Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej	-	79 699 995,00	14 064 705,00	85,00%	74 363 598,00	13 122 988,00	5 336 397,00	941 717,00	6,70%
5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania	1 - Dopłaty do składowania (art. 67) (art. 13 ust. 6 EFMR)	2 509 002,00		100,00%	2 509 002,00				8,47%
5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania	2 - Rekompensaty dla regionów najbardziej oddalonych (art. 70) (art. 13 ust. 5 EFMR)								
5 - Wspieranie obrotu i przetwarzania	3 - Alokacja finansowa dla pozostałej części priorytetu Unii 5 (art.13 ust. 2 EFMR)	97 823 262,00	32 607 754,00	75,00%	89 328 141,00	29 776 047,00	8 495 121,00	2 831 707,00	
6 - Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej	-	194 996,00	65 000,00	75,00%	194 996,00	65 000,00	0,00	0,00	0,00%
7 - Pomoc techniczna	-	31 873 167,00	10 624 389,00	75,00%	31 873 167,00	10 624 389,00			
Ogółem		531 219 456,00	179 290 057,00		499 346 288,00	169 002 051,00	31 873 168,00	10 288 006,00	6,00%

8.3 Wkład EFMR w cele tematyczne EFSI

Cel tematyczny	Wkład EFMR (w EUR)
03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	283 914 765,00
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	6 549 000,00
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	126 704 529,00
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	82 177 995,00

9. ZASADY HORYZONTALNE

9.1 Opis działań, w których należy uwzględnić zasady określone w art. 5*, 7 i 8 RWP

9.1.1 Promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji

Zasada równości szans płci jest jedną z naczelných polityk horyzontalnych UE, której przestrzeganie gwarantuje kobietom i mężczyznom równe prawa i obowiązki, a także równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogliby korzystać. W sposób szczególny przez „promowanie równości” należy rozumieć działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego.

Zauważyć należy, iż PO RYBY 2014–2020 jest programem specyficznym, ukierunkowanym na wsparcie określonego sektora gospodarki, jakim jest rybactwo, oraz aspekty zintegrowanej polityki morskiej. Z tego też powodu pomoc finansowa będzie dotyczyć skonkretyzowanego typu beneficjentów, tj. rybaków i hodowców oraz ich rodzin, właścicieli statków, czy też organizacji rybackich. Dlatego zagadnienie równości kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji nie będzie miało znaczącego wpływu na dostęp do pomocy finansowej. Wyjątkiem mogą być bardzo specyficzne operacje, uzasadnione merytorycznie, do których realizacji jest konieczne zaangażowanie pracowników odznaczających się określonymi warunkami fizycznymi (siła fizyczna).

Kwestie równości będą przedmiotem analizy IZ PO RYBY 2014–2020 w zakresie monitorowania wskaźników dotyczących osób fizycznych. Pozwoli to, jeśli będzie taka potrzeba, ocenić strukturę beneficjentów PO RYBY 2014–2020 według płci.

Jednocześnie instytucje zaangażowane we wdrażanie PO RYBY 2014–2020 zostaną zobowiązane do przestrzegania zasady niedyskryminowania ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną pomimo faktu, że niniejszy program ma neutralny charakter wobec realizacji tych polityk horyzontalnych.

9.1.2 Zrównoważony rozwój

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia o wspólnych przepisach, cele funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych są osiąganе w ramach zrównoważonego rozwoju oraz unijnego wsparcia w celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Ponadto, zgodnie z definicją określoną w Strategii Europa 2020 rozwój zrównoważony oznacza wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

PO RYBY 2014–2020 w głównym zamierzeniu będzie finansować reformę Wspólnej Polityki Rybołówstwa, której zasadniczym celem jest zrównoważony rozwój działalności rybackiej oraz ochrona zasobów na poziomie pozwalającym na zachowanie oraz zwiększenie populacji ryb, przede wszystkim wykorzystywanych do celów gospodarczych. Z tego też powodu, oraz biorąc pod uwagę wnioski z oceny oddziaływania na środowisko projektu PO RYBY 2014–2020 zakłada się, że zrównoważony rozwój będzie wspierany przez realizację Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

W przypadku większości działań, będą finansowane przedsięwzięcia minimalizujące wpływ działalności człowieka na środowisko. Dodatkowo, część działań, w tym dotyczące ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich oraz systemy rekompensat w ramach zrównoważonej działalności połowowej – zbieranie utraconych narzędzi połowowych i odpadów morskich oraz promowanie ochrony środowiska morskiego i zrównoważonej eksploatacji zasobów morskich i przybrzeżnych, będą wspierać działania stricte na rzecz ochrony środowiska. Jednocześnie wskazać należy na podobne zamierzenia w stosunku do akwakultury. Ten element gospodarki rybackiej w Polsce charakteryzuje się tradycyjnymi i sprzyjającymi środowisku metodami hodowli. Dlatego wsparcie tego sektora będzie miało pozytywny lub neutralny wpływ na środowisko.

Praktycznym i wymiernym sposobem wprowadzenia zasady zrównoważonego rozwoju do każdego programu operacyjnego jest ustalenie minimalnych wymagań, ewentualnie wprowadzenie odpowiednich premii w kryteriach wyboru projektów, np. związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i energii w przypadku wszystkich realizowanych przedsięwzięć, a także wdrożeniem systemów zarządzania środowiskowego.

Ponadto należy zauważyć, iż na poziomie Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”, cele związane z dostosowaniem do zmian klimatu i przeciwdziałaniem zmianom klimatu będą ujęte w systemie monitorowania i raportowania wydatków z wykorzystaniem metodyki KE.

Natomiast w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska w ramach działań Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” przewiduje się działania – projekty naukowo badawcze, gromadzenie danych w celu badań mających na celu utrzymanie populacji ryb eksploatowanych w celach komercyjnych w bezpiecznych granicach biologicznych oraz rozmieszczenie populacji tych ryb ze względu na ich wiek i liczebność, świadczące o jej dobrym stanie, jak również działania ukierunkowane na rozwój nowych technologii, które

mogłyby prowadzić do obniżenia negatywnego wpływu działalności połowowej na środowisko.

9.2 Wskazanie szacunkowej kwoty wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

Środki EFMR przyczyniające się do celów związanych ze zmianami klimatu	Współczynnik (%)
01 - Artykuł 37 Wspieranie opracowywania i wdrażania środków ochronnych	0,00
02 - Artykuł 38 Zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów w celu ochrony gatunków (+ art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)	40,00
03 - Art. 39 Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza (+ Art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)	40,00
04 - Art. 40 ust. 1 lit. a) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej zbieranie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich	0,00
05 - Artykuł 43 ust. 2 Porty rybackie, miejsca wyładunku, miejsca do sprzedaży ryb i przystanie – inwestycje w celu ułatwienia przestrzegania obowiązku wyładowywania wszystkich połowów	0,00
01 - Artykuł 40 ust. 1 lit. b)-g), i) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej – wkład do lepszego zarządzania lub ochrony, budowa, instalacja lub modernizacja urządzeń stałych lub ruchomych, opracowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci Natura 2000 i przestrzennych obszarów chronionych, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000, świadomość ekologiczna, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usługi ekosystemowe (+ art. 44 ust. 6 Rybołówstwo śródlądowe)	40,00
01 - Artykuł 34 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej	100,00
02 - Artykuł 36 Wsparcie dla systemów przydziału uprawnień do połowów	40,00
02 - Artykuł 30 Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów (+ art. 44 ust. 4 Rybołówstwo śródlądowe)	0,00
04 - Artykuł 32 Zdrowie i bezpieczeństwo (+ art. 44 ust. 2 Rybołówstwo śródlądowe)	0,00
05 - Artykuł 33 Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej	40,00
07 - Artykuł 40 ust. 1 lit. h) Ochrona i odbudowa biologicznej różnorodności morskiej – systemy rekompensaty szkód wyrządzonych w połowach przez ssaki i ptaki	0,00
08 - Art. 42 Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów (+ Art. 44 ust. 1 lit. e) Rybołówstwo śródlądowe)	0,00
09 - Art. 43 ust. 1 + 3 Porty rybackie, miejsca wyładunku, giełdy rybne i przystanie – inwestycje w celu poprawy infrastruktury portów rybackich, giełd rybnych, miejsc wyładunku i przystani; budowa przystani w celu zwiększenia bezpieczeństwa rybaków (+ Art. 44 ust. 1 lit. f) Rybołówstwo śródlądowe)	40,00
01 - Artykuł 26 Innowacje (+ art. 44 ust. 3 Rybołówstwo śródlądowe)	0,00
03 - Artykuł 41 ust. 1 lit. a), b) i c) Efektywność energetyczna i łagodzenie skutków zmiany klimatu – inwestycje na statkach; audyty efektywności energetycznej i programy	100,00

związane z efektywnością energetyczną; analizy służące ocenie wkładu alternatywnych systemów napędzania i projektów kadłubów (+ art. 44 ust. 1 lit. d) Rybołówstwo śródlądowe)	
01 - Artykuł 29 ust. 1 + art. 29 ust. 2 Promowanie kapitału ludzkiego i dialogu społecznego – szkolenie, tworzenie sieci kontaktów, dialog społeczny; wsparcie dla współmałżonków i partnerów (+ art. 44 ust. 1 lit. a) Rybołówstwo śródlądowe)	0,00
01 - Artykuł 47 Innowacje	0,00
02 - Artykuł 49 Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury	0,00
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. a) - d), f) - h) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę	0,00
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. k) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę – zwiększanie efektywności energetycznej; energia odnawialna	40,00
02 - art. 48 ust. 1 lit. e), i), j) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę — efektywność zasobów; ograniczenie wykorzystania wody i substancji chemicznych; systemy recykulacyjne minimalizujące zużycie wody	40,00
01 - Artykuł 54 Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska	40,00
02 - Artykuł 55 Środki dotyczące zdrowia publicznego	0,00
01 - Artykuł 50 Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów	0,00
01 - Artykuł 77 Gromadzenie danych	0,00
01 - Artykuł 76 Kontrola i egzekwowanie	0,00
01 - Artykuł 62 ust. 1 lit. a) Wsparcie przygotowawcze	0,00
02 - Art. 63 Realizacja lokalnych strategii rozwoju (w tym koszty bieżące i aktywizacja)	40,00
03 - Artykuł 64 Działania prowadzone w ramach współpracy	0,00
01 - Artykuł 66 Plany produkcji i wprowadzania do obrotu	0,00
02 - Artykuł 67 Dopłaty do składowania	0,00
03 - Artykuł 68 Środki dotyczące obrotu	0,00
01 - Artykuł 69 Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury	0,00
01 - Artykuł 80 ust. 1 lit. a) Zintegrowany nadzór morski	0,00

Orientacyjny wkład EFMR (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji EFMR na program operacyjny (%)
99 755 558,40	18,78%

10. PLAN EWALUACJI

Cele i przedmiot planu ewaluacji

Nadrzędnym celem realizacji działań związanych z ewaluacją PO RYBY 2014–2020, jest zapewnienie informacji niezbędnych do zarządzania PO RYBY 2014–2020 i informowania ogółu społeczeństwa o wynikach jego realizacji.

Plan ewaluacji określa założenia dotyczące systemu oceny PO RYBY 2014–2020 – opisuje sposób organizacji procesu ewaluacji i główne kierunki działań ewaluacyjnych podejmowanych przez IZ w okresie 2014–2020.

Plan ewaluacji pozwoli na:

- lepsze zaplanowanie i ustrukturyzowanie procesu oceny,
- bardziej ukierunkowane działania w zakresie monitorowania i oceny,
- lepsze wykorzystanie wyników ewaluacji.

IZ sporządza roczny plan działania w zakresie realizacji planu ewaluacji. Sprawozdanie z jego realizacji przedstawia Komitetowi Monitorującemu.

Zarządzanie i koordynacja

Za ewaluację PO RYBY 2014–2020 na poziomie całego programu odpowiada Wydział Kontroli Wykorzystania Funduszy Pomocowych w ramach IZ, a także zleca on realizację ocen podmiotom zewnętrznym.

W procesie ewaluacji uczestniczą także IP, które biorą udział w procesie wdrażania PO RYBY 2014–2020, jest zaangażowany też Komitet Monitorujący.

Oprócz wyżej wymienionych podmiotów, w procesie oceny uczestniczą również instytucje, które ze względów na wykonywane zadania własne, mogą dostarczyć cennej wiedzy z zakresu np.: danych statystycznych lub wiedzy eksperckiej (np. Główny Urząd Statystyczny, ministerstwa, instytuty badawcze).

W realizację procesu ewaluacji są zaangażowani także beneficjenci, którzy z jednej strony mają obowiązek przekazać wszystkie niezbędne informacje, aby umożliwić ocenę i monitorowanie PO RYBY 2014–2020, z drugiej strony - pełnią istotną rolę jako odbiorcy wyników ewaluacji.

Ponadto w ocenę podejścia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) będą zaangażowane Rybackie Lokalne Grupy Działania (RLGD), które będą zobowiązane do dokonywania samooceny Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR). Oceny te będą stanowić istotny wkład do oceny działania RLKS na poziomie całego PO RYBY 2014–2020. Jednocześnie proces ten będzie wspierany przez IZ zgodnie ze wspólnymi wytycznymi w zakresie oceny RLGD i LSR.

Główne zadania podmiotów zaangażowanych w ewaluację PO RYBY 2014–2020:

Zadania IZ:

- organizacja systemu zbierania i gromadzenia danych niezbędnych do ewaluacji,
- zapewnienie środków finansowych na realizację ewaluacji
- koordynacja procesu ewaluacji w ramach PO RYBY 2014–2020,
- współpraca z KE przy przeprowadzaniu ewaluacji inicjowanych przez KE,
- projektowanie badań ewaluacyjnych,
- zlecanie realizacji badań ewaluacyjnych podmiotom zewnętrznym,
- realizacja własna badań ewaluacyjnych,
- zarządzanie procesem wdrażania rekomendacji oraz ścisła współpraca w tym zakresie z Krajową Jednostką Ewaluacji.

Zadania IP:

- gromadzenie i odpowiednia agregacja danych niezbędnych do ewaluacji, tj. m.in.: danych pochodzących z wniosków o udzielenie pomocy, umów, decyzji i wniosków o płatność, danych dotyczących wskaźników produktu i rezultatu,
- współpraca z IZ przy realizacji badań ewaluacyjnych,
- współpraca z podmiotami wykonującymi badania ewaluacyjne, w szczególności w zakresie przekazywania informacji i danych (w tym danych osobowych niezbędnych do przeprowadzenia badań ewaluacyjnych).

Zadania Komitetu Monitorującego:

- monitorowanie procesu ewaluacji,
- zapoznanie się z okresowymi planami ewaluacji,
- identyfikacja i rekomendowanie obszarów badawczych, które powinny zostać poddane ewaluacji,
- zapoznanie się z wynikami ewaluacji, w szczególności z wnioskami i rekomendacjami.

Tematy i działania w ramach ewaluacji

Ze względu na moment przeprowadzania ewaluacji w okresie programowania 2014–2020 wyróżnia się:

- ewaluację ex-ante – przed rozpoczęciem realizacji PO RYBY 2014–2020,
- ewaluację w trakcie okresu programowania
- ewaluację ex-post – po zakończeniu realizacji PO RYBY 2014–2020.

Planuje się następujące obszary badań ewaluacyjnych:

- Ocena systemu instytucjonalnego PO RYBY 2014–2020. Warunkiem sprawnej realizacji PO RYBY 2014–2020 jest poprawne funkcjonowanie systemu jego wdrażania. Ocena przyjętych rozwiązań organizacyjnych i sposób funkcjonowania instytucji zaangażowanych w realizację PO RYBY 2014–2020 będą przedmiotem badań ewaluacyjnych, których wyniki mogą przełożyć się na udoskonalenie stosowanych rozwiązań.
- **ocena stopnia realizacji celów PO RYBY 2014–2020 i jego oddziaływania, w tym:**
  - **ocena postępu w osiągnięciu zakładanych wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu** - w trakcie oceny badane będą postępy wdrażania PO RYBY 2014–2020 przez bieżącą ocenę wartości wskaźników produktu i rezultatu.
  - **ocena realizacji celów szczegółowych PO RYBY 2014–2020** - w tym obszarze będą realizowane oceny badające wpływ PO RYBY 2014–2020 na:
    - zmniejszenie wpływu rybołówstwa na środowisko morskie, w tym unikanie i redukcja, w jak największym stopniu, niechcianych połowów,
    - ochrona i odbudowa ekosystemów wodnych i ich różnorodności biologicznej,
    - zapewnienie równowagi pomiędzy zdolnością połowową a dostępnymi uprawnieniami do połowów,
    - podnoszenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw sektora rybołówstwa, w tym floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, oraz poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy,
    - wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego oraz innowacji, w tym zwiększania efektywności energetycznej, i transferu wiedzy,
    - rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie,
    - wspieranie wzmocnienia rozwoju technologicznego, innowacji i transferu wiedzy,
    - zwiększenie konkurencyjności i rentowności przedsiębiorstw sektora akwakultury, w tym poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy, w szczególności w MŚP,

- ochrona i odbudowa wodnej różnorodności biologicznej oraz wspieranie ekosystemów związanych z akwakulturą i promowanie zasobooszczędnej akwakultury,
  - propagowanie akwakultury o wysokim poziomie ochrony środowiska oraz o wysokim poziomie zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz promowanie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego,
  - rozwój szkoleń zawodowych, nowych umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie,
  - poprawa i dostarczanie wiedzy naukowej oraz gromadzenie danych i zarządzanie nimi;
  - wspieranie monitorowania, kontroli i egzekwowania, zwiększanie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej, bez zwiększania obciążenia administracyjnego,
  - promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego oraz tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności na rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w kierunku innych sektorów gospodarki morskiej,
  - lepsza organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury,
  - zachęcanie do inwestowania w sektor przetwarzania i obrotu;
  - opracowywanie i wdrażanie zintegrowanej polityki morskiej.
- Ocena RLKS:
    - ocena rozwiązań instytucjonalnych,
    - wpływ lokalnych strategii rozwoju na realizację wybranych celów szczegółowych PO RYBY 2014–2020,
    - ocena wartości dodanej działania RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność).
  - Ocena *Pomocy technicznej* PO RYBY 2014–2020.
  - Oceny horyzontalne i przekrojowe, w tym:
    - ocena wkładu PO RYBY 2014–2020 w realizację celów Europa 2020,
    - ocena wkładu PO RYBY 2014–2020 w realizację celów Wspólnej Polityki Rybołówstwa,
    - ocena wpływu PO RYBY 2014–2020 na realizację jego celów przekrojowych (innowacyjność, środowisko, klimat).
  - Oceny tematyczne ad hoc - będą realizowane oceny skoncentrowane na określonym temacie lub grupie zagadnień, które będą wynikały z bieżących potrzeb związanych z poszczególnymi etapami wdrażania PO RYBY 2014–2020. Oceny związane z przyszłym okresem programowania, w tym w szczególności ocena ex-ante i analizy tematyczne.

W procesie ewaluacji będą wykorzystywane następujące źródła danych:

- Dane pozyskiwane w ramach monitorowania PO RYBY 2014–2020 – pozyskiwane z systemów informatycznych IP. Informacje służące monitorowaniu i ocenie programu PO RYBY 2014–2020 są gromadzone na szczeblu IP, na podstawie dokumentów przedłożonych przez wnioskodawców i beneficjentów. Najważniejsze informacje na temat każdej operacji wybranej do finansowania, a także na temat ukończonej operacji, potrzebne do monitorowania i oceny, w tym najważniejsze informacje o beneficjencie i projekcie, są rejestrowane i zachowywane w systemie informatycznym.
- W przypadku danych nie znajdujących się w systemach informatycznych, dodatkowe informacje przekazywane do IZ, zgodnie z ustalonymi wzorami..
- Na podstawie przepisów krajowych, IP będą obowiązane do przekazywania wszystkich gromadzonych danych, niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji, bezpośrednio ewaluatorom.
- Badania pierwotne wykonywane przez zewnętrznych ewaluatorów - w zależności od charakteru i tematyki danego badania ewaluacyjnego będzie konieczne pozyskiwanie metodami ilościowymi lub jakościowymi dodatkowych danych pochodzących z różnych źródeł (beneficjenci, instytucje zaangażowane w realizację PO RYBY 2014–2020, władze samorządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy). Zakres i rodzaj badań pierwotnych będzie ustalony przez ewaluatorów lub IZ na etapie planowania szczegółowego zakresu danego badania ewaluacyjnego.
- Badania pierwotne wykonywane w ramach badań własnych.
- Dane kontekstowe.

Na potrzeby badań ewaluacyjnych będą wykorzystywane również dane kontekstowe pochodzące ze statystyk publicznych, badań naukowych, badań ewaluacyjnych dotyczących innych programów EFSI.

Wskaźniki monitorowania

Wskaźniki monitorowania zostały zdefiniowane dla PO RYBY 2014–2020 zgodnie z systemem określonym na poziomie unijnym, przy uwzględnieniu specyfiki poszczególnych działań realizowanych w ramach PO RYBY 2014–2020. Zostały określone:

- wskaźniki kontekstowe, opisujące ogólną sytuację społeczno-gospodarczą, która może mieć wpływ na realizację Wspólnej Polityki Rybołówstwa, na rozwój sektora rybactwa oraz środowiska w Polsce,
- wskaźniki produktu, charakteryzują zakres wsparcia udzielanego w ramach realizacji polityki, będące bezpośrednio efektem realizacji operacji w ramach działania, jako pierwszy krok w kierunku realizacji celu interwencji - wskaźniki te będą miały określone wartości docelowe, będą przedstawione w jednostkach liczbowych i będą pozyskiwane bezpośrednio z systemu monitorowania,

- wskaźniki rezultatu, określone na poziomie KE dla wybranych celów szczegółowych. Mierzą bezpośrednie efekty realizacji działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizacji operacji,
- wskaźniki finansowe – określają poziom kontraktacji środków finansowych w odniesieniu do realizacji poszczególnych celów szczegółowych.

Ramy czasowe

Ocenę PO RYBY 2014–2020 opiera się na bazie danych z systemu informatycznego i obejmuje ona okres wdrażania PO RYBY 2014–2020. Harmonogram ewaluacji jest ściśle powiązany z terminami wynikającymi z przepisów UE, dotyczącymi przekazywania poszczególnych raportów z realizacji PO RYBY 2014–2020 oraz terminami dotyczącymi przekazania głównych raportów ewaluacyjnych (ex-ante i ex-post).

Roczne sprawozdanie z realizacji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”

Od 2016 do 2023 r. IZ, w terminie do dnia 31 maja każdego kolejnego roku, przedstawi KE roczne sprawozdanie z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 za rok poprzedni. Sprawozdanie przedłożone w 2016 r. obejmie lata kalendarzowe 2014 i 2015.

Zgodnie z wymogami, roczne sprawozdania z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 zawierają w szczególności:

- informacje na temat realizacji finansowej PO RYBY 2014–2020 (zobowiązania finansowe i wydatki z podziałem na działania),
- informacje na temat realizacji zakładanych wskaźników (produktów i celów), określonych ilościowo w PO RYBY 2014–2020,
- opis działań podjętych w odniesieniu do planu ewaluacji,
- opis działań podjętych w przypadku wykrycia poważnych naruszeń (naruszenie warunków dopuszczalności do pomocy (art. 10 rozporządzenia o EFMR),
- opis działań podjętych w celu spełnienia wymogów art. 41 ust. 10 rozporządzenia o EFMR,
- informacje na temat działań podejmowanych w celu spełnienia uwarunkowań ex-ante i wszelkie działania, które wpływają na wykonanie PO RYBY 2014–2020 oraz podjęte środki naprawcze.

Roczne sprawozdanie z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 przedłożone w 2017 r. dodatkowo zawiera:

- opis postępów dotyczących osiągnięcia celów PO RYBY 2014–2020,
- opis realizacji działań mających na celu uwzględnienie zasad promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji i zrównoważonego rozwoju,
- informacje na temat wsparcia wykorzystanego do realizacji celów dotyczących zmiany klimatu,
- ustalenia dotyczące osiągnięcia celów w odniesieniu do każdego priorytetu zawartego w PO RYBY 2014–2020.

Roczne sprawozdanie z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020, przed wysłaniem do KE, jest przedstawiane Komitetowi Monitorującemu w celu zbadania i zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 przedłożone w 2019 r., poza wyżej wymienionymi zakresami informacji, zawiera dodatkowo opis wkładu PO RYBY 2014–2020 w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Roczne sprawozdania z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 będą przekazywane ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w terminie 6 miesięcy od zakończenia każdego roku kalendarzowego. Pierwsze sprawozdanie za lata 2014–2015 przekazane będzie w 2016 r. Roczne sprawozdanie za 2023 r. przekazane będzie w terminie do dnia 15 lutego 2025 r. Roczne sprawozdania z postępu realizacji PO RYBY 2014–2020 posłużą do przeprowadzania ocen realizacji Umowy Partnerstwa.

Ewaluacja ex-post

Niezależnie od art. 117 rozporządzenia 508/2014 i art. 57 rozporządzenia 1303/2013, Polska, nie później niż do dnia 31 grudnia 2024 r. przekaże Komisji Europejskiej sprawozdanie z ewaluacji ex-post Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Szczegółowe wymagania ewaluacji RLKS

Każda Rybacka Lokalna Grupa Działania (RLGD), na etapie tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR), będzie musiała określić „*Zasady i sposób dokonywania oceny własnej*”. Funkcjonowanie RLGD będzie monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja własna będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie RLGD.

RLGD przygotuje mechanizm sprawdzania, w jaki sposób funkcjonują struktury stowarzyszenia, oraz czy LSR jest realizowana zgodnie z założeniami.

„Zasady i sposób dokonywania oceny własnej” będą uwzględniać następujące kwestie:

- wskazanie elementów funkcjonowania RLGD podlegających ewaluacji,
- wskazanie elementów wdrażania LSR podlegających ewaluacji,
- wskazanie elementów podlegających monitorowaniu,
- wskazanie kryteriów, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja *on going* i *ex post* funkcjonowania RLGD i realizacji LSR,
- określenie czasu, sposobu i okresu objętego pomiarem,
- wskazanie minimalnych wartości wskaźników, których nieosiągnięcie oznaczać będzie nieprawidłową realizację LSR lub funkcjonowanie RLGD.

Mechanizmy ewaluacji powinny być przejrzyste, dlatego też stowarzyszenie powinno wskazać nie tylko same mechanizmy metodologii, ale także podać jakie wartości wskaźników będą sygnałem, że realizacja LSR albo funkcjonowanie RLGD przebiega w sposób nieprawidłowy.

Szczegółowe informacje dotyczące mechanizmów samooceny i monitorowania osiągnięcia efektów wdrażania LSR zostaną określone na poziomie krajowym

Komunikacja

IZ będzie stale współpracowała z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zewnętrznymi zaangażowanymi w proces monitorowania i oceny funduszy UE (przede wszystkim z wykonawcami ewaluacji PO RYBY 2014–2020, KE, Europejską Siecią Ewaluacyjną, IP oraz Krajową Jednostką Ewaluacji). Dodatkowo IZ będzie współpracowała z ekspertami zewnętrznymi, beneficjentami i innymi podmiotami mającymi wpływ na proces monitorowania i oceny PO RYBY 2014–2020.

W proces informowania o wynikach oceny PO RYBY 2014–2020 będzie włączona jak największa liczba instytucji, organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych oraz związków zawodowych, stowarzyszeń i organizacji oraz JST (jednostka samorządu terytorialnego). Podmioty te będą włączone w proces informowania zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym.

Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji PO RYBY 2014–2020 będzie realizowane głównie przez:

- publikowanie raportów z badań ewaluacyjnych,
- publikowanie informacji o wybranych wynikach badań ewaluacyjnych,
- prezentowanie wyników ewaluacji na posiedzeniach Komitetu Monitorującego,
- organizowanie spotkań i konferencji poświęconych omówieniu kluczowych wyników ewaluacji,
- przekazywanie informacji o wynikach ewaluacji pracownikom IZ i innym instytucjom zaangażowanym we wdrażanie PO RYBY 2014–2020, a niezaangażowanym bezpośrednio w proces ewaluacji.

Kwestie związane z wykorzystaniem badań ewaluacyjnych, jako źródła informacji o efektach PO RYBY 2014–2020 przekazywanych ogółowi społeczeństwa, zostały ponadto uwzględnione w strategii komunikacyjnej PO RYBY 2014–2020.

W okresie 2014–2020 zostanie zwiększony nacisk na sposób wykorzystania wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych. Regularne monitorowanie postępów we wdrażaniu rekomendacji zapewni większą przejrzystość procesu podejmowania decyzji oraz podniesie użyteczność ewaluacji w zarządzaniu i wdrażaniu PO RYBY 2014–2020.

Środki

Środki finansowe

Działania związane z ewaluacją PO RYBY 2014–2020, w tym dotyczące kosztów zatrudnienia, badań, dostępności danych, rozpowszechnienia informacji będą pokrywane ze środków *Pomocy technicznej* PO RYBY 2014–2020. Wysokość środków wykorzystywanych w danym roku na badania ewaluacyjne będzie określona w ramach okresowych planów ewaluacji. Przewiduje się przeznaczenie na ten cel średnio 250.000 zł rocznie, wliczając koszty ewaluacji przeprowadzanych przez ewaluatora zewnętrznego.

Zasoby ludzkie

Działania Instytucji Zarządzającej w tym zakresie wykonuje Wydział Kontroli Wykorzystania Funduszy Pomocowych w Departamencie Rybołówstwa, w tym dwoje pracowników w 100% wymiarze czasu pracy, we współpracy z pozostałymi wydziałami Departamentu Rybołówstwa oraz pozostałymi instytucjami Programu Operacyjnego.

System informacji elektronicznej

Zgodnie z przepisami UE, najważniejsze informacje na temat realizacji programu, każdej operacji wybranej do finansowania, a także na temat ukończonej operacji, potrzebne do monitorowania i oceny, w tym najważniejsze informacje o beneficjencie i projekcie, są rejestrowane i zachowywane w systemie informatycznym. System informatyczny zapewniający tę funkcjonalność będzie oparty na eksploatowanych obecnie systemach, poddanych działaniom optymalizacyjnym oraz nowej platformie aplikacyjnej.

Rozwój potencjału

Potencjał ewaluacyjny będzie rozwijany m.in. przez następujące działania:

- współpracę z Krajową Jednostką Ewaluacji,
- współpracę z odpowiednimi komórkami analitycznymi w jednostkach wdrażających,
- współpracę z jednostkami ewaluacyjnymi innych programów operacyjnych,
- udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach,
- współpracę z ośrodkami akademickimi oraz eksperckimi,
- tworzenie bazy danych dotyczących ewaluacji, gromadzenie oraz udostępnianie publikacji.

11. WARUNKI DOTYCZĄCE WDRAŻANIA PROGRAMU

11.1 Określenie instytucji i instytucji pośredniczących

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu	E-mail
Instytucja zarządzająca	minister właściwy ds. rybołówstwa reprezentowany przez Dyrektora Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	sekretariat.DR@minrol.gov.pl
Instytucja certyfikująca	Minister właściwy do spraw finansów publicznych, reprezentowany przez Departament Instytucji Płatniczej.	Sekretariat.IP@mf.gov.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Dominik.Zalewski@mf.gov.pl
Instytucja pośrednicząca instytucji zarządzającej	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Bartlomiej.Kandziak@arimr.gov.pl
Instytucja pośrednicząca instytucji zarządzającej	samorząd województwa	biuro@zwrp.pl

11.2 Opis procedur monitorowania i oceny

Uproszczony system monitoringu oraz ewaluacji

IZ prowadzi bieżący monitoring i ewaluacje wdrażania PO oraz sporządza sprawozdania z ich realizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami

Działania IZ w tym zakresie wykonuje Wydział KWFP w Departamencie Rybołówstwa (DRyb), w tym dwoje pracowników w 100% wymiarze czasu pracy, we współpracy z pozostałymi wydziałami DRyb oraz pozostałymi instytucjami PO.

Działania w zakresie monitoringu i ewaluacji wykonywane będą w oparciu o Roczny Plan Monitoringu i Ewaluacji zatwierdzany przez MRiRW. Wyniki realizacji Planu przedstawiane będą jako załącznik do sprawozdania rocznego z realizacji programu i zatwierdzane przez KM.

System monitoringu i ewaluacji przewidywać będzie bieżący monitoring i możliwość uzyskania zbiorczych danych w dowolnym momencie.

Monitoring i ewaluacja PO odbywa się w oparciu o:

- dane zawarte w systemie informatycznych wspierającym wdrażanie PO
- informacje i sprawozdania przekazywane przez instytucje pośredniczące
- informacje przekazywane przez pozostałe wydziały DRyb, przede wszystkim wydziały merytoryczne, odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych priorytetów Programu,
- wyniki przeprowadzonych przez instytucję zarządzającą i instytucje pośredniczące kontroli
- wyniki kontroli i audytów zewnętrznych
- informacje przekazywane przez instytucje badawcze i statystyczne
- wyniku ewaluacji przeprowadzonych przez ewaluatorów zewnętrznych
- informacje przekazane przez środowisko rybackie
- informacje przekazane przez beneficjentów lub potencjalnych beneficjentów PO

Monitoring PO obejmuje:

- złożone wnioski o dofinansowanie,
- podpisane umowy o dofinansowanie
- złożone wnioski o płatność
- wystawione zlecenia płatności
- płatności przekazane na rzecz beneficjentów
- dokonane przez beneficjentów zwroty
- wskaźniki, do osiągnięcia których zobowiązali się beneficjenci
- osiągnięte wskaźniki
- stwierdzone nieprawidłowości

Ewaluacja PO obejmuje ocenę i rekomendacje związane z:

- przyjmowaniem wniosków o dofinansowanie, w tym w szczególności:
  - zainteresowaniem wnioskodawców poszczególnymi środkami PO
  - zakresem składanych wniosków o dofinansowanie
  - terminami rozpatrywania wniosków przez instytucje pośredniczące
  - rodzajem wskaźników, które zamierzają realizować wnioskodawcy
  - prawidłowością i trafnością konkursów w ramach poszczególnych środków

- podpisywaniem umów o dofinansowanie, w tym w szczególności:

- tempem kontraktowania środków w ramach umów o dofinansowanie zawieranych przez instytucje pośredniczące

- wielkością projektów
- zakresem realizowanych projektów
- wskaźnikami, do osiągnięcia których zobowiązali się beneficjenci
- wskaźnikami, na których realizację wpływają zakontraktowane operacje
- planowanym czasem realizacji operacji
- planowanymi terminami złożenia wniosków o płatność
- zaliczkami przyznanymi beneficjentom
- aneksami do umów o dofinansowanie i ich zakresom
- sygnalizowanymi problemami związanymi z realizacją operacji

- wnioskami o płatność składanymi przez beneficjentów, w tym w szczególności:

- terminowości składanych wniosków o płatność
- różnicami w kwotach pomiędzy umowami o dofinansowanie i wnioskami o płatność
- korektami nakładanymi przez instytucje pośredniczące
- problemami z rozliczaniem udzielonych zaliczek
- problemami związanymi z kwalifikowalnością kosztów

- terminowością rozpatrywania wniosków o płatność przez instytucje pośredniczące

- wpływem przyznanej pomocy na sektor rybacki i obszary zależne od rybactwa
- adekwatnością zasobów ludzkich i budżetowych poszczególnych instytucji pośredniczących
- nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas realizacji PO, w tym w szczególności:

- kategoriami nieprawidłowości

- przyczynami nieprawidłowości

- sposobami uniknięcia nieprawidłowości

- prawidłowością doboru alokacji finansowej do środków
- stwierdzeniami i rekomendacjami audytorów zewnętrznych

Sposób uzyskania niezbędnych danych

Większość niezbędnych do monitoringu i oceny danych znajdować się będzie w systemie informatycznym wspierającym wdrażanie PO.

Procedury wewnętrzne instytucji pośredniczących będą obligować te instytucje do bieżącego wprowadzania danych do systemu informatycznego, w celu zapewnienia, że w systemie dane te są aktualne. Procedury te zobligują również instytucje pośredniczące do bieżącego monitorowania poprawności wprowadzonych danych oraz, na żądanie instytucji zarządzającej, do przekazania oświadczeń o poprawności wprowadzonych danych oraz wybranych danych źródłowych, w celu dokonania próby zgodności.

IZ określi wykaz danych niezbędnych do celów monitoringu i ewaluacji nie znajdujących się w systemie informatycznym i ustali szczegółowy sposób ich przekazywania przez instytucje pośredniczące. Procedury uwzględnią cykliczność przekazywania niezbędnych informacji, przewidując również możliwość przekazywania przez instytucje tych informacji „na żądanie”.

W celu uzyskania danych statystycznych lub badawczych, związanych z realizacją wskaźników rezultatu nie wynikających bezpośrednio z realizacją operacji lub niemierzalnych w ujęciu jednostkowym, IZ będzie występować o przekazanie niezbędnych danych do instytucji, takich jak GUS, MIR-PIB, IRŚ.

W celu uzyskania danych dotyczących opinii środowiska rybackiego i mieszkańców obszarów zależnych od rybactwa, badania opinii zlecane będą ewaluatorom zewnętrznym,

jak również brane będą pod uwagę opinie przekazywane bezpośrednio do DRyb przez środowisko rybackie.

Syst. informatyczny wspierający wdrażanie PO będzie umożliwiał:

- 1) rejestrację wniosków o dofinansowanie
- 2) wprowadzanie i edycję danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie
- 3) wprowadzanie i edycję informacji związanych ze zdarzeniami zaistniałymi w trakcie rozpatrywania wniosków, w szczególności złożeniem wniosków, uzupełnień, datami kompletności wniosków, odmowy przyznania pomocy, kontroli na miejscu, odrzucenia wniosku, wystawienia zlecenia płatności oraz zleceń korygujących do zleceń płatności
- 4) wprowadzanie i edycję danych zawartych we wnioskach o płatność
- 5) wprowadzanie i edycję danych z załączników, w szczególności z zestawień rzeczowo – finansowych oraz numerów rachunków bankowych;
- 6) wprowadzanie i edycję danych zawartych w umowach, porozumieniach lub decyzjach
- 7) wprowadzanie i edycję danych zawartych w aneksach do umów lub porozumień lub decyzjach zmieniających
- 8) wprowadzanie i edycję danych zawartych w zleceniach płatności i zleceniach korygujących do zleceń płatności
- 9) generowanie zleceń płatności i zleceń korygujących do zleceń płatności
- 10) generowanie znaku sprawy, numeru umowy, porozumienia lub decyzji oraz zlecenia płatności
- 11) generowanie raportów w zakresie informacji rzeczowej i operacyjnej
- 12) wyświetlanie w systemie informatycznym list:
  - a) wniosków o dofinansowanie

b) umów, decyzji lub porozumień

c) wniosków o płatność

d) dokonanych płatności

e) wskaźników

13) wyszukiwanie poszczególnych wniosków pod względem znaku sprawy, nazwy beneficjenta, NIP-u, regonu, daty złożenia wniosków

11.3 Ogólny skład komitetu monitorującego

W celu monitorowania wdrażania Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” zostanie powołany Komitet Monitorujący. Funkcje Komitetu Monitorującego określa art. 113 rozporządzenia o EFMR oraz art. 49 rozporządzenia o wspólnych przepisach.

Komitet Monitorujący będzie się składać z przedstawicieli stosownych instytucji państwa członkowskiego oraz przedstawicieli partnerów.

Uwzględniając zintegrowanie w ramach EFMR wielu komponentów dotychczas nierealizowanych przez fundusze UE dla rybacko, w tym Wspólną Politykę Rybołówstwa oraz Zintegrowaną Politykę Morską, w skład Komitetu będą w szczególności wchodzić przedstawiciele:

1. instytucji zarządzającej,
2. instytucji certyfikującej,
3. instytucji pośredniczących,
4. ministra właściwego w zakresie koordynacji Umowy Partnerstwa,
5. ministra właściwego do spraw środowiska,
6. ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej,
7. Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego,
8. Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
9. Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego,
10. instytucji odpowiedzialnej za zbieranie danych rybackich w ramach wspólnej polityki rybołówstwa,
11. Instytutu Rybacko Śródlądowego,
12. organizacji pozarządowych działających w zakresie ochrony środowiska,
13. organizacji działających w zakresie rybołówstwa dalekomorskiego,
14. organizacji działających w zakresie przetwórstwa rybnego,
15. organizacji działających w zakresie rybacko śródlądowego w zakresie ryb łososiowatych,

16. organizacji działających w obszarze rybactwa śródlądowego w zakresie ryb karpiowatych,
17. organizacji działających w zakresie rybołówstwa bałtyckiego,
18. organizacji pozarządowych działających w zakresie rybactwa jeziorowego,
19. lokalnych grup działania, realizujących strategię finansowane z EFMR.

Powyższe zestawienie uwzględnia wszystkie grupy zainteresowane realizacją i wsparciem z PO RYBY 2014–2020. Ze względu na zróżnicowaną gospodarkę rybacką w Polsce, są to przede wszystkim przedstawiciele różnych segmentów rybołówstwa morskiego, akwakultury, rybołówstwa śródlądowego oraz przedstawiciele przetwórstwa ryb. Zapewniono również udział władz regionalnych oraz instytucji państwa członkowskiego, jak również przedstawicieli nauki i organizacji pozarządowych z obszaru ochrony środowiska.

Komitetowi Monitorującemu będzie przewodniczyć przedstawiciel IZ, natomiast w obradach Komitetu będą mogli brać udział w charakterze obserwatora, na zaproszenie Przewodniczącego Komitetu, przedstawiciele innych instytucji, grup społecznych i zawodowych, a także KE, która będzie uczestniczyć w pracach Komitetu Monitorującego, pełniąc funkcję doradczą.

Komitet Monitorujący będzie się zbierał co najmniej raz w roku i ma dokonywać przeglądu wdrażania PO RYBY 2014–2020 i postępów poczynionych na drodze do osiągnięcia jego celów. Brać przy tym będzie pod uwagę dane finansowe, wspólne wskaźniki (określone w rozporządzeniu o wspólnych przepisach) i wskaźniki specyficzne dla PO RYBY 2014–2020, w tym zmiany w wartościach wskaźników rezultatu i postępy w osiąganiu wartości docelowych ujętych ilościowo oraz celów pośrednich określonych w ramach wykonania i rezultaty analiz jakościowych. Będzie badać wszelkie kwestie, które mają wpływ na realizację PO RYBY 2014–2020. Będzie wydawać również opinie w sprawie zmian PO RYBY 2014–2020 zaproponowanych przez IZ. Ponadto może przedstawiać IZ uwagi dotyczące wdrażania i ewaluacji PO RYBY 2014–2020 oraz będzie monitorować działania podjęte w następstwie tych uwag.

Komitet Monitorujący nie będzie uczestniczyć w konsultacjach dotyczących planów prac w zakresie gromadzenia danych rybackich.

11.4 Skrócony opis działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych zgodnie z art. 120

Działania informacyjne i promocyjne prowadzone w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFIS) będą realizowane we współpracy różnych instytucji. Współpraca ma dotyczyć w szczególności następujących działań:

- kampania otwierająca okres programowania 2014–2020,
- system informacji,
- zapewnienie kompleksowej informacji przez wystandaryzowane portale internetowe,
- duże działania promocyjne skierowane do ogółu społeczeństwa,
- ujednoczenie minimalnych wytycznych w zakresie obowiązków beneficjentów.

IZ, zgodnie z art. 97 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia o EFMR, jest odpowiedzialna za zapewnienie reklamy Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” przez informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów społecznych społeczno-gospodarczych, podmiotów zaangażowanych we wspieranie równości kobiet i mężczyzn oraz organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez PO RYBY 2014–2020 i zasadach uzyskania dostępu do finansowania. Ponadto IZ jest odpowiedzialna za informowanie beneficjentów o wkładzie UE oraz ogółu społeczeństwa o roli odgrywanej przez UE w Programie Operacyjnym „Rybnactwo i Morze”.

Działania informacyjne i promocyjne będą realizowane zgodnie z art. 119 rozporządzenia o EFMR oraz załącznikiem nr V do tego rozporządzenia, określającym szczegółowe zasady dotyczące działań informacyjnych i promocyjnych dla ogółu społeczeństwa oraz działań informacyjnych dla wnioskodawców i beneficjentów.

Opis celów, działań w zakresie informacji i promocji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” oraz sposób ich wdrażania znajdzie się w Rocznych planach działań informacyjno-promocyjnych Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”, które będą przedstawiane Komitetowi Monitorującemu do wiadomości.

12. INFORMACJE NA TEMAT PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA WDRAŻANIE SYSTEMU KONTROLI, INSPEKCJI I EGZEKWOWANIA

12.1 Podmioty wdrażające system kontroli, inspekcji i egzekwowania

Nazwa instytucji/podmiotu
Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w Gdyni (przekształcone w roku 2019 w jeden organ: Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego z siedzibą w Słupsku)
Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie (przekształcone w roku 2019 w jeden organ: Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego z siedzibą w Słupsku)
Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w Słupsku (przekształcone w roku 2019 w jeden organ: Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego z siedzibą w Słupsku)
Państwowa Straż Rybacka
minister właściwy ds. rybołówstwa

12.2 Krótki opis zasobów ludzkich i finansowych dostępnych do celów kontroli, inspekcji i egzekwowania przepisów w odniesieniu do rybołówstwa

W Polsce kontrola rybołówstwa morskiego jest realizowana na podstawie przepisów UE oraz ustawy o rybołówstwie. Zgodnie z tą ustawą organami administracji rybołówstwa morskiego są: minister właściwy do spraw rybołówstwa oraz Okręgowi Inspektorzy Rybołówstwa Morskiego (OIRM) – jako organy administracji niezespólonej. Okręgowi Inspektorzy Rybołówstwa Morskiego podlegają ministrowi właściwemu do spraw rybołówstwa. Do kluczowych zadań Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego należy nadzór nad przestrzeganiem przepisów o rybołówstwie morskim oraz przepisów o organizacji rynku rybnego, w tym egzekwowanie prawa w drodze wydawania decyzji administracyjnych.

Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, w każdym państwie członkowskim jeden organ zajmuje się koordynowaniem działalności kontrolnej wszystkich krajowych organów kontroli. W Polsce tym organem jest minister właściwy do spraw rybołówstwa, a w ramach struktury Instytucji Zarządzającej – Departament Rybołówstwa. Dodatkowo, w ramach Departamentu Rybołówstwa funkcjonuje Wydział Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CMR) odpowiadający m.in. za elektroniczną rejestrację działalności połowowej.

W okręgowych inspektoratach rybołówstwa morskiego około 50% zatrudnionej kadry stanowią inspektorzy przeprowadzający kontrole. Jest ich łącznie w trzech inspektoratach 48, w tym:

- 17 inspektorów na obszarze OIRM Gdynia,
- 16 inspektorów na obszarze OIRM Słupsk,
- 15 inspektorów na obszarze OIRM Szczecin.

W budżecie państwa na 2014 r. na działalność okręgowych inspektoratów rybołówstwa morskiego mającą na celu wspieranie WPRyb zaplanowano środki finansowe w wysokości 12 425 000 zł.

Opis zasobów ludzkich i finansowych dostępnych na potrzeby kontroli i egzekwowania w zakresie rybołówstwa śródlądowego, w tym w zakresie chowu i hodowli ryb i innych organizmów wodnych.

Państwowa Straż Rybacka (PSR) stanowi wyodrębnioną, wyspecjalizowaną formację wyposażoną w broń, realizującą zadania związane z kontrolą przestrzegania przepisów w zakresie zasad i warunków ochrony, chowu, hodowli i połowu ryb w powierzchniowych wodach śródlądowych, w wodach znajdujących się w urządzeniach wodnych oraz w obiektach przeznaczonych do chowu lub hodowli ryb, w tym w szczególności do walki z kłusownictwem oraz połowem ryb metodami niezgodnymi z ustalonymi przepisami. PSR wykonuje również kontrole pochodzenia, ilości, masy i gatunków odłowionych, przetwarzanych lub wprowadzanych do obrotu ryb i innych organizmów wodnych.

Obecnie w Polsce istnieje 16 wyodrębnionych jednostek PSR, działających na obszarze poszczególnych województw. Wszystkie Komendy Wojewódzkie PSR razem zatrudniają około 360 strażników. Komendy Wojewódzkie PSR zasadniczo zlokalizowane są w miastach wojewódzkich, poza KW PSR w województwie łódzkim i podlaskim, które są zlokalizowane odpowiednio w Sieradzu i w Suwałkach. Działalność PSR jest finansowana ze środków budżetowych, których wysokość w latach 2010-2012 oscylowała wokół kwoty 20 mln zł rocznie. Środki finansowe, którymi dysponują straże nie są wystarczające. W celu zakupu niezbędnego sprzętu do realizacji zadań kontrolnych, części Komend PSR udało się uzyskać dofinansowanie z zewnętrznych źródeł.

12.3 Główny dostępny sprzęt, w szczególności liczba statków, statków powietrznych i śmigłowców

Do przeprowadzania kontroli na morzu są wykorzystywane statki kontrolne. Większość wykorzystywanych statków stanowi własność OIRM. Wyjątkami są: czarterowanie statku *Navigator* od Akademii Morskiej przez OIRM w Szczecinie oraz wykorzystywanie jednostek pływających Straży Granicznej przez OIRM na podstawie porozumień zawartych z Komendantem Morskiego Oddziału Straży Granicznej. Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące wykorzystywanych statków kontrolnych.

Nazwa: Kontroler-16; **rok produkcji:** 1971; **port:** Dziwnów; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-17; **rok produkcji:** 2007; **port:** Wolin; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-18; **rok produkcji:** 2007; **port:** Świnoujście; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-1; **rodzaj:** RIB*; **rok produkcji:** 2012; **port:** Szczecin; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-6; **rodzaj:** motorówka; **rok produkcji:** 2001; **port:** Trzebież; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-8; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2002; **port:** Wolin; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-9; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2002; **port:** Dziwnów; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-10; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2006; **port:** Trzebież; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-11; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2006; **port:** Szczecin; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-12; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2007; **port:** Dziwnów; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-14; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2008; **port:** Świnoujście; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-15; **rodzaj:** motorówka; **rok produkcji:** 2008; **port:** Trzebież; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: ŁM-OIRM-17; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2011; **port:** Wolin; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Nawigator XXI; **rodzaj:** statek szkolny; **port:** Szczecin; **status posiadania:** użyczenie;

Nazwa: Kontroler-21; **rodzaj:** na wyposażeniu RIB; **rok produkcji:** 1974; **port:** Kołobrzeg; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-25; **rodzaj:** na wyposażeniu RIB; **rok produkcji:** 1970; **port:** Ustka; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: PN-OIRM-K2; **rodzaj:** RIB; **rok produkcji:** 2004; **port:** Darłowo; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-15; **rok produkcji:** 2006; **port:** Frombork; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-16; **rok produkcji:** 2006; **port:** Kąty Rybackie; **status posiadania:** Własność;

Nazwa: Kontroler-19; **rok produkcji:** 2009; **port:** Władysławowo; **status posiadania:** Własność;

*RIB – Rigid-inflatable boat

Organy kontroli rybołówstwa nie dysponują samolotami i helikopterami. Wśród pozostałych środków transportu wykorzystywanych przez OIRM największe znaczenie mają samochody. Poniższe zestawienie prezentuje ich liczbę i wiek.

Liczba środków transportu (bez łodzi)

1. OIRM Szczecin

a) Liczba samochodów: 6; b) średni wiek samochodów: 4;

c) Liczba przyczep: 9; d) średni wiek przyczep: 6

2. OIRM Słupsk

a) 7; b) 5;

c): 2; d): 13

3. OIRM Gdynia

a): 8; b): 8;

c): 2; d): 9

Poniższe zestawienie prezentuje stan dodatkowego sprzętu wykorzystywanego w pracy przez inspektorów.

Wyposażenie inspektorów

1. OIRM Szczecin

a) Liczba służbowych telefonów komórkowych (oprócz satelitarnych) – 24, w tym z dostępem do aplikacji typu OSIRIS, V-Catch – 14

b) Liczba służbowych telefonów satelitarnych – 2

c) Inne środki łączności – krótkofalówki

d) Liczba urządzeń pomiarowych typu Omega – 4

e) Liczba hełmów bezpieczeństwa - 15

2. OIRM Słupsk

a) 26, w tym 20

b) 1

c) radiotelefony

d) 6

e) 12

3. OIRM Gdynia

a) 17, w tym 17
b) 1
c) Radia VHF, radia UKF, terminal satelitarny na statku patrolowym
d) 6
e) 20

12.4 Wykaz wybranych rodzajów operacji

Rodzaj operacji	Opis
a - Zakup, instalacja i opracowywanie technologii, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania, systemów wykrywania statków (VDS), systemów telewizji przemysłowej (CCTV) oraz sieci informatycznych umożliwiających gromadzenie danych dotyczących rybołówstwa, administrowanie nimi, ich zatwierdzanie, analizowanie, zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do tych danych, ich prezentowanie (na stronach internetowych dotyczących kontroli) i ich wymianę, a także opracowywanie metod pobierania próbek takich danych, oraz wzajemne połączenia z międzysektorowymi systemami wymiany danych	Utrzymanie i modernizacja istniejących zasobów eksploatowanych przez Centrum Monitorowania Rybołówstwa w Gdyni oraz Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego oraz Państwową Straż Rybacką. Opracowanie, zakup i instalacja podzespołów, w tym sprzętu i oprogramowania komputerowego umożliwiającego elektroniczne zarządzanie systemem świadectw połowowych w celu bardziej efektywnego zwalczania połowów NNN. Zakup i instalacja systemów i urządzeń rejestracji video, w tym na statkach rybackich wraz z opracowaniem metody zarządzania ryzykiem w celu optymalizacji wykorzystania gromadzonych tą drogą danych. Prezentacja wyników na ukierunkowanej stronie internetowej. Zapewnienie pełnej funkcjonalności systemu dwustronnej wymiany danych z innymi instytucjami (system radarowy Straży Granicznej, systemy stosowane przez Administrację Morską, MIR, Służbę Celną, Inspekcję Weterynaryjną). Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli

Rodzaj operacji	Opis
	w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
b - Opracowanie, zakup i instalacja podzespołów, w tym sprzętu i oprogramowania komputerowego, niezbędnych do zapewnienia transmisji danych od podmiotów zajmujących się połowami i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa do odpowiednich organów państw członkowskich i Unii, w tym niezbędnych podzespołów do systemów elektronicznej rejestracji i elektronicznego raportowania (ERS), systemów monitorowania statków (VMS) oraz systemów automatycznej identyfikacji (AIS) stosowanych na potrzeby kontroli	Utrzymanie i modernizacja istniejących zasobów eksploatowanych przez Centrum Monitorowania Rybołówstwa w Gdyni oraz okręgowe inspektoraty rybołówstwa morskiego. Opracowanie, zakup i instalacja podzespołów, w tym sprzętu i oprogramowania komputerowego, niezbędnych do uzyskania danych i zapewnienia ich transmisji od podmiotów zajmujących się połowami i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
c - Opracowanie, zakup i instalacja podzespołów, w tym sprzętu i oprogramowania komputerowego, niezbędnych do zapewnienia identyfikowalności produktów rybołówstwa i akwakultury, o których mowa w art. 58 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009	Zakup sprzętu niezbędnego do wykorzystywania przez inspektorów rybołówstwa morskiego, Państwową Straż Rybacką oraz inne organy urzędowej kontroli żywności uczestniczące w kontroli systemu identyfikowalności produktów rybołówstwa i akwakultury, o którym mowa w art. 58 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009. Wspieranie inicjatyw prywatnych podmiotów gospodarczych w zakresie rozwoju i budowy systemu identyfikowalności wewnętrznej i zewnętrznej. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
d - Wdrażanie programów służących analizie danych i ich wymianie między państwami członkowskimi oraz analizujących je	Zakup, instalacja i modernizacja technologii służących wymianie danych między państwami członkowskimi. Zakup, instalacja i modernizacja, opracowywanie programów do analizy danych dotyczących rybołówstwa, w tym działalności połowowej, zgodnie z

Rodzaj operacji	Opis
	<p>priorytetem Unii dotyczącym polityki egzekwowania i kontroli, o którym mowa w art. 1 lit. c decyzji wykonawczej Komisji z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, i, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.</p>
<p>e - Modernizacja i zakup statków patrolowych, statków powietrznych i śmigłowców, pod warunkiem że używa się ich na potrzeby kontroli rybołówstwa przez co najmniej 60 % całkowitego okresu użytkowania w roku</p>	<p>Zakup dwóch statków inspekcyjnych przeznaczonych do kontroli rybołówstwa. Polska zamierza przeznaczyć część środków na zakup statków patrolowych, które są niezbędne dla skutecznego wdrożenia środków ochrony i kontroli obowiązujących w odniesieniu do stad, o których mowa w decyzji wykonawczej Komisji nr 2013/305/UE z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiającej indywidualny program kontroli i inspekcji dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu Bałtyckim. Modernizacja i zakup samochodów, łodzi oraz innych środków transportowych wykorzystywanych do kontroli rybactwa. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.</p>
<p>f - Zakup innych środków kontroli, w tym urządzeń umożliwiających pomiar mocy silnika i sprzętu ważącego</p>	<p>Zakup innych środków kontroli, w tym urządzeń umożliwiających pomiar mocy silnika na morzu i wag wraz z oprzyrządowaniem do rejestracji danych. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. f decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli</p>

Rodzaj operacji	Opis
	w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
g - Opracowanie innowacyjnych systemów kontroli i monitorowania oraz realizacja pilotażowych projektów dotyczących kontroli rybołówstwa, w tym analiza DNA ryb lub tworzenie stron internetowych dotyczących kontroli	Opracowanie innowacyjnych systemów kontroli oraz realizacja projektów dotyczących kontroli i monitorowania poławiających, przetwarzających, wprowadzających do obrotu ryby. Realizacja projektu pilotażowego: Uzupełnienie bazy referencyjnej kodów DNA, utworzonej przez Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie i jej wykorzystanie w kontroli rybołówstwa, w tym w fizycznej kontroli produktów rybołówstwa przywożonych z krajów trzecich, wymaganej zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1005/2008 z dnia 29 września 2008 r. ustanawiającym wspólnotowy system zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania, zmieniającym rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1936/2001 i (WE) nr 601/2004 oraz uchylającym rozporządzenia (WE) nr 1093/94 i (WE) nr 1447/1999 (Dz. Urz. UE L 286 z 29.10.2008, str. 1) – zwanym dalej „rozporządzeniem (WE) nr 1005/2008”. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. e oraz lit. i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
h - Szkolenia i programy wymiany – także pomiędzy państwami członkowskimi – personelu odpowiedzialnego za działania w zakresie monitorowania, kontroli i nadzorowania działalności połowowej	Szkolenia i programy wymiany – także pomiędzy państwami członkowskimi – personelu OIRM, Państwowej Straży Rybackiej i IZ PO RYBY 2014–2020. Udział pracowników OIRM i Departamentu Rybołówstwa MRiRW w szkoleniach organizowanych przez EFCA. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, e, f, g, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli

Rodzaj operacji	Opis
	w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
i - Analizy kosztów i korzyści, a także oceny poniesionych wydatków i audytów dokonanych przez właściwe władze w ramach monitorowania, kontroli i nadzoru	Analizy realizowanych działań, planów i programów przez krajowe organy i instytucje w ramach wdrażania WPRyb. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, d, f, g, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
j - Inicjatywy, łącznie z seminariami i narzędziami medialnymi, skierowane zarówno do rybaków, jak i innych uczestników, takich jak inspektorzy, prokuratura i sędziowie, jak również do ogółu społeczeństwa, prowadzone w celu lepszego uświadomienia im konieczności zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania przepisów WPRyb	Organizacja seminariów i szkoleń skierowanych zarówno do rybaków, jak i instytucji kontrolnych oraz podmiotów związanych z obrotem produktami rybołówstwa. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, e, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
k - Koszty operacyjne poniesione w trakcie wykonywania wzmocnionej kontroli stad podlegających indywidualnym programom kontroli i inspekcji ustanowionym zgodnie z art. 95 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, a także z zastrzeżeniem koordynacji kontroli zgodnie z art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 768/2005	Operacje w tym zakresie mają na celu skuteczne wdrożenie środków ochrony i kontroli obowiązujących w odniesieniu do stad objętych decyzją wykonawczą Komisji z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiającą indywidualny program kontroli i inspekcji dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu Bałtyckim. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Zapewnienie przestrzegania przepisów WPRyb poprzez zwiększenie efektywności nadzoru nad wykonywaniem rybołówstwa morskiego, uwzględniając działania zawarte w Decyzji Wykonawczej Komisji 2013/305/UE z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiającej indywidualny program kontroli i inspekcji

Rodzaj operacji	Opis
	<p>dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu Bałtyckim na: 1) prowadzenie kontroli, inspekcji i egzekwowania przepisów w sposób niedyskryminacyjny z wykorzystaniem zarządzania ryzykiem 2) realizację wartości poziomów inspekcji określanych w krajowych programach kontroli na Morzu Bałtyckim; 3) kontroli przepisów o obowiązku sprawozdawczym w odniesieniu do działalności połowowej, w szczególności w zakresie wiarygodności zapisów w dziennikach połowowych i danych uprzednio zgłaszanych dotyczących zakazu selekcji jakościowej oraz stosowania obowiązku wyładunkowego; 4) prowadzenie wspólnych kontroli w ramach kampanii JDP koordynowanych przez EFCA 5) zapewnienie niezbędnych, odpowiednio przeszkolonych i doświadczonych zasobów ludzkich, zgodnie z przyjętymi planami ich rozmieszczenia; 6) zapewnienie wsparcia administracyjno-logistycznego działań określonych w krajowych programach kontroli na Morzu Bałtyckim; 7) prowadzenie działań informacyjnych na temat WPRyb w trakcie trwania perspektywy finansowej na lata 2014-2020.</p>
<p>I - Programy związane z wdrożeniem planu działania ustanowionego zgodnie z art. 102 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, w tym również wszelkie poniesione koszty operacyjne</p>	<p>Operacje w tym zakresie będą realizowane w przypadku przyjęcia planu działania ustanowionego zgodnie z art. 102 ust. 4 rozporządzenia nr 1224/2009. Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. a decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Zapewnienie przestrzegania przepisów WPRyb poprzez zwiększenie efektywności nadzoru nad wykonywaniem rybołówstwa morskiego, uwzględniając działania zawarte w Decyzji Wykonawczej Komisji 2013/305/UE z dnia 21 czerwca 2013 r. ustanawiającej indywidualny program kontroli i inspekcji dla połowów dorsza, śledzia atlantyckiego, łososia i szprota w Morzu Bałtyckim na: 1)</p>

Rodzaj operacji	Opis
	<p> prowadzenie kontroli, inspekcji i egzekwowania przepisów w sposób niedyskryminacyjny z wykorzystaniem zarządzania ryzykiem 2) realizację wartości poziomów inspekcji określanych w krajowych programach kontroli na Morzu Bałtyckim; 3) kontroli przepisów o obowiązku sprawozdawczym w odniesieniu do działalności połowowej, w szczególności w zakresie wiarygodności zapisów w dziennikach połowowych i danych uprzednio zgłaszanych dotyczących zakazu selekcji jakościowej oraz stosowania obowiązku wyładunkowego; 4) prowadzenie wspólnych kontroli w ramach kampanii JDP koordynowanych przez EFCA 5) zapewnienie niezbędnych, odpowiednio przeszkolonych i doświadczonych zasobów ludzkich, zgodnie z przyjętymi planami ich rozmieszczenia; 6) zapewnienie wsparcia administracyjno-logistycznego działań określonych w krajowych programach kontroli na Morzu Bałtyckim; 7) prowadzenie działań informacyjnych na temat WPRyb w trakcie trwania perspektywy finansowej na lata 2014-2020. </p>

12.5 Związek z priorytetami określonymi przez Komisję

- **Art. 76 ust. 2 lit. a:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. b:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. c:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. d:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, i, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. e:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15

lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.

- **Art. 76 ust. 2 lit. f:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. f decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. g:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. e oraz lit. i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. h:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, e, f, g, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. i:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. c, d, f, g, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. j:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. d, e, i decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. k:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. g decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.
- **Art. 76 ust. 2 lit. l:** Działania w tym zakresie stanowią realizację priorytetów określonych w art. 1 lit. a decyzji wykonawczej Komisji nr 464/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. określającej priorytety Unii dotyczące polityki egzekwowania i kontroli w ramach EFMR.

13. GROMADZENIE DANYCH

13.1 Ogólny opis działań w zakresie gromadzenia danych przewidzianych na okres 2014–2020

1. Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu zbierania danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i socjoekonomicznych, dotyczących rybołówstwa komercyjnego i rekreacyjnego obejmują dwa okresy: okres lat 2014–2016 i okres po 2016 r. są/będą realizowane przez MIR-PIB:

1.1. okres 2014–2016:

- zgodnie z zatwierdzonymi planami rocznymi na okres 2014–2016 (decyzja wykonawcza Komisji C(2013) 5568 z dnia 30.08.2013 r.) oraz rozporządzeniem (WE) nr 199/2008,
- od 2015 r. zostaną rozszerzone o zbieranie danych dotyczących przypadkowego połowu waleni zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 812/2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r.

1.2. po 2016 r.:

1.2.1. Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu zbioru danych biologicznych, technicznych i środowiskowych:

1. zbieranie danych jest prowadzone przez obserwatorów bezpośrednio na trawlerach dalekomorskich w przypadku prowadzenia połowów poza obszarem Morza Bałtyckiego,
2. zbieranie jest danych prowadzone przez obserwatorów bezpośrednio na kutrach i łodziach rybackich w rejsach na Morzu Bałtyckim, z wykorzystaniem monitoringu ruchu jednostek rybackich przez dostęp do systemu VMS,
3. zbieranie danych o przyłowach organizmów morskich, w tym ssaków i ptaków morskich, w połowach komercyjnych i rekreacyjnych,
4. zbieranie danych jest prowadzone przez obserwatorów bezpośrednio na jednostkach rybackich prowadzących połowy rekreacyjne,
5. zbieranie danych z wyładunków ryb dokonywanych w portach i przystaniach rybackich,
6. zbieranie i analiza danych zarejestrowanych w krajowym centrum monitorowania rybołówstwa oraz w rejestrach kapitanatów i bosmanatów portów,
7. zbieranie danych w trakcie rejsów badawczych prowadzonych przez statek (statki) badawcze, zatwierdzonych do realizacji i koordynowanych międzynarodowo przez ICES,
8. zbieranie danych realizowanych w ramach dwustronnych i wielostronnych umów, a wynikających z programu gromadzenia danych,
9. zbieranie danych dotyczących przypadkowego połowu waleni,
10. gromadzenie danych w krajowej bazie danych rybackich,

11. przetwarzanie zgromadzonych danych podstawowych w zestawy danych dla potrzeb analiz naukowych i doradztwa w zakresie zarządzania i przekazywanie ich do uprawnionych odbiorców końcowych w ramach tzw. *data call*.

1.2.2. Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu gromadzenia danych społeczno-ekonomicznych:

1. **rybołówstwo komercyjne** – zbieranie danych socjoekonomicznych będzie prowadzone na podstawie dwóch głównych źródeł informacji: rejestrów administracyjnych i formularzy statystycznych. Rejestry administracyjne obejmują dzienniki połowowe, deklaracje wyladunkowe, dokumenty pierwszej sprzedaży oraz Rejestr Statków Rybackich. Zakres danych gromadzonych na podstawie formularzy statystycznych będzie obejmował przychody z działalności połowowej i pozostałe przychody wraz z dotacjami, koszty w układzie rodzajowym, nakłady inwestycyjne i zobowiązania, zatrudnienie. Formularze będą wypełniane raz w roku przez armatorów statków rybackich prowadzących połowy w roku sprawozdawczym (obowiązek statystyczny).

Zakres zbieranych danych będzie dostosowywany w trakcie kolejnych lat do wymogów KE/STECF,

1. **rybołówstwo rekreacyjne** – zbieranie danych będzie obejmowało dane zebrane w trakcie rejsów na jednostkach prowadzących takie działania oraz informacje i dane dotyczące ilości rejsów i uczestników tych rejsów uzyskanych z kapitanatów portów i przystani rybackich,
2. **akwakultura** – zbieranie danych społeczno-ekonomicznych będzie obejmowało ośrodki hodowlane i gospodarstwa rybackie, które zajmują się wylęgiem i podchowem narybku łososi atlantyckich. Populacja ośrodków hodowlanych i gospodarstw rybackich objętych badaniem może zostać rozszerzona na wszystkie przedsiębiorstwa, których podstawowa działalność będzie zdefiniowana według kodu PKD 03.22.Z – „Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych”, jeśli takie będą wymagania KE/STECF.

Zakres gromadzonych danych będzie się opierał o ankiety i będzie obejmował przychody wraz z dotacjami i pozostałymi przychodami, koszty w układzie rodzajowym, aktywa i zobowiązania, nakłady inwestycyjne, wielkość zakupu pasz dla hodowanych ryb, wielkość sprzedaży ryb oraz zatrudnienie,

1. **przetwórstwo rybne** – zbieranie danych społeczno-ekonomicznych będzie obejmowało zakłady przetwórstwa rybnego, które będą znajdowały się na liście zakładów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii do handlu wewnątrz wspólnoty oraz będą uprawnione do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej. Będą to zarówno przedsiębiorstwa, które główny przedmiot działalności określają według kodu PKD 10.20.Z – „Przetwarzanie i konserwowanie

ryb, skorupiaków i mięczaków”, jak i zakłady dla których przetwórstwo ryb nie będzie podstawowym rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej.

Zakres gromadzonych danych będzie się opierał o formularze statystyczne i będzie obejmował przychody wraz z dotacjami i pozostałymi przychodami, koszty w układzie rodzajowym, aktywa i zobowiązania, nakłady inwestycyjne oraz zatrudnienie.

Zakres zbieranych danych będzie dostosowywany w trakcie kolejnych lat do wymogów KE/STECF.

1.3. Działania prowadzone w zakresie koordynacji na poziomie regionalnym w celu zbierania danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i socjoekonomicznych, dotyczących rybołówstwa komercyjnego i rekreacyjnego:

1. udział w regionalnych spotkaniach (grupach) koordynujących zbieranie danych na poziomie regionalnym,
2. udział w naukowych i eksperckich spotkaniach międzynarodowych grup planistycznych, grup studyjnych, grup roboczych i warsztatach dotyczących opracowywania zakresu i metod zbioru danych oraz oceny zbieranych danych,
3. udział w spotkaniach konsultacyjnych krajowych korespondentów do spraw zbierania danych,
4. kontynuacja istniejących lub zawieranie nowych dwu- lub wielostronnych porozumień dotyczących przedmiotu i zakresu zbioru danych rybackich, w oparciu o uzgodnienia i rekomendacje konsultacji regionalnych,
5. zasilanie zewnętrznych baz danych (typu Regionalne Bazy Danych, bazy danych ICES, bazy danych UE) danymi z krajowej bazy danych na odpowiednim poziomie agregacji, dla potrzeb analiz naukowych i doradztwa w zakresie zarządzania na poziomie międzynarodowym.

2. Główne kategorie wydatków kwalifikowanych.

1. wydatki dotyczące realizacji zatwierdzonych programów zbioru danych w latach 2014–2020,
2. wydatki dotyczące bezpośrednio realizacji działań służących zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych określonych w pkt 1.2.,
3. wydatki dotyczące bezpośrednio realizacji działań dotyczących koordynacji zbierania danych na poziomie regionalnym, określonych w pkt 1.3.,
4. wydatki dotyczące zakupu sprzętu i materiałów niezbędnych do zbierania danych, w tym specjalistycznego sprzętu badawczego,
5. wydatki dotyczące bezpośrednio gromadzenia i przetwarzania zbieranych danych, w tym utrzymania i rozwoju krajowej bazy danych.

13.2 Opis dotyczący metod przechowywania danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania

1. Omówienie obecnej krajowej organizacji przechowywania danych i zarządzania różnymi kategoriami danych RGD

Dane biologiczne, ekonomiczne i transwersalne zbierane i gromadzone są przez MIR-PIB, podległy MRiRW, a wyznaczone do realizacji programu zbierania danych rybackich zgodnie z ustawą o rybołówstwie.

Zebrane dane są przechowywane na serwerze w siedzibie MIR-PIB. Serwer jest maszyną wirtualną opartą na procesorach Intel® Xeon® L5520 @ 2.27GHz z systemem operacyjnym Microsoft Windows Server 2008 R2 Datacenter. Wprowadzanie danych odbywa się za pośrednictwem aplikacji wykonanej w technologii ASP.Net. Dane docelowo są przechowywane w bazie danych Microsoft SQL Server 2012. W ramach zapewnienia bezpieczeństwa przechowywania danych wdrożono automatyczne wykonywanie kopii zapasowej, odbywające się codziennie. Dostęp do aplikacji oraz bazy danych jest możliwy tylko w sieci lokalnej MIR-PIB. Aplikacja zapewnia kontrolę dostępu do danych przez system kont użytkowników oraz przypisanych im ról.

2. Omówienie wszelkich zmian planowanych w odniesieniu do aktualnej organizacji, mających na celu zwiększenie jej efektywności, zmniejszenie nakładania się i zwiększenie interoperacyjności na poziomie krajowym, jak również z innymi państwami członkowskimi lub użytkownikami końcowymi

Nie przewiduje się istotnych zmian dotyczących aktualnej organizacji zbioru danych. Ewentualne, przyszłe zmiany wynikać będą z ewentualnego rozszerzenia ich zakresu w wyniku nowych regulacji KE dotyczących zbierania danych po 2016 r. dotychczasowa współpraca regionalna jest realizowana w sposób optymalny, co wynika z wieloletniego doświadczenia takiej współpracy na poziomie tzw. *end users*, jak np. grup roboczych ICES, spotkań STECF, udziału w Regionalnych Spotkaniach Koordynacyjnych (RCM – Regional Coordination Meetings), czy też współpracy w ramach regionalnych organizacji rybackich.

3. Przegląd aktualnych procedur kontroli działających na poziomie krajowym, mających na celu zapewnienie jakości, kompletności zgromadzonych danych pierwotnych oraz szczegółowych i zagregowanych danych z nich uzyskanych w celu przesyłania do użytkowników końcowych. Zarys wszelkich zmian przewidzianych w odniesieniu do aktualnych procedur kontroli w zakresie jakości i kompletności danych

Bieżącą procedurę kontroli jakości i kompletności danych realizuje dwuetapowy proces wprowadzania informacji. W pierwszym etapie dane są wprowadzane i oznaczane statusem wymuszającym ich weryfikację. Drugi etap polega na zatwierdzeniu danych przez uprawnionego użytkownika, który ma możliwość przeprowadzenia krzyżowej weryfikacji z

danymi administracyjnymi. Planuje się zaimplementowanie zestawu standardowych raportów umożliwiających bieżącą kontrolę jakości i kompletności danych.

13.3 Opis sposobu osiągnięcia należytego zarządzania finansami i zarządzania administracyjnego w zakresie gromadzenia danych

1. Wyznaczenie korespondenta krajowego koordynującego zbieranie danych na poziomie krajowym, instytucji uczestniczących w programie zbioru danych i określenie procesu koordynacji uczestników

Program zbierania danych zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest realizowany przez MIR-PIB zgodnie z umową zawartą pomiędzy następcą instytucjonalnym MRiRW w obszarze rybołówstwa czyli - MGMiŻŚ, które to obecnie zapewnia należyte zarządzanie i poprawność raportów finansowych dotyczących realizacji zbioru danych.

2. Relacja pomiędzy korespondentem krajowym, a IZ i IC

Zgodnie z art. 73 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. *o rybołówstwie morskim* (Dz. U. 2015, poz. 222) realizację: programu krajowego, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 199/2008 oraz programu monitorowania przypadkowych połowów waleni, o którym mowa w rozporządzeniu nr 812/2004 – minister właściwy do spraw rybołówstwa powierza państwowemu instytutowi badawczemu albo instytutowi naukowemu prowadzącemu badania naukowe lub prace rozwojowe w zakresie WPR. Minister właściwy do spraw rybołówstwa wskaże, w drodze rozporządzenia, instytut, biorąc pod uwagę warunki techniczno-organizacyjne niezbędne do zbierania i zarządzania danymi w zakresie WPR. Wskazany instytut będzie pełnił rolę korespondenta krajowego, o którym mowa w art. 25 ust. 4 rozporządzenia nr 1380/2013.

Zgodnie z projektem ustawy *o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem EFMR* wskazany instytut może otrzymywać środki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych, ponoszonych na realizację operacji. Środki na wyprzedzające finansowanie w ramach działania gromadzenie danych będą przekazywane przez właściwego dysponenta w formie dotacji celowej, o której mowa w art. 127 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Od 2016 r. korespondent krajowy będzie beneficjentem działania gromadzenie danych, składającym wniosek o dofinansowanie do IP (ARiMR), natomiast beneficjentem operacji dotyczącej zbierania danych za 2014 r. i 2015 r. będzie IZ.

3. Ustalenia dotyczące włączenia informacji odnośnie do zbioru danych do Krajowego Raportu Roczego

Informacje z realizacji operacji w zakresie gromadzenia danych będą włączane do raportu rocznego z realizacji PO RYBY 2014–2020, przygotowywanego przez IZ.

4. Systemy gromadzenia i transmisji zebranych danych

Zebrane dane będą gromadzone w krajowej bazie danych, która będzie utrzymywana i rozwijana w celu umożliwienia transmisji danych w wymaganym formacie i na wymaganym poziomie agregacji do zewnętrznych baz danych (typu Regionalne Bazy Danych, bazy danych ICES, bazy danych UE), a także upoważnionych tzw. *end users* zgodnie z odpowiednimi tzw. *data calls*.

5. Procedura oceny jakości danych przed ich przekazaniem użytkownikom końcowym

1. zebrane dane podstawowe, przed ich wprowadzeniem do krajowej bazy danych, będą weryfikowane pod kątem ich poprawności, Zbierane dane społeczno-ekonomiczne będą poddane ocenie kompletności oraz weryfikacji merytorycznej. Brakujące informacje będą uzupełniane w drodze bezpośrednich kontaktów z respondentami. Tam gdzie to możliwe dane dotyczące rybołówstwa zbierane na formularzach statystycznych będą podlegały kontroli krzyżowej (na poziomie statków rybackich) z danymi administracyjnymi. Zostanie przeprowadzona optymalizacja danych ze względu na segmenty floty, narzędzia połowowe, wielkość połowów, nakład połowowy i poniesione koszty działalności. Ocena jakości danych dotyczących przetwórstwa rybnego będzie przeprowadzona przy wykorzystaniu dostępnych danych opisujących sektor,
2. podstawowe testy statystyczne (współczynnik wariancji/średni błąd standardowy, wskaźniki odpowiedzi podmiotowej i przedmiotowej) pozwalające określić bliskość obliczeń lub oszacowań do wartości dokładnych lub rzeczywistych, będą wykorzystane w celu określenia dokładności danych,
3. w procesie transmisji zagregowanych danych z krajowej bazy danych do zewnętrznych baz danych, ocena poprawności i jakości transmitowanych danych będzie dokonywana przy wykorzystaniu narzędzia oceny danych wbudowanych w zewnętrzne bazy danych.

6. Przygotowania do udziału w regionalnych grupach koordynacyjnych dotyczących zbierania danych

Na podstawie listy spotkań regionalnych grup koordynacyjnych (Regional Coordination Groups), w Rocznym Planie realizacji programu zbierania danych (Annual Workplan) zostanie zaplanowany udział osób zaangażowanych w zbieranie danych w spotkaniach koordynacyjnych dla tych regionów, w których statki rybackie pod polską banderą prowadzą działalność połowową i w stosunku do których Polska ma obowiązek zbierania

danych. W budżecie programu zbierania danych na dany rok zostaną zaplanowane odpowiednie środki finansowe umożliwiające udział w pracach regionalnych grup koordynacyjnych. Ustalenia podjęte na regionalnych spotkaniach koordynacyjnych będą wdrażane zgodnie z ustaloną procedurą.

7. Przygotowania do udziału w spotkaniach naukowych i eksperckich dotyczących zbioru danych

Na podstawie listy spotkań naukowych i eksperckich dotyczących zbierania danych w danym roku realizacji programu zbierania danych, w Rocznym Planie realizacji programu zbierania danych (Annual Workplan) zostanie zaplanowany udział osób zaangażowanych w zbieranie danych w tych spotkaniach naukowych i eksperckich, które mają odniesienie do krajowego programu zbierania danych.

W budżecie programu zbierania danych na dany rok zostaną zaplanowane odpowiednie środki finansowe umożliwiające udział w odpowiednich spotkaniach naukowych i eksperckich.

8. Zasoby osobowe i techniczne przeznaczone do zbioru danych, w tym główne dostępne urządzenia, takie jak statki badawcze

Program zbierania danych rybackich, przy współpracy z krajową administracją rybacką, jest i będzie realizowany przez wykwalifikowaną kadrę naukową i inżynierjno-techniczną MIR-PIB, a także w miarę potrzeb innych instytucji naukowych, z wykorzystaniem odpowiedniego zaplecza technicznego (w tym m.in. laboratoriów, sprzętu do poboru prób, infrastruktury do gromadzenia i przetwarzania zbieranych danych) oraz statku badawczego R/V Baltica realizującego wieloletnie krajowe i międzynarodowe programy badań morskich i zbierania danych, w tym programy badawcze koordynowane przez Międzynarodową Radę Badań Morza (ICES). Skala zaangażowania kadry naukowej i inżynierjno-technicznej, jak i zaplecze techniczne dla realizacji programu zbierania danych będą dostosowywane do zakresu i metod zbierania danych i ich przetwarzania zatwierdzanych w Rocznych Planach realizacji programu (Annual Workplan).

14. INSTRUMENTY FINANSOWE

14.1. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Mając na uwadze przepis art. 69 ust. 2 EFMR, zgodnie z którym przedsiębiorstwa inne niż MŚP mogą skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach art. 69 EFMR, wyłącznie za pośrednictwem instrumentów finansowych, IZ przeprowadziła badanie rynku w kierunku zainteresowania skorzystaniem z instrumentów finansowych przez przedsiębiorstwa z sektora przetwórstwa. Stosownie do wyników tego badania, zainteresowanie takie jest i tym samym, IZ przewiduje możliwość wykorzystania istniejących instrumentów inżynierii finansowej. Przed rozpoczęciem wdrażania środków finansowych przy wykorzystaniu instrumentów inżynierii finansowej, IZ przeprowadzi szczegółową ocenę ex ante tych mechanizmów.

14.2 Wybór środków EFMR, których wdrażanie jest planowane za pośrednictwem instrumentów finansowych

	Środek EFMR
	01 - Artykuł 37 Wspieranie opracowywania i wdrażania środków ochronnych
	02 - Artykuł 38 Zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie i dostosowanie połowów w celu ochrony gatunków (+ art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)
	03 - Art. 39 Innowacje związane z ochroną żywych zasobów morza (+ Art. 44 ust. 1 lit. c) Rybołówstwo śródlądowe)
	04 - Art. 40 ust. 1 lit. a) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej zbieranie utraconych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich
	05 - Artykuł 43 ust. 2 Porty rybackie, miejsca wyładunku, miejsca do sprzedaży ryb i przystanie – inwestycje w celu ułatwienia przestrzegania obowiązku wyładowywania wszystkich połowów
	01 - Artykuł 40 ust. 1 lit. b)-g), i) Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej – wkład do lepszego zarządzania lub ochrony, budowa, instalacja lub modernizacja urządzeń stałych lub ruchomych, opracowanie planów ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci Natura 2000 i przestrzennych obszarów chronionych, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000, świadomość ekologiczna, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usługi ekosystemowe (+ art. 44 ust. 6 Rybołówstwo śródlądowe)
	01 - Artykuł 34 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej
	02 - Artykuł 36 Wsparcie dla systemów przydziału uprawnień do połowów
	02 - Artykuł 30 Różnicowanie działalności i nowe formy dochodów (+ art. 44 ust. 4 Rybołówstwo śródlądowe)
	04 - Artykuł 32 Zdrowie i bezpieczeństwo (+ art. 44 ust. 2 Rybołówstwo śródlądowe)
	05 - Artykuł 33 Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej
	07 - Artykuł 40 ust. 1 lit. h) Ochrona i odbudowa biologicznej różnorodności morskiej – systemy rekompensaty szkód wyrządzonych w połowach przez ssaki i ptaki
	08 - Art. 42 Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów (+ Art. 44 ust. 1 lit. e) Rybołówstwo śródlądowe)
	09 - Art. 43 ust. 1 + 3 Porty rybackie, miejsca wyładunku, giełdy rybne i przystanie – inwestycje w celu poprawy infrastruktury portów rybackich, giełd rybnych, miejsc wyładunku i przystani; budowa przystani w celu zwiększenia bezpieczeństwa rybaków (+ Art. 44 ust. 1 lit. f) Rybołówstwo śródlądowe)
	01 - Artykuł 26 Innowacje (+ art. 44 ust. 3 Rybołówstwo śródlądowe)
	03 - Artykuł 41 ust. 1 lit. a), b) i c) Efektywność energetyczna i łagodzenie skutków zmiany klimatu – inwestycje na statkach; audyty efektywności energetycznej i programy związane z efektywnością

energetyczną; analizy służące ocenie wkładu alternatywnych systemów napędzania i projektów kadłubów (+ art. 44 ust. 1 lit. d) Rybołówstwo śródlądowe)
01 - Artykuł 29 ust. 1 + art. 29 ust. 2 Promowanie kapitału ludzkiego i dialogu społecznego – szkolenie, tworzenie sieci kontaktów, dialog społeczny; wsparcie dla współmałżonków i partnerów (+ art. 44 ust. 1 lit. a) Rybołówstwo śródlądowe)
01 - Artykuł 47 Innowacje
02 - Artykuł 49 Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. a) - d), f) - h) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę
01 - Artykuł 48 ust. 1 lit. k) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę – zwiększanie efektywności energetycznej; energia odnawialna
02 - art. 48 ust. 1 lit. e), i), j) Inwestycje produkcyjne w akwakulturę — efektywność zasobów; ograniczenie wykorzystania wody i substancji chemicznych; systemy recyrkulacyjne minimalizujące zużycie wody
01 - Artykuł 54 Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska
02 - Artykuł 55 Środki dotyczące zdrowia publicznego
01 - Artykuł 50 Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów
01 - Artykuł 77 Gromadzenie danych
01 - Artykuł 76 Kontrola i egzekwowanie
01 - Artykuł 62 ust. 1 lit. a) Wsparcie przygotowawcze
02 - Art. 63 Realizacja lokalnych strategii rozwoju (w tym koszty bieżące i aktywizacja)
03 - Artykuł 64 Działania prowadzone w ramach współpracy
01 - Artykuł 66 Plany produkcji i wprowadzania do obrotu
02 - Artykuł 67 Dopłaty do składowania
03 - Artykuł 68 Środki dotyczące obrotu
01 - Artykuł 69 Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury
01 - Artykuł 80 ust. 1 lit. a) Zintegrowany nadzór morski

14.3 Orientacyjne kwoty planowane do wykorzystania za pośrednictwem instrumentów finansowych

Całkowita kwota EFMR na okres 2014–2020 (w EUR) 0,00
--

